

NR 5/6 dec 2001

Sverige: 85:-
Norge & Danmark: 75:-
Finland: FIM 53/EUR 9

Flugfiske i Norden

Stort dubbelnummer
med extra mycket läsning

Rusty Rat Phryganéa grandis Copper Heads
Gäddflugor Övre Ljungan Svarta Trollet

**Det är västens
fickor du skall fylla.
Inte mellanhänderna.**

 BROMAN

Fiskeväst:

Axelparti i avlastande, värmande neoprene med bärande del av extremt snabbtorkande polyester nät. Gott om fickor både utanpå och inuti, varav en vattensäker innerficka och en specialficka med löstagbar foam. Gömda snoddar för hängande verktyg. Stor ryggmonterad ficka och håvållare bak.

Pris utan mellanhänder: 590 kr

**www
fish it
com**

Inga mellanhänder

Enhagsvägen 18, Täby. Telefon: 08-544 733 90

Flugfiske i Norden

NR 5/6 dec 2001

Innehåll i detta nummer:	Sid
Ledaren: Catch and release – vår tids galten Särimer?	5
Rusty Rat	6
Nytt fra Danmark	11
Enslingen	12
De perfekte vådfluer	16
Vinden är vår vän	20
Flugornas herre	24
Bokbiten	27
Några flugkast i det svenska sportfiskets barndomsvatten	30
Nytt från Sverige	32
Svarta Trollet	36
En elghistorie	38
Sugrör och smältlim	40
Sölvbacka och Skärkån	42
En fotoessä: Vårens storgäddor	44
Vita havets guldkalv	48
En våt flygmyra	52
Från Rogen till Femunden	54
Med streamer efter vårens havsöring	59
Nytt fra Norge	63
Copper Heads	66
Marknadsnytt	72
Phryganéa grandis	76
Flugfiskesträckor i Skålan och Börtan	81
Köp, sälj & byt	84
Index för år 2001	86
Fiskyngel med glasögon	90
Vådfluer og aftenfiskeri	92

Omslagsbilden:
Flugor & foto: Erling Olsen

Sportfiske

Akademien

Yrkesutbildningar för Dig som vill arbeta med sportfiske, fiskevård, turism och företagande.

Sportfiskegymnasiet

En treårig gymnasieutbildning inom naturbruksprogrammet, med yrkesinriktning mot sportfiske, fiskevård och turism.

Sportfiskets yrkeshögskola

En tvåårig eftergymnasial utbildning i samarbete med Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, i Umeå som leder fram till en kvalificerad yrkesutbildningsexamen inom sportfisketurism.

Studerande från hela Norden tas emot.

Sportfiskeakademien i samarbete med Sveriges Lantbruksuniversitet, Normark, Marine Power, Sportfiskarna och ett 80-tal övriga företag.

Box 93
667 22 Forshaga

Tel: 054-17 20 91
Fax: 054-87 49 38

E-post: sportfiskeakademien@xpress.se
Hemsida: sportfiskeakademien.com

Produktion: ARTIC DESIGN Bakelyst

Catch and release – vår tids galten Särimmer?

I en rad fiskefilmer har en bred icke fiskande allmänhet på TV kunnat se hur det idag tycks vara högsta mode att återutsätta flugfångad fisk. Hos många tittare skapar detta en känsla av obehag, eftersom man uppfattar hanteringen av fisken som ett sätt att "leka" med oskyldiga, levande varelser. Jag har själv, dagarna efter att TV har visat någon sådan fiskefilm, fått upprörda frågor om hur vi sportfiskare egentligen behandlar fisken. Man ser det som en respektlös hantering av liv och att vi "plågar fisk enbart för nöjes skull". Det vore ju en helt annan sak om vi behöll fisken för grytan, menar man. Då skulle vårt fiske ha ett legitimt syfte.

Genom klipp och redigering skapar dessa filmer dessutom uppfattningen att fisken hugger i nära nog varje kast och att sportfiskare släpper tillbaka mängder av fisk under en fiskedag. Med andra ord finns det massor av fisk i vattnet, och att mot den bakgrunden försvara återutsättning som ett sätt att skydda bestånden låter i deras öron inte trovärdigt.

Även om jag själv allt som oftast släpper tillbaka flugfångad fisk, när omständigheterna så kräver och medger, förstår jag reaktionen. Jag tycker nämligen också att catch and release filosofin fått slagsida och ibland praktiseras in absurdt. Många gånger används till exempel återutsättning som en ursäkt för att kunna fortsätta fiska, när det istället borde vara självklart att sluta.

Tyvärr har det bland oss flugfiskare vuxit fram allt fler representanter för catch and release ideologin, som oförbehållsamt och okritiskt förfäktar återutsättningens evangelium utan att ta hänsyn till om det i det enskilda fallet är biologiskt motiverat eller inte. Deras motiv ger sken av vara etiska och kan vid en första anblick synas ädla, men tanken bakom är dunkel. Det till hälften tänkta blir nämligen dunkelt och kan i det här fallet dessutom ge ett högst oväntat resultat – speciellt om det exponeras via TV för breda publikgrupper som saknar den rätta bakgrunden till det de ser.

Ingen kan ha undgått att olika djurskyddsfrågor har aktualiserats av veganrörelsen och andra grupper av djurrättsaktivister. När jag framfört att dessa grupper också kan komma att ifrågasätta sportfisket som en oetisk hantering, har de flesta viftat bort mina farhågor genom att beteckna

dessa grupper som "miltanta typer som släpper ut minkar". Andra har delat min oro. I vissa frågor har dessa grupper fått allmänheten med sig, menar man och pekar på att det runt om i Europa finns en växande djurrättsrörelse som omfattar stora grupper respekterade medborgare ur en bred och medveten medelklass. Att man lyckats uppmärksamma allmänheten på dagens slaktdjurshantering är till exempel knappast någon hemlighet.

Men vad som tycks vara mindre väl känt hos nordiska flugfiskare är att man ute i Europa också börjat ifrågasätta sportfisket – och att just catch and release då har blivit en central fråga. I vissa tyska delstater finns redan ett förbud mot catch and release. I England finns också en växande motståndsrörelse, och som framgår av Terje Bomann-Larsens rapport i Nytt fra Norge, så pågår en diskussion på samma tema också i vårt västra grannland – och här förs den på myndighetsnivå. Frågan om catch and release har med andra ord fått genomslagskraft efter det att allmänheten uppmärksammat företeelsen via populära fiskeprogram på TV.

Det finns anledning att känna oro. Debatten kring catch and release kan visa sig gömma helt andra dimensioner än enbart frågan om återutsättningens vara eller inte. Den kan bära på ett frö som utvecklas till en fråga för eller emot sportfiske!

Låt oss därför sansa debatten, slippa de värsta avarterna och se catch and release i sitt rätta sammanhang. Naturligtvis kan återutsättning fungera som en beståndsvårdande åtgärd. Ingen kommer att ifrågasätta det berättigade i att vi släpper tillbaka fisk som inte håller minimimåttet eller under senhöstens harrfiske returnerar eventuella av misstag krokade öringar, eftersom det då är deras lektid.

Men i de fall argumentet för catch and release är att ett bestånd i sin helhet inte tål någon beskattning, bör sunt förnuft tala för att vi istället helt avstår från att fiska i det aktuella vattnet. Att avstå från att fiska är dessutom också ur rent etisk synpunkt betydligt rakare och ärligare än att gömma sitt påstådda engagemang bakom etiketten catch and release.

Annars riskerar tanken bakom återutsättning av flugfångad fisk att enbart bli en modern variant av asatidens syn på galten Särimmer...

Gunnar Johnson

Denne Rusty Rat er bundet av J C Arseneault og velvillig utlånt av nå avdøde Rolf Enge som hadde korrespondanse med J C A.

Rusty Rat

med (nye) variasjoner

Text & foto: Erling Olsen

I et tungt, jævnt sig renner elva glassklar, mørk og uutgrunnelig dyp igjennom det bølgende ravinlandskapet.

Med tverstrømse kast legger jeg ut flua mot den andre bredden. I den bratte lia bakenfor kneiser en og annen storgran mellom tett løvskog, for det meste osp og older. Inne blant grønnsværet lyser enkelte bjørkestammer matt gråhvitt i all klorofyllen. Men leirgrunnen er ustabil, her har det gjennom tidene gått mange ras og flere store trær står fortsatt på nippet til å bikke over og ut i elvestrømmen. I den store hølen nedstrøms befinner et ukjent antall stammer og sprikende greiner seg etter bunnen. Navnet "Tackle Shop", som stedet har fått, gir klar beskjed hva som skjer om fisken tar seg dit.

Det lave skydekket denne tidlig juli ettermiddagen, og duskregnet som prikker på elva, lager et slør som delvis visker ut de fra før nesten usynlige strømkanter.

Men godt kjent med denne Nord-Trønderske elva, vet jeg av laksens standplasser. Også hvilken flue som kanskje er best egnet for slike forhold. March Brown og Muddlere kunne vært noe å tenke på, men se dem vil jeg spare til kvel-

den når det mørkner. I stedet dveler jeg litt ved en Jock Scott hårvinge og en Rusty Rat. Den sistnevnte bundet på enkel toer-krok er det til slutt som får krysse der ute i elva med den lett humusfargete teinten.

Vegetasjonen er stedvis om mulig enda tettere fra den siden jeg fisker og det er brådypt. Med bare vannet så vidt skvalpende over vaderskoene, vinkler jeg ut med underhåndskast og når brukbart i. I hvert fall dekker jeg to tredeler av elva. Det er midt i juli, men det mørke vannspeilet og grønne skrenter alle vegne skaper sammen med det lave skylaget et dulgt lys. Bedre forhold til laksefisket får du ikke her i elva!

Etter hvert hinket meg nedstrøms et titalls meter og kommet inn i den fine kasterytmen hvor den 10'6 lange enhåndsstanga ruller snøret utover så det holder alt i vel avstemte bukter uten synlig bruk av kraft.

forts på næsta oppslag

Tre Rusty Rat varianter bundet av artikkelforfatteren.

Ovan: Laks fanget på Rusty Rat enkelkrok #2 og 10'6 stang.

Till vänster: Erling Olsen's Rusty Spey-variant.

Nedan till vänster: Rusty Rat variant med brun vinge.

Nedan till höger: Petru Dima's Rusty Rat variant.

*Godt innunder andre landet strammer det i lina og nok en fisk
er kroket. Før kvelden har jeg tre vakre fisker på land.
Alle på samme flua som nå viser tegn til slitasje. Den
grønnskimmrende påfuglesverdet i halen kan bare anes og den
gullgule floss-silken er i oppløsning*

forts från föreg uppslag

I det jeg skal ta inn for et nytt kast buler det til bak flua, og fisken følger helt inn i steinene før den vender uten å ta. Nytt forsøk, og mens det fortsatt er godt press på snøret, tar laksen midtstrøms. Det ble en flott kamp og jeg vant.

Den gode følelsen satt fortsatt i da jeg om litt nådde ned til der elva smalner og grunner opp såpass at en skimter et par sandrygger. Selve strømfåra skifter side og blir mer markert. Godt innunder andre landet strammer det i lina og nok en fisk er kroket. Før kvelden har jeg tre vakre fisker på land. Alle på samme flua som nå viser tegn til slitasje. Den grønnskimmrende påfuglesverdet i halen kan bare anes og den gullgule floss-silken er i oppløsning. Dagen før, på et annet vald, ga den samme flua meg to store lakser. Fem fisker på en Rusty Rat enkel krok nr. 2 må jeg si meg fornøyd med. Og flua pensjoneres.

At et bestemt fluemønster, som gang på gang, år etter år, hver gang evner lure laksen til hugg og derfor blir en slags favoritt, er vel forståelig. At jeg synes fargene i flua stemmer godt overens med omgivelsene jeg bruker den i, og i tillegg kan skilte med en nokså spennende forhistorie, gir ekstra krydder til opplevelsen og fantasien.

Det er nå gått 52 år siden Rusty'n for første gang så dagens lys. Tidspunkt, sted og hendelsen for begivenheten finnes særs godt dokumentert, ja såpass at selv enkelte størrelser innen laksefluer og fisket, og som lenge holdt seg til andre mer svevende, fantasifulle teorier om opphav og tidspunkt, har måtte bite i det sure eplet og til slutt innrømme; det var fluebinderen fra Atholville og New Brunswick J C Arseneault, blant venner kalt Clovie, som er mannen bak lakseflua Rusty Rat.

Mange kjente Nord Amerikanske fluebinder og fiske-skribenter har heldigvis vært klar over hvorledes det hele egentlig forholdt seg og gitt til beste sitt syn i fyllestgjørende artikler og utsagn og satt det hele i rett perspektiv. Blant disse Warren Duncan, som var en god venn og samtidig med Arseneault, og Sam H Day, som allerede i 1965 slår bom fast i bladet *The Atlantic Salmon Journal*, i artikkelen "A Salute to Three Rats", at det er Clovie som er opphavsmannen til Rusty Rat.

Senere i 1995 har den ikke mindre kjente fiskeren Keith Fulsher ytterligere befestet historien i en artikkel han har kalt "Rats, Rats, Rats", også den utgitt i det før nevnte tids-skrift.

Selv den verdensberømte fisker og forfatter J D Bates jr, som sikkert ikke hadde Arseneault på lista over gode venner, innså etter hvert fakta og hadde vel en plan om å gi sitt besyv om saken i boken han var i ferd med å lage. Bates døde før han ble ferdig. I stedet ble det hans datter Pamela Bates med hjelp av K Fulsher som fullførte nytugivelsen av praktboken og klassikeren "Atlantic Salmon Flies and Fishing".

I ærbødighet til Arseneault og hans flue Rusty Rat, så er det W Duncan og Sam H Day som hele tiden har hatt rett. Derimot er det meste uklart hva gjelder opphavet til de andre Rat-fluene, skriver Fulsher.

Skulle noen fortsatt være i tvil, kan fortellingen om denne fluas tilblivelse leses i samlingene til det amerikanske flue-fiskemuseet i Vermont. Der finnes det en to-binds dagbok ført i penn som bare bekrefter historien.

Og slik gikk det til i følge Arseneault;

– Det var Joseph Pulitzer som hadde vært ute og fisket med en av mine Black Rats. Tilfeldig hadde jeg brukt en rustfarget floss som undertråd. Etter et par fisker var flua "well chewed up" og den rustfarga tråden stakk fram. Men Pulitzer fortsatte å bruke den og endte til slutt opp med en 41 punder på samme flua. Etterpå fikk jeg overlevert restene av Black Rat'en med beskjed om å lage eksakte kopier. Jeg måtte gjøre flere forsøk før han ble fornøyd. Pulitzer ga den øyeblikkelig navnet Rusty Rat.

– Siden den gang har jeg aldri forandret på det mønsteret, men beholdt det slik det ble bundet første gang. Som en hyllest til en sann sportsfisker!

Historien forteller at dem, som tok turen innom Clovie i hans fluebinderverksted, fikk god anledning til å studere ryggen til Arseneault inntil han selv fant det for godt å ta den nyankomne i øyesyn. Med en brå bevegelse kunne han snu seg fra stikka og den besøkende hadde best i å framføre sitt ærend uten for mye snikksnakk. J D Bates jr var også innom, men for tomhendt på dør etter å ha blitt avkrevd betaling for fluer han ville hatt til sin private samling.

Tross all dokumentasjon flommer fiskelitteraturen fortsatt over av andre mer eller mindre vel begrunna forklaringer. Jeg blir en smule betutta, når selv i dag "forståsegpåere" her hjemme på berget synes å ignorere ovennevnte fakta og i stedet velger hoste opp alskens eventyrfortellinger.

Men det får være som det er. En ting er sikkert, og det er at Rusty Rat er blant de beste fluemønstre du kan bruke til laksefiske. Enten du fisker i Em, Lågen, Bjøra eller Altaelva. Jeg har litt problemer med å binde akkurat denne på når jeg står i de klareste klare vestlands- og nordlandselver, men tilbakemeldinger fra andre fiskere, som ikke har mine motforestillinger, forteller om suksess også der.

Inspirert av min fiskevenn Stein, han binder sine Rusty med brun ganske lang vinge og med perlehønehackel, har også jeg gjort forsøk med slike. Spesielt i trøndelagselvne har disse fluene vært "killere" til smålaks og mellomlaks.

Like før årets sesong fikk jeg tilsendt i posten nok en flott Rusty Rat-variant. Avsenderen var Petru Dima, Sverige. Petru har beholdt mye av fluas originale farger som basis, men likevel klart skape en veldig annerledes likevel levende og fiskelig form. Med flere store fisker både av laks og

forts på nästa sida

forts från föreg sida

sjørret i sine "hjemelver" har Petru bevist fluas fiskelighet. Den skal jeg selvsagt ha i flueboksen.

For meg har Rusty'n fungert aller best når jeg holder meg sånn noenlunde til oppskriften. Slik jeg hade gjort med den nå pensjonerte flua med fem laks på samvittigheten. På

dypt vann og sakteflytende høler foretrekker jeg varianten med speyhackel og vinge med hvittippet ekorn, eller aller helst en blanding av svarte og hvite hårfibre. Det gir flua akkurat nok profil. Ei flue for de store anledninger.

Jeg fisker alltid mine Rusty Rat med flyteline eller et fett intermedatesnøre. Og enkelkrok.

Bindebeskrivelser

Rusty Rat original og varianter

Rusty Rat original etter J C Arseneault

Tip: Oval sølvotinsel.

Hale: Noen få avklippede herl av påfugl.

Kropp: Todelt. Bakre halvdel gul floss, med to veiler av samme floss. Den bakre veilen festet midtveis på bakkroppen, den fremre i overgangen til framkroppen. Framkroppen surres med påfuglherl. (Ingen rib)

Vinge: Miks av sort og hvitt hår.

Hackle: Grizzle, kragebundet.

Hode: Sort.

Erling Olsen's Rusty Spey-versjon

Tråd: Rød. (Jeg bruker alltid hvit uvokset tråd på krokstammen, f.eks Danvilles 6/0, som underlag for den gule flossilken.)

Krok: Mustad 36890/80500bl.

Tag: Rund Veniard gull nr 20 et titalls tørt.

Hale: Sverd fra påfugl.

Kropp: Todelt, bakre gullgul ull el. flossilke. La overskytende bli veiling. Fremre noen strå påfuglherl spunnet med binde-tråden. Fylldig.

Kroppshackle: Grå hegre i tre tørt over framkroppen. Legges etter rib og sikres med bindetråd. Venstre del av fjærstammen kan fjærnes om en ikke ønsker et for tett uttrykk.

Rib: Oval Veniard gull nr 15–16.

Vinge: Undervinge av to strå grønn Lureflash Twinkle. Overvinge; miks av sort og hvitt ekorn (basarisk) eller white-tip ekorn mot krokboøy. Ikke for lang og rel. sparsomt dresset.

Hackle: Grizzle høne, myke fibre kragebundet.

Hode: Klar lakk.

Petru Dima's Rusty Rat variant

Bindetråd: Rød 6/0.

Krok: Salar 3 guld eller silver.

Stjært: Påfågelsvård.

Stjærthackle: Dun light hegersubstitut.

Rib: Oval guldinsel.

Tag: Ovalt guldinsel (kan uteslutas om man anvender ljusa krokar).

Bakkropp: Guldgul i mørkere nyans flossilke. (Färgen kallas av vissa Rusty-Rat gul.)

Veiling: Flossilke samma som ovan, över bakkroppen.

Framkropp: Påfågelsherl.

Kroppshackle: Dun light hegersubstitut över framkroppen.

Fronthackle: Grizzle tupp, teal eller pärlhöna.

Huvud: Bindtråd, klarlackad.

Og slik var hilsenen jeg fikk fra Petru Dima, Nyköping:

Denna Rusty Rat variant har jag haft god lycka med både i Em, Mörrumsån och Orkla. Jag kallar den variant, eftersom den är en tolkning i färger och mönster och där jag tillämpar en annan bindteknik. Jag binder min Rusty Rat variant som följer:

Jag börjar med stjärten, som består av 4–5 fibrer från påfågels svärdsfjädrar. Sedan fäster jag in ett light dun hackel, vars fibrer skall nå ungefär en kroppslängd bakom kroken, och lindar det två varv. Därefter fäster jag in ett ovalt guldinsel. Bakkroppens flossilke fäster jag vid mitten på kroppen och lindar det bakåt och sedan fram igen. Veilingen, som består av två flossilkestrådar, skall nå bak över svärdsfibrerna och klipps av över stjärtens mitt. Nu fäster jag kroppshacklet, efter att först ha klippt bort fibrerna på den sidan av fjäderstammen som vid lindningen hamnar mot kroppen. Sedan fäster jag in 4–6 påfågelsherl i grovändan, tvinnar dem runt bindtråden och lindar dem i täta varv, säkrar och klipper av överflödigt material. Därefter lindar jag fram kroppshacklet i tre eller fyra varv beroende på krokstorleken. Jag lindar allt kroppsmaterial samt hacklet moturs, därför att jag vill förstärka flugan genom att linda ribbingen medurs. Ribbingen lindas framåt i fem varv. Därefter fäster jag in fronthacklet och lindar det två varv. Avslutar med ett litet huvud, som lackas tre gånger.

Denna variant med halverat kroppshackle och hegersubstitut binder jag för starkare stömpartier i "normalt sommarvattenstånd". Men i större storlekar kan man ha kvar hela hacklet och får då en fluga för klart eller svagt färgat högvatten.

NYT FRA DANMARK

Redaktør Steen Ulnits

Fiskeplejen i et vadested

Fra og med i år dekreterede Danmarks Fiskeriundersøgelser (DFU) i Silkeborg, at alle kystudsætninger skal omlægges til mundingsudsætninger – uanset om der så er nogen reel munding eller ej i det pågældende område. Dette skete angiveligt for at hindre uønskede strejfer – i form af tamfisk, der går op i et tilfældigt vandløb og gyder med vildfiskene der. På papiret tilsyneladende en god begrundelse, men virkeligheden er blot en anden. Det er jo stort set kun i Jylland, at man endnu har rester af oprindelige ørredbestande tilbage i vandløbene. Og kun her, at man i rimeligt omfang stadig råder over egnede gydepladser for fiskene, så de i vid udstrækning selv kan klare reproduktionen.

Helt anderledes står det til på øerne, hvor vandløbene dels lider voldsomt under vandindvinding til storbyernes drikkevandsforsyning – dels mange steder er reguleret og rørlagt til ukenlighed. For slet ikke at tale om de forureninger, der totalt udslettede de oprindelige bestande for mange år siden.

At der så i dag alligevel findes selvreproducerende bestande flere steder på øerne, skyldes udelukkende tidligere udsætninger af tamfisk fra jyske dambrug. Tamfisk, som siden har etableret sig og nu producerer vildfisk, omend disse aldrig bliver "oprindelige" i genetisk forstand.

Den nuværende fiskepleje lider under en geografisk skævvridning af de

helt store. Til trods for næsten lige mange betalere på Sjælland og i Jylland (41,4% mod 47,3%) får jyderne nemlig fem gange så mange fisk som sjællenderne. Der til gengæld er helt afhængige af store udsætninger direkte på kysten, hvis der skal opretholdes et hæderligt havørredfiskeri, hvor man med jævne mellemrum kan få fisk med hjem. Intakte vandløb har man jo næsten ingen tilbage af her. Det ses af tallene 679.350 kr til kystudsætninger på Sjælland sammenlignet med kun 161.250 kr i Jylland, der jo dækker et langt større vandområde. Men som så til gengæld har noget at have sine ørreder i – i form af egnede vandløb.

Og nu kan vi så se frem til, at de livsvigtige sjællandske mundingsudsætninger yderligere reduceres til halvdel i løbet af de kommende år. Reelt set for at spare på fiskeplejemidlerne, så der også fremover kan tages millioner til forskning. Uden nye underskud på budgettet.

Flere mindre øsamfund – Lange-land, Ærø, Als og Samsø for at nævne nogle – har slet ikke egnede vandsystemer til mundingsudsætninger og er samtidig afhængige af fisk til en voksende fisketurisme. For uden fisk ingen fisketurisme. Og uden fisketurisme ingen nye og stærkt tiltrængte arbejdspladser i de små og sårbare øsamfund. En trist udvikling.

Hvis det lykkes DFU at slippe afsted med den nye udsætningspolitik, vil der blive penge nok til den fortsatte

forskning. Men sjællenderne må vinke farvel til det kystfiskeri, der er blomstret op, siden saltvandsudsætningerne tog fart for en halv snes år siden.

Sjællandsk kystfiskeri vil blive bombet tilbage til stenalderen – til skade for lokale lystfiskere og turisterhvervet, der så småt var ved at få øjnene op for de økonomiske muligheder, der ligger i netop et godt kystfiskeri efter havørred – stærkt inspireret af det fynske "Havørredorado Fyns Amt".

De altid forudseende fynboer har imidlertid taget højde for misbruget af fiskeplejemidlerne, idet man for kort tid siden tog et stort, nyt ørredklække-ri til 17 millioner kroner i brug, så man fremover kan udsætte sine egne ørreder – uanset DFU's økonomiske og fødevareminister Ritt Bjerregaards økologiske tanker. Fynboerne vil ikke have ødelagt det økonomisk vigtige havørredfiskeri, som de har opbygget siden 1990, af naturromantiske holdninger hos ansvarlige myndigheder, der har fået genetik på hjernen.

Det bliver således mere og mere tydeligt: I kampen om fiskeplejemidlerne er det sjællændernes kamp mod jyderne. Og jyderne sidder indtil videre med det længste strå, idet jydsk dominerede Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) som den eneste landsdækkende organisation af lystfiskere har sæde i Wilhjelm-udvalget, der står bag de nye planer for fiskeplejen.

Sjællandske fiskere er ikke repræsenteret ved det sjællandsk dominerede Landsforbundet Danske Lystfiskere (LDL), som jo ellers er en landsdækkende organisation på lige linje med DSF. Trods næsten lige så mange fiske-tegnbetalere på Sjælland som i Jylland lades sjællandske lystfiskere nu helt i stikken. Det ses med al ønskelig tydelighed af Wilhjelmudvalgets anbefalinger til fremtidens fiskepleje.

Det ligner en tanke, og under alle omstændigheder er der nu lagt op til endnu en krig om de mange fiskeplejemillioner.

Enslingen

Vilken tur att jag glömde termoserna på den stora stenen. När jag återvände för att hämta den, kastade jag en sista blick ner i vattnet. Mot de mörka bottenstenarna avtecknade sig en lång skugga

Text & illustrationer: Lennart Granström

I går tog jag Enslingen. Det gick fort. Bara några minuter.
– Jaha, stammade jag fram. Vad fick du den på?
– Det gamla vanliga, så klart. En elritsa hakad i ryggfennan. Levande bete är bäst, så är det bara...

Så gick han med raska steg bort till bilen och klev i. Innan han startade stack han ut huvudet och sa:

– Men han var så gammal och seg, inte särskilt god egentligen och om jag ska vara riktigt ärlig åter jag nog hellre regnbågsforell. Den är fet den...

Jag blev bara stående och följde bilen med blicken när den åkte.

Enslingen är borta! Egentligen var det här det absolut sista jag ville höra. Enslingen var borta! Det var som att få en kall, våt handduk kastad i ansiktet. Jag hade i min naivitet trott att han var immun mot allt. Mina egna erfarenheter hade alltid kommit på skam. Han var slipad efter alla år där i ån, oftast blev han vettskrämd för minsta lilla rörelse eller minsta lilla plask, och eftersom jag aldrig lyckades komma i närtkontakt med honom, invaggades jag i den falska tron att han alltid skulle finnas kvar. Och nu var han uppäten av den där minken, Ivan!

Plötsligt började jag förbanna min alltid glappande käft, och när jag rannsade minnet, hade jag några år tidigare antytt för Ivan att det nog borde kunna finnas någon riktigt stor öring uppe i de lugnare delarna av ån. Själv hade jag ju sett den, men det var naturligtvis något jag höll tyst om. Men det är konstigt, man är ofta så uppfylld av lyckan att man med glädje naggar på sin egen tystnadsplikt! Jag hade tydligen sagt för mycket, eller så hade det lyst igenom. Säger vad man vill om Ivan, men dum det var han inte.

Ingen förstod sig riktigt på honom. Han bodde i en liten stuga och levde på sin lilla pension som han drygade ut med jakt och fiske. Det och en liten jordplätt med några stånd rundpotatis var vad han behövde för att överleva vintern, som kunde bli bister här. Så han hade egentligen sin fulla rätt att fånga Enslingen och äta upp honom, utan att jag kunde förbjuda det.

En flod av tankar rusade genom min skalle. Jag kände plötsligt ett stort revirtänkande, missunnade någon annan att fånga "min" öring, för jag tyckte den var min och att någon hade tagit den ifrån mig. Till och med kunde jag tycka att Enslingen inte kunde fångas över huvudet. Han var ju den sista, unik i sitt slag. Han hade varit mina fiskedrämmars näring de senaste tio åren. En era hade gått i graven.

Det var nog det där sista som Ivan hade sagt – "Han var gammal och seg, inte särskilt god", som hade retat mig mest. Visst kunde jag förstå att han var både seg och möjli-

gen mager, det kunde jag visst förstå. Jag visste att han var gammal, ja väldigt gammal till och med. Han hade varit en stor fisk redan första gången.

Jag hade suttit på en hög sten, med en torkad bit renkött i handen, då han plötsligt bara stod där, rakt under mig. Jag vågade inte röra en fena. Trots det gled han bestämt och majestätiskt över till andra stranden och försvann.

Det här var en fisk som ytterst sällan vakade. Han hade levt på harrnygel och elritsor och behövde uppenbarligen inte förta ta sig genom att stå i ytan och sila mygg. Eller var det kanske hans personlighet, helt enkelt. Att det bidragit till hans överlevnad stod nog helt klart. Ja, fram till igår vill säga.

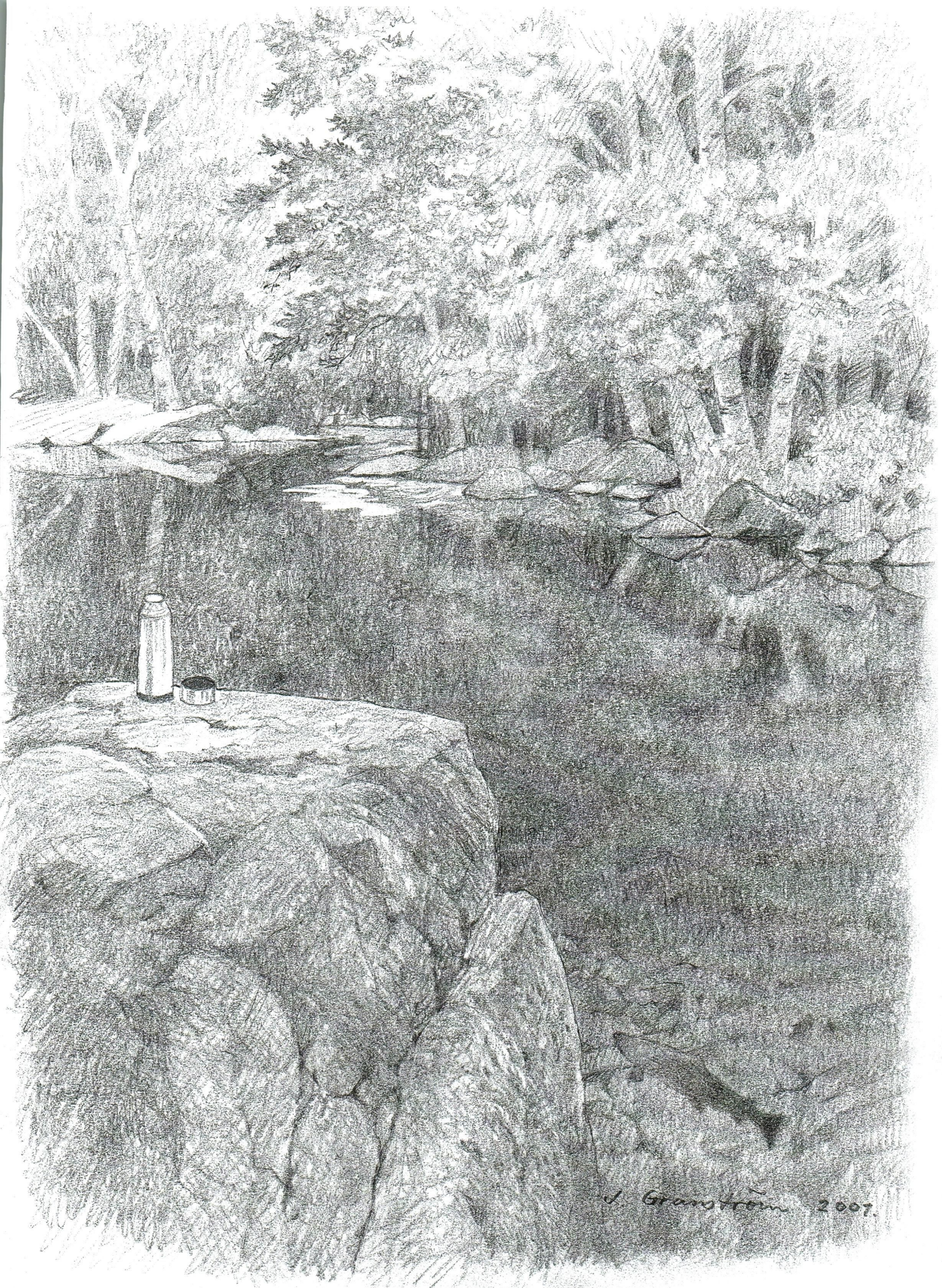
När jag återvände hem fanns det en tanke som gnagde. Jag var bara tvungen att kontrollera om det var sant, det som Ivan hade sagt. Febrig av oro rafsade jag ihop det allra nödvändigaste, som packades i ryggssäcken. Jag skyndade ner till den väntande bilen och åkte iväg. Fiskegrejerna lämnades hemma.

Vägen upp blev tung att köra. Bilens däck trummade mot den gropiga vägbanan och hamnade ideligen i djupa hjulspår. Den styrde nästan själv. Resans mål var en vändplan för timmerbilar. Därifrån skulle det ta trekvart att gå fram till ån, och väl framme ytterligare en dryg halvtimme innan de hägrande lugnvattnena kunde skönjas mellan de grova björkarna.

Genast överfölls jag av tusentals myggor. Mina kläder var blöta av svett och täcktes av ett grått surrande lager medan jag smorde in mig. Det var en fantastisk kväll. Fåglar spelade i kapp och jag kunde tydligt urskilja ljudet av en kricka uppifrån selet. Det lågt fallande kvällsljuset ristade ljusa stråk mot det skuggade mörka, precis som på en altartavla. Kvälldimmorna var precis på väg att lösgöra sig från stranden. De starka dofterna av olika örter blandat med dy gjorde att jag så väl kunde känna mig hemma.

Nu handlade det bara om en sak, att få svar. Jag snavade och snubblade i den täta vegetationen. På vissa ställen måste jag gå långa lovar för att över huvudet komma fram. Jag fastnade, måste backa, bara för att fastna på ett annat ställe. Det kändes tydligt och var helt klart, att denna tur inte liknade någon annan.

Så, äntligen stod jag då vid "mitt sel". Allt var sig likt. Inget var förändrat, utom att det skimmer som alltid präglat platsen nu var borta. Tidigare hade jag känt en stor
forts på nästa uppslag

J. Granström 2007.

forts från föreg uppslag

fördragsamhet med allt ris och all bråte, all gyttja och all mygg. Nu upplevdes allt som jobbigt och svårt. Jag var ledsen och förbannad. Hjärtat bultade i bröstet och mina kläder gick att vrida ur. Så gick det plötsligt upp för mig att det skulle komma att dröja ytterligare tio år innan någon ny "Ensling" skulle växa upp och glädja någon här i selet. Och det gjorde mej uppgiven och kraftlös.

Jag släntrade upp till den stora stenen och smög mig försiktigt fram, precis som jag alltid gjort. Den brunfärgade botten inunder stod öde och tom. Jag kunde ju inget annat vänta, men ändå. Hoppet är det sista som lämnar människan. Jag skulle så innerligt gärna önska att alltihop bara var en dröm. Men hur jag än försökte kvarstod detta bittra faktum; Enslingen var försvunnen.

Någon anledning till att komma tillbaka hit fanns inte längre kvar. Vetskapen om hans existens hade varit fullt tillräcklig för att jag skulle vara beredd att utsätta mig för de strapatser som det innebar att trampa de här markerna. Hans överlägsenhet och starka självbevarelsedrift, som gjort honom till en mästare i överlevnad, hade alltid fascinerat mig. För varje gång han gäckade mig, växte min aktning för honom. Hans plats hade alltid varit här och borde, även i framtiden, fått fortsätta vara det. Jag brukar inte se mig själv som en fanatisk "nokiller" men i detta fall var jag det. Enslingen hade på något underligt sätt väckt omsorgen inom mig. Han hade, i någon mening, stått för framtiden trots sin ålderdom och troliga snara *naturliga* död. Men det var ju något jag kunde känna full förståelse för.

Nog är det ändå underligt alltihop. Det som hänt hade så djupt rört om i mitt inre att jag egentligen inte såg klart längre. Jag var som besatt av en barnslig, stark känsla av avund, så djup, så primal. Jag hade i ett slag blivit ociviliserad. Det var förlängda mörken som styrde. Men det hela handlade ju om andra saker än köttvärde eller kulinariska upplevelser. Nej, saken var så enkel att jag missunnade Ivan att ta det som var mitt. Jag kände mig bestulen. Någon hade gjort inbrott i min själ, berört några väldigt känsliga punkter, och jag började förstå att det handlade om sorg... en förlust av något väldigt kärt.

Mina snabbt iordningställda smörgåsar äts utan andakt. Jag satt högt uppflugen på den stora stenen. Kaffet var fortfarande rykande hett, och jag skalade en mogen, brun banan som jag åt upp. Temperaturen började sakta krypa in mot mitt skinn. Mina svettiga kläder isolerade inte längre och snart skakade kroppen, trots det kokheta kaffet. Enda möjligheten var att röra sig.

Jag vandrade längs stranden och spanade efter möjliga tecken. Uppe vid inloppet var strömmen starkare. Där var ytan full av vågor och skum. Att försöka urskilja något där var dömt att misslyckas. Jag gick tillbaka, ställde mig intill ett träd och granskade vattnet. Men snart kom kylan smygande igen. Den trängde in ännu djupare nu. En lång stund stålsatte jag mig mot frossbrytningarna, innan det så definitivt blev tid att ge upp. Jag tog mina saker och började hemfärden.

När jag passerat den stora stenen med några tiotal meter, stannade jag upp för att se mig om en sista gång. Någonting stod där och glänste och jag fattade genast att termosen blivit kvar. Vål där, grep jag efter flaskan, men kastade en sista blick ner i vattnet, så där som man gör, och det jag nu såg fick mitt inre att tumla om.

Nere mot de mörkbruna bottenstenarna avtecknade sig en lång skugga som jag genast kände igen. Det var alltså in-

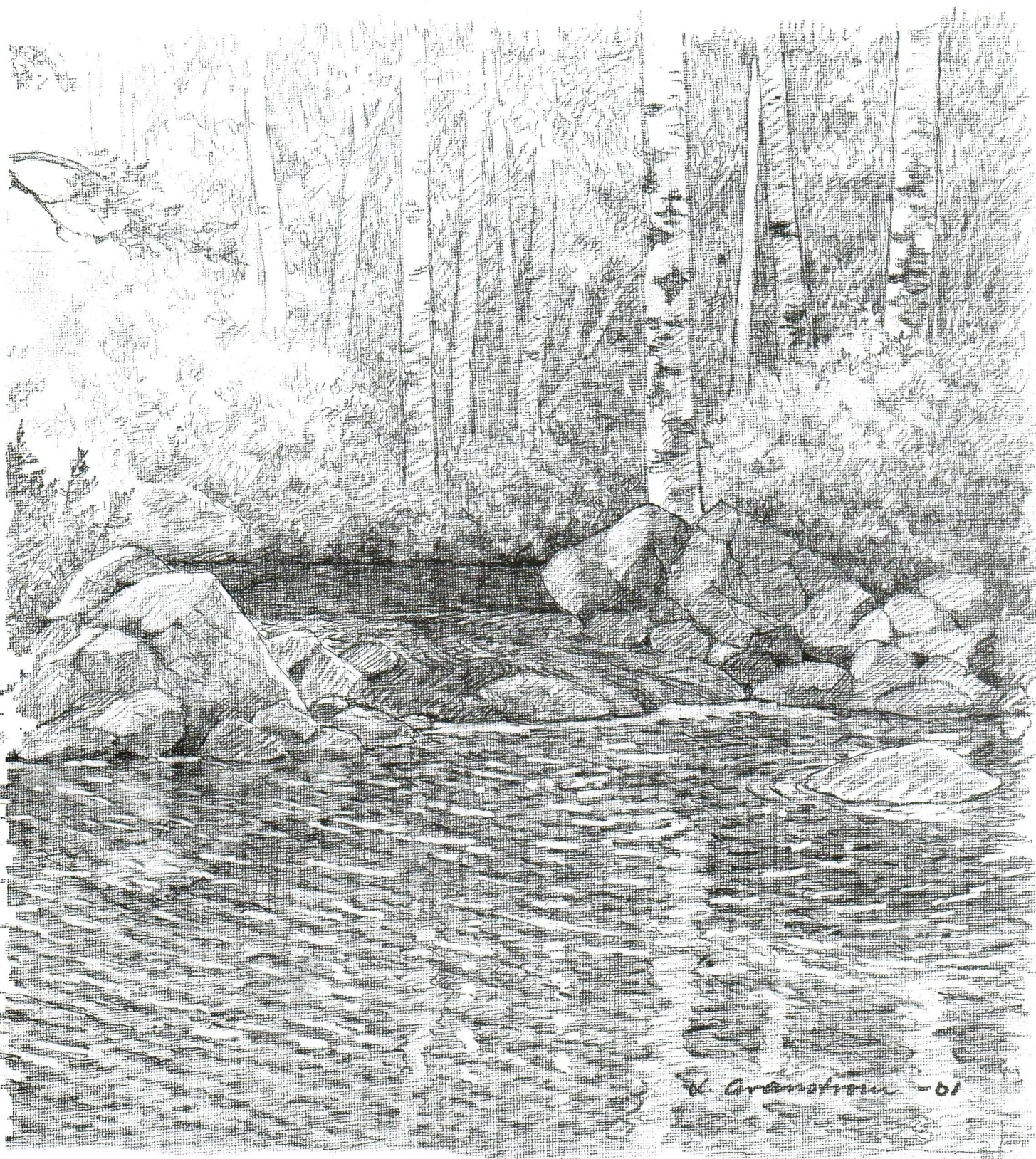
te sant! Det var inte sant! Ivan hade inte alls fångat Enslingen. Han stod ju på sin plats, i ensamt majestät.

– JAAA...!!!

Mitt skrik ekade ut över skogen. Krickan lyfte och flög iväg. En ny blick konstaterade att allt stämde.

Ja, han stod där, livs levande och vajade i den svaga strömmen.

Det var ett under, det jag fick bevittna. Ena stunden tog

jag avsked, och i den andra ändrades förutsättningarna to-
talt. Det var som om det där med termosen var ett tecken.
Hade jag inte glömt den kvar, där på stenen, hade allt ju va-
rit slut.

Nyss var jag fast besluten att detta var den sista turen hit
på oöverskådlig tid. Nu var istället lyckan obeskrivlig och
allt det hat jag känt till Ivan var som bortblåst.

Enslingens uppenbarelse där nere lockade mig, nästan

likt hypnos. Det var så fantastiskt skönt att återse honom.
Jag kunde inte få nog.

Helt utan förvarning skjuter han iväg uppströms och för-
svinner. Någoting har oroat honom. Det är ju klart, han
måste ju ha sett mig när jag klättrade upp efter termosen.
Jag spanade i hans riktning, länge och målmedvetet, och så
kom han sakta glidande och ställde sig utanför stenen igen,

forts på sid 65

De perfekte vådfluer

Ironisk eller bare et af historiens luner – da vådfluen var blevet rigtig god, næsten perfekt, blev den kasseret til fordel for tørfluen, som nogen mente var "finere". Nu skal vi til at genopfinde vådfluen

Text, foto & teckningar: Mogens Espersen

Vådfluen har været en truet art siden 1886.

Den skal nu nok redde sig. Selvom der synes at være mode i fluer, gælder det nemlig kun fiskere. Fiskene er lige glade, og om fluen er gammel eller ny, våd eller tør spiller vel ingen rolle, når krogspidsen først prikker i mundvingen.

Fisk falder akkurat lige så gerne for noget, der har fanget fisk i hundreder af år, som de falder for noget, der for tiden er "moderne". Jeg har skrevet det før; nogen vil hævde, at jeg aldrig bliver træt af at citere mig selv, men ikke destomindre: Hvis en flue fangede fisk for flere hundrede år siden, gør den det sikkert også i morgen. Hvis fiskeren ellers kan sit kram. Ofte er præsentation vigtigere end fluemønster. Fluens skal ligne *foder*.

Vådfluen blev afskrevet, afvist og forvist efter 1886, som var det år, da Frederick M Halford udgav sin første bog "Floating Flies and How to Dress Them". Da blev tørfluen både anset, dille og flere steder et krav.

Halford havde stor respekt for vådfluefiskeren, skrev han flere steder. Halford var mere alsidig end sit rygte, men hans tilhængere og efterfølgere var ensidige. Det var tørt, ikke vådt, der skulle til. Vådfluer hørte ikke hjemme ved de sydengelske kridtstrømme, fastslog Halfords tilhængere mange år efter guruens død. Selv led han ikke af fordomme, men halfordianerne gjorde.

Det blev til den store fluefiskerstrid, som har hærget næsten hele det 20. århundrede, med nymfefiskeren G E M Skues og den sunde fornuft på den ene side og næsten alle andre fluefiskere og i hvert fald alle fordommene på den anden. "Næsten" er bl.a. fluehistorikeren J Waller Hills, som i "A Summer on

the Test" (1922) skrev om tørfluefiskeriet, at "det er en sammensværgelse, grundlagt af Halford og udbygget mere og mere af senere forfattere, som går ud på at gøre kunsten så forfærdelig svær og mystisk, at kun de virkelig talentfulde bør beskæftige sig med den".

Hills mente ellers i sin fluehistorie, at tørfluefiskeriet måtte være kronen på værket, som vi siger på dansk – men at tørfluefiskeriet måske er udviklingens højdepunkt, udelukker jo ikke de foregående århundreder og deres erfaringer, fluer og metoder. Det havde Halfords disciple og eftersnakkere, som hærgede mange år efter hans død, bare så svært ved at forstå. Hills havde ingen problemer med at indse det indlysende.

Selv i dag kniber det tilsyneladende for nogen, men der er en tid til alt. Tid til tørt, tid til vådt, og det ene udelukker jo ikke det andet. Den alsidige fisker bruger de redskaber, som passer efter forholdene; ellers er han jo ikke alsidig, men indskrænket.

Den perfekte vådflue

Det er ironisk: Netop da vådfluen var ved at være perfekt på den lange vej fra Izaak Waltons fiskekammerat Charles Cotton og slutningen af 1600-tallet til vor tid, var der nogen, som ikke ville se den i deres fiskevande. Vådfluen forstyrrede fiskeriet og gjorde fiskene sky, mente dem, som havde forlæst sig på Halford og anså tørfluen for mere sportslig.

Det var selvfølgelig bavl, men Skues lagde fornuftigvis forsigtigt ud, da han i 1910 udgav sin første bog "Minor Tactics of the Chalkstream". Det blev understreget i titlen – nymfefiskeriet,

som det blev til, var en "minor tactic", en detalje der ikke kunne anfægte tørfluen, men supplere den og gøre fiskeriet mere alsidigt.

Skues blev siden en knarvoren stabejs, men i begyndelsen repræsenterede han bare den sunde fornuft, og hans respekt for Halford var stor. Det gik over, men da var Skues ved at være lige så galt afmarcheret som dem, man kaldte "puristerne". Det vil sige tørfluefanatikerne, som med henvisning til Halford, der var død for længe, insisterede på at fiske med tørflue, også når det var umuligt, og en nymfe eller klækker (emerger) havde været bedre.

Det kan være svært at indse, at det i ramme alvor skulle være særligt fint ikke at fange noget på tørflue. Men det mente mange, og modellen, der føler sig lidt finere end "almindelige" fluefiskere, er ikke helt uddød ved fiskevandene.

Uopnåeligt og godt

Fluer er bedst, når vi enten ikke kan regne ud, hvad f.eks. kropsmaterialet er, eller hvis der i mønstret indgår nogen hår, som er så få og så sjældne, at bare en håndfuld til et par fluer vælter et almindeligt fluebinderbudget. Hvis noget er uopnåeligt, må det være godt.

Skues, der studerede North-Country- og Yorkshire-fluerne grundigere end de fleste, havde et anderledes ligefremt forhold til fluer og materialer, og han hæftede sig især ved det levende, sparsomme hackle af en ganske almindelig fjer og fluens forkrop (thorax), som i dette tilfælde er den fortykkelse forrest på fluens krop.

Den er med til at give hacklet

Hvis en flue fangede fisk for flere hundrede år siden, gør den det sikkert også i dag.

spændstighed, også når strøm eller indtagning presser hacklet ind mod fluens krop. Skues fremhævede især to fluer, der efter hans mening var perfekte nymfeefterligninger, nemlig Half Stone og Tups Nymph, begge i følge Skues kreeret af den professionelle Devon-fluebinder R S Austin, som spillede en rolle i første del af Skues fluebindelev. Austin var oprindelig artillerist og deltog i Krim-krigen som sargeant-major. Som civil slog han sig ned i Devon, og fluerne fra hans stik er årsagen til, at der er en West-country-stil ligesom en North-Country o s v.

Tup's Indispensable – Vædderens uundværlige – er gået over i fluehistorien både som et godt grin og som en fin imitation af de små døgnfluer, f.eks. Bætis fuscatus, hvis vi vil forsøge at snakke latin med fiskene. I dag kendes den nok mest som nymfe, og der er altså ingen tvivl om, at Austin var ophavsmanden, og at Skues hjalp ham med at bevare hemmeligheden om den pisfarvede vædder-testikeluld, som var en vigtig del af det gulligt lyserøde kropsmateriale.

Fluen var i mange år gådefuld og god. Nu er der ingen hemmeligheder længere, og dermed er interessen for fluen dalet.

Rigtig facon

Half Stones oprindelse er nok mere usikker, end Skues troede, mente fluehistorikeren A Courtney Williams. Den er ganske vist fra Devonshire, men måske et ældgammelt mønster, almin-

deligt brugt helt til vor tid, og Skues præsenterede den almindelige mening dengang, da han mente, at fluen nok skulle efterligne en nymfe, som var ved at klækkes til færdigudviklet døgnflue.

I dag er det en almindeligere me-
forts på næste side

At der synes at være mode i fluer gælder kun fiskere. Fiskene er ligeglade.

*WC Stewart skrev sin bestseller "The Practical Angler",
da han var bare 24 år. Han må have fisket flittigt fra tidlig alder.
Bogen, der stadig udkommer, var krammet med
fiskeerfaringer nok til et helt liv*

forts. från föreg. sida

ning, at Half Stone nok efterligner en vårfluepuppe, som klækker. Men det mærkelige navn har ingen endnu kunnet opklare.

Det interessante ved Half Stone er den kraftige forkrop af spundet uld (mosegris), som støtter et meget sparsomt hackle. Det var en bindestil, som Skues anvendte på mange af sine nymfer.

Fluens forkrop er måske den detalje, der gør udslaget; i hvert fald sikrer den, at hacklet pulserer, uanset om fluen fiskes i strømvand eller i stille vand. Half Stone har nok med andre ord en rigtig facon, og en nutidig fluebinder står sig vist ved at have faconen på repertoire.

Baglæns fremad

Skues udgangspunkt for det, han siden kaldte nymfer, var den perfekte vådflue. Han læste sig et par generationer baglæns i fluehistorien for at kunne begynde på en frisk. Det er jo svært at forny noget, hvis man ikke er helt på det rene med, hvad man vil forny. Det synes nogen at overse.

Skues hæftede sig baglæns bl.a. ved skotten WC Stewart og ved midtenglænderen TE Pritt. Ingen af dem havde udviklet deres egne fluer, men de havde fundet de perfekte vådfluer og søgte at gøre andre interesserede i dem og de tilhørende fiskemetoder. Stewart i "The Practical Angler" (1857) og Pritt i "North-Country Flies", bogen der uheldigvis udkom samme år som "Floating Flies..."

Hans liv ved vi ikke alverden om, men William Clouston Stewart (1832–1872) skrev sin bestseller om fluefiskeri, da han var bare 24 år. Han må have fisket flittigt fra tidlig alder. Det var, som om han havde fart på fra starten, for bogen, der stadig udkommer, var krammet med fiskererfaringer nok til et helt liv. Stewarts blev kort; han blev kun 40, men nåede altså forinden at præge fluefiskeriet for altid.

Der er et billede af Stewart, en kæmpe mand lænet op ad et lysthus med ølflaske og glas i hånden, man er villig til

at tro, at fotografen kun tog det ene billede, fordi lysthuset væltede, inden han fik ny glasplade i det, som dengang i hvert fald i Danmark hed en kukkasse efter den lille udstoppede fugl, som vippede på en fjeder oven på

vel kan få, nemlig at den i årevis havde holdt liv i en delvis tyvfisker James Baillie, hans kone og (man ser den for sig) en hærske af snotnæsed, minderårige børn.

"Fast food"

Navnet "spider" er galt, men der var i det hele taget noget hjemmelavet over Stewart med det vildtgroende skipperskæg, så det tossede navn passer på en måde alligevel, selvom spider jo plejer at betyde edderkop, og de er sjældent fiskemad.

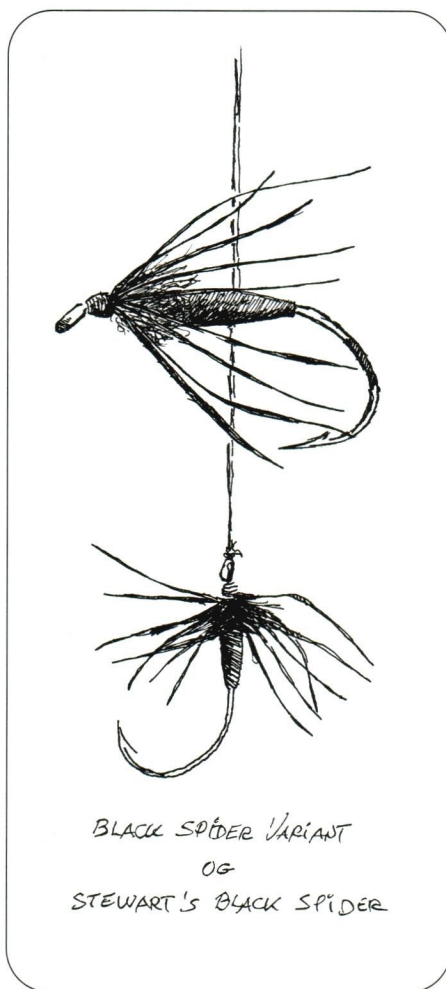
Pritt (1848–95) derimod var korrekt holdt fast i traditionerne, efter at han som ung bankmand havde slået sig ned i Yorkshire, hvor han grundlagde en bank og skrev i den lokale avis om fluer og fiskere.

Fluerne var magen til dem, Stewart brugte "north of the border", altså i Skotland nord for Hadrians Mur, som var Romerrigets og efter Roms mening civilisationens nordgrænse og værn mod de vilde horder i skørt. North Country og Yorkshire har siden været lidt bondsk i sydengelske øjne.

Pritt samlede 62 af de letklædte fluer med korte kroppe og store, men sparsomme hackler. Farveplancherne i "North-Country Flies" var håndkolorerede, nok ikke allesammen af ham selv, selvom om Pritt foruden penge også havde forstand på akvarelfarver og på at bruge dem. Pritts bog, der i førsteudgaven fra 1885, hed "Yorkshire Flies" er nok stadig hovedværket og vigtigste opslagsbog vedrørende Yorkshire-traditionen, hvor det var vildt – "game birds" – der leverede hacklefjerene, undertiden hentet så underfundige steder på fjerkræet, at man forstår, at det er en meget gammel tradition, som Pritt lod os kigge ind i.

Samtidig mente han, at han måtte understrege, at de letpåkledte fluer nok ikke duede i de sydengelske kridtstrømme. Pritt tog fejl – men fluerne, skulle være større, end han havde forestillet sig. Den pæne bankmand havde måske rødmet, hvis han havde vidst det.

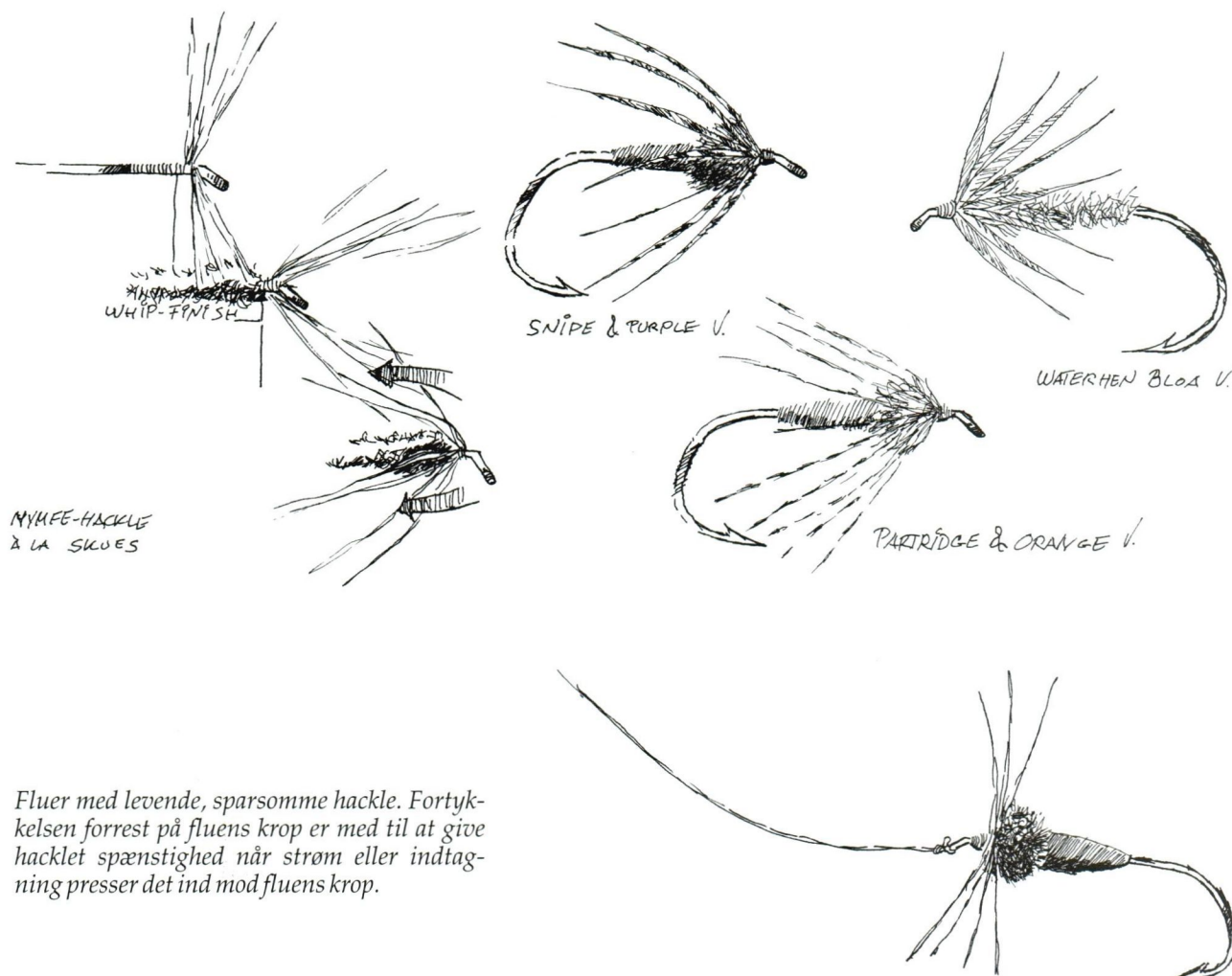
Øg Yorkshire-North-Country-fluer-

trækasse-kameraet for at fastholde urolige børns opmærksomhed.

Stewart anbefalede opstrøms vådfluefiskeri; han var ikke den første, men argumenterede mere overbevisende end mange. Fluerne, som han klædte let, kaldte han spider (edderkopper), fordi de havde store, bløde og sparsomme hackler. Han fiskede altid med tre på forfanget, og en af dem var som regel Black Spider.

Den fik den bedste reklame, en flue

ne var altså udgangspunktet, da Skues begyndte at udvikle nymfeskieriet, for fluerne var nok noget nær de perfekte vådfluer, lette, elegante fluer, som kan efterligne nymfer, klækkere og såmænd også færdigt-udviklede insekter, der er blevet genopfundet i USA som "stillborns".

Kort sagt, fluerne efterligner foder, endda *fast food*, fordi de ligner det stadiet, da insekterne er mest i farezonen på den lange vej fra åens bund til sommerdagen omkring åen.

Fluernes mekanik

Resultatet er at fluebinderiet er bedre, jo værre det set ud.

Det svære ved at genopfinde og tilpasse North-Country- og Yorkshire-fluer, er at binde enkelt og "rodet" nok. Ser fluen ud, som om materialerne er føjet omkring kroge, da en trækvind for gennem lokalet, ser fluen ufærdig

ud på den rigtige måde. Stewart understregede, at Black Spider først var rigtig god, når fiskene havde gnasket den til ukendelighed.

Som fluebinder vil man efter mange år ved stikken svært gerne bilde sig selv ind, at man har begrebet en lille smule, og at man kan binde en flue, som jævnlige fanger fisk. Det kan styrke selvtilliden, hvis man binder sine North Country-varianter à la Half Stone, blot med længere hacklestråler end originalens.

Jeg tror, at den markerede forkrop på mine varianter er med til at skabe illusionen. Hacklet bliver mere spændstigt. Skues opnåede i mange år det samme på nymferne ved at lægge den afsluttende whip-finish mellem hacklet og fluens forkrop. Men det er en anden historie, som en dansk digter skrev...

Når linen er slæk, vil hacklets stråler, bl.a. på grund af forkroppen brede sig ud; i strømvand ligner det fingre, som beføler vandet. "Liv", eller rettere

skrevet en efterligning af liv, som både mennesker og fisk finder naturtro nok. Omvendt svøber hacklet sig omkring kroge, når strømmen er imod, eller når der er træk på fluen.

Skifter fluen facon og så at sige vifter med hacklet på den måde under fiskeriet, har fluebinderen gjort et proper arbejde, og han kan endda fnise lidt over sig selv: For det er jo tilsyneladende en naturlov, at hvis noget virker, skal en anden fluebinder straks prøve at lave det om, "forbedre" det. Ikke altid til det bedre.

Forkroppen på North-Country- og Yorkshire-fluerne er dog måske en forbedring. Det er en tilføjelse, som jeg gør på alle mine moderne varianter af de gamle og næsten-perfekte vådfluer fra før, der gik purisme i fluefiskeriet. I det mindste virker det, og det passer mig fint, for selve fluerne jo går tilbage næsten til fluefiskeriets rødder. Og på et eller andet tidspunkt bliver vi nødt
forts på sid 68

Rough Weather Fishing:

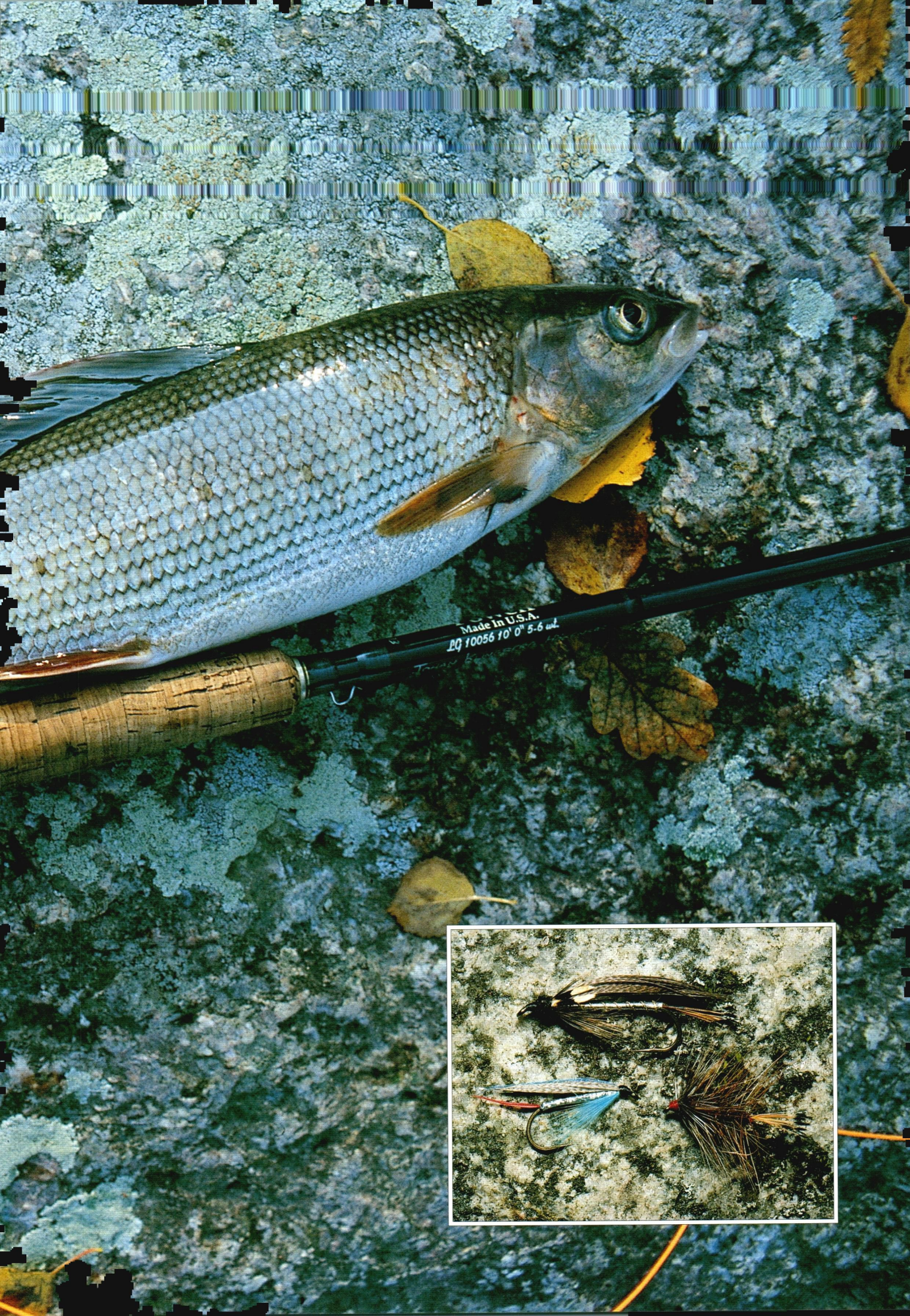
Vinden är vår vän

Blåsiga dagar är det ibland så svårt att kasta att vi kanske till och med drar oss för att flugfiska. På Irland kräver man istället av tradition en god vind för att dagen ska anses vara lämplig för flugfiske. Artikelförfattaren, som bott och arbetat på den "Gröna Ön", har tagit med sig den irländska fisketekniken hem till sitt harrfiske i Vättern.

forts på nästa uppslag

Text & foto: Johan Klingberg

Vinden är vår vän

På väg ner mot strandbrinken och båten berättar Jim om det fantastiska fisket den dag då storöringen tog hans fluga i den irländska loughen. Det var en verklig "rough weather day" och den starka västanvinden satte både fiskare och roddare på hårda prov. När Jim slutligen gjorde ett misslyckat kast med följd att flugorna av vinden hamnade uppe på stranden, hände det otroliga. Omedelbart efter att han dragit ner tafsens med de tre flugorna i vattnet och de befann sig bara någon halvmeter från land, försvann Jims ändfluga i ett enormt öringgap. Fisken visade prov på omåttlig styrka och rusade rakt mot och under båten och fortsatte sedan i expressfart ut mot sjön. Efter ett luftsprång landade öringen slutligen på tafsens och fighten var över.

Jim tindrar med ögonen och säger att den öringen knappast vägt under sex kilo! Hans berättelse blir inte sämre, då jag får veta att ytterligare två stora loughöringar togs alldeles intill strandbrinken efter det att den första öringen slagit sig fri. Den största av dem vägde otroliga 5,2 kilo och finns för övrigt idag att beskåda i Jims hem...

Skillnaden mellan sjöfisket i Irland och hos oss bygger på olika traditioner. Där har man under generationer lärt sig att utnyttja vinden och ser den som en fördel i sitt fiske, medan vi oftast föredrar att fiska en lugn och vindstilla sommarkväll med myggsurr och vakande fisk. Problemet är bara att det är alldeles för få sådana dagar under ett flugfiskeår.

Som flugfiskare och bosatt i Jönköping har jag ett ganska brett utbud av olika vatten att välja mellan – inte minst då den fantastiska sjön Vättern, vars fina möjligheter till intressant fiske fortfarande förbises av många flugfiskare. Men det ska erkännas, att fram till min vistelse i Irland fiskade också jag bara i Vättern då jag ansåg att förut-

sättningarna för flugfisket var optimala, med andra ord då sjön låg närmast spegelblank och harren sippvakade. Men det kunde gå många blåsiga dagar mellan dessa findagar, vilket gjorde att antalet fiskedagar reducerades rejält...

Vättern i blåsväder

Men så en blåsig dag blev min fiske-längtan för stor. Med Jims berättelse i bakhuvudet undrade jag om de urgamla traditionerna från Irland att utnyttja vinden och fiska i blåsväder även skulle kunna locka harren i Vättern till hugg.

Med en hygglig pålandsvind tog jag mig modet att gå ut i flytringen en liten bit från land. Det vore naturligtvis oansvarigt att ge sig långt ut vid kraftig frånlandsvind, men eftersom vinden låg in mot land riskerade jag aldrig att driva iväg, och även om vågorna var flera decimeter höga, så gick det bra att manövrera flytringen. Poängen var ju också att jag hela tiden hade vinden i ryggen, vilket var förutsättningen för att kunna fiska mitt kast och mina flugor på ett effektivt sätt. Förutsättningen för den irländska fiskemetoden är nämligen att utnyttja vinden och göra den till sin vän.

Efter en slitsam paddling med ryggen mot vinden gjorde jag så mitt första kast in mot strandbrinken. Precis som planerat kunde jag nu genom att höja spötoppen få vinden att lyfta flytlinan i en båge mellan spöet och vattenytan, så att flugorna studsade och lekte på vågtopparna. Första hugget kom också överraskande snabbt efter att mina tre flugor bara fiskat någon meter ut från stranden. I slingrande, knyckiga rörelser stretade harrarna emot under färden mot håvgarnets maskor. Ingen av de båda harrarna var särskilt stor. Men den största mätte knappa 40 centimeter, vilket i sig är en fin fisk.

Efter ytterligare ett par mindre harrar bytte jag ut flugteamet mot tre större våtflugor – en Heggeli på 10:ans streamerkrok som ändfluga i kombination med en Black & Peacock och en liten Silver Doctor som upphängare.

Ett par hundra meter längre norrut

sträckte en stor pil ut sitt väldiga grenverk över vattnet. Området runt pilen bestod av branter med stora, svarta stenar. Ett knappt tio meter långt kast räckte gott för att flugorna skulle landa mitt i "bull's eye". Flugteamet hasade likt flyende fiskyngel över det heta området. Just då de hasade vidare utanför arenan såg jag en kraftig virvel. Ett par kast senare upprepades proceduren, men denna gång blev hugget tvärt. Harren visade sig mäta hela 53 centimeter och var min hittills största i Vättern.

Dagen fortsatte i storharrens tecken med ytterligare en harr över 50 centimeter och några strax under.

Samtliga fiskar tog på Silver Doctorn eller Heggelin. Dessutom på en dag med så mycket vind att de flesta skulle ha ansett flugfiske vara helt uteslutet...

Modifierat dappingfiske

Tekniken att utnyttja vinden för att lyfta linan, så att endast tafsens med flugan hasar och dansar i ytan, kommer ursprungligen från det traditionella irländska dappingfisket. En något modifierad metod av denna fisketeknik går ut på att efter avslutat kast höja spötoppen nästan rakt upp, så att vinden bakifrån får fatt i linan och lyfter denna mellan spötoppen och vattenytan.

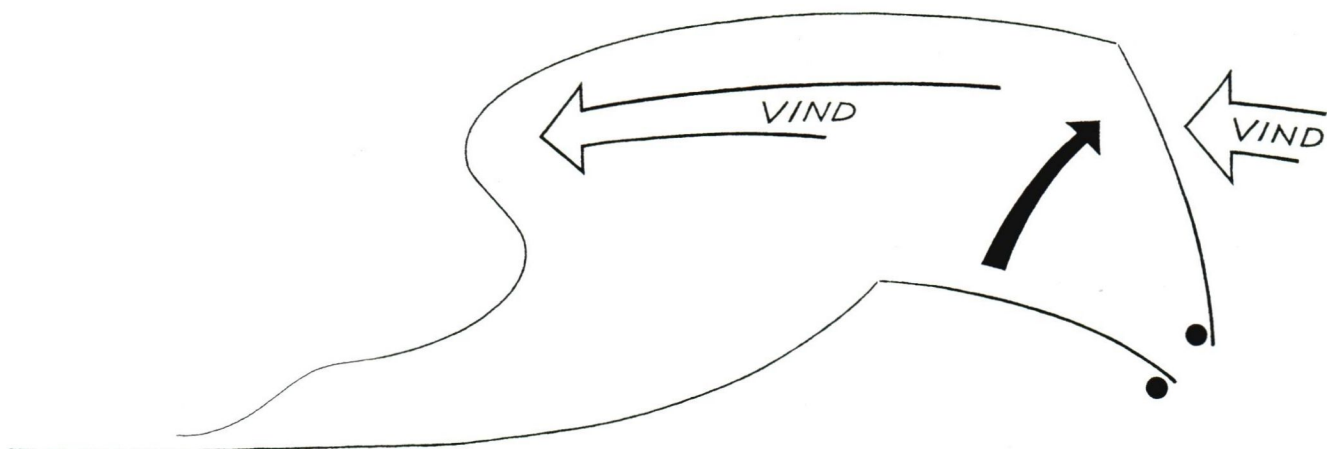
Är vinden tillräcklig, sträcker den ut linan i en hög båge, men med tafs och flugor nära vattenytan. Det är nu tekniken ställer sina utövare på prov; man måste nämligen med hjälp av vinden parera och styra linan i luften, så att flugorna hasar i vattnet eller "dappar" och dansar på ytan.

Från början dappingfiskade man med ett långt tvåhandsspö och en speciell, mycket lätt så kallad blowline. Men i dagens Irland har de tunga och relativt klumpiga tvåhandsspöna av de flesta bytts ut mot ett smidigare enhands kolfiberspö på 9–10 fot. Men även med modern flugfiskeutrustning utnyttjar man precis som tidigare dappingfiskets grundidé att ta hjälp av vinden för att styra flugorna på vattnet.

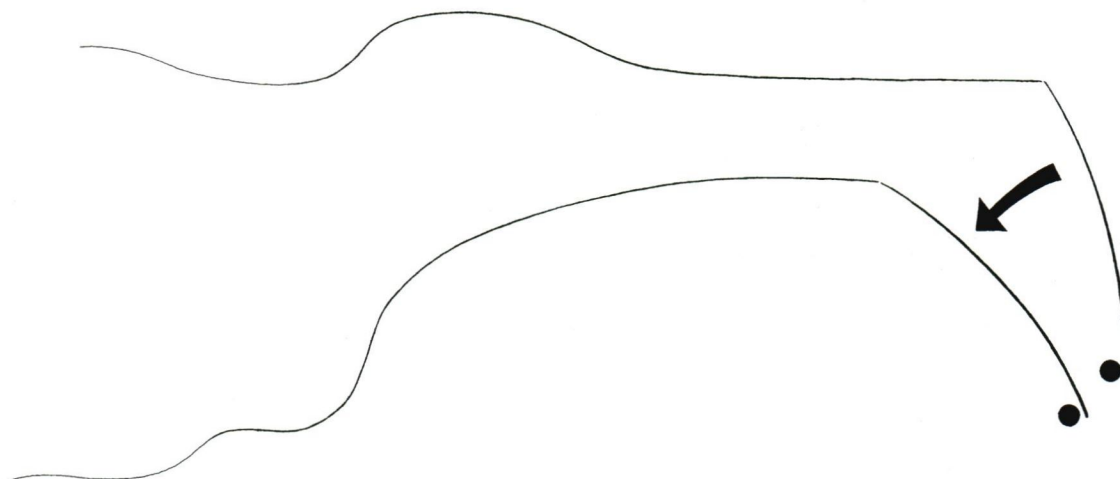
forts på sid 70

Föregående uppslag: Vätterharr tagen vid strandnära fiske en riktig blåsvädersdag.

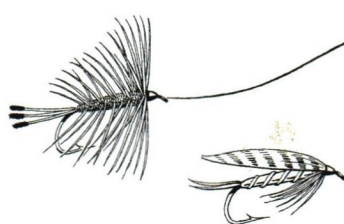
Infällt: En Heggeli i streamerversion, en Silver Doctor och en Magenta Bumble.

Man kan använda en modifierad dappingteknik med modern flugfiskeutrustning under blåsiga dagar. Med vinden i ryggen lägger man ut kastet och höjer sedan spöet så att vinden får fatt i flytlinan och för upp denna i en båge med endast tafs och flugor hasande och dansande på vattnet.

Skulle tafsens med flugorna lätta helt, sänker man spöet så att flugkastet på nytt får kontakt med vattenytan. Genom att parera vindens påverkan på linan och tafsens kan man på detta sätt få flugorna att "leka" på vattnet.

En lätt men buskig fluga utgör ett bättre vindfång än en som är tunt dressad. Valet av flugor är därför viktigt. Irländska flugfiskare har ofta tre flugor på tafsens, varav den översta kan utgöra både "vindfångare" och "flöte".

En man och hans flugor:

Gösta Larsson har under många år bundit flugor efter studier av de insekter han funnit vid sina norrbottniska vatten.

Ovan: Moskoselar'n.

Nedan: Till vänster Rödmyran från Norrbotten och därunder Gröna faran samt till höger Kanadaflugan och Svartvit nymf.

Flugornas herre

Han är född i väglöst land i det inre av Norrbottens djupaste skogar. Redan i unga år fick han börja med hårt kroppsarbete i skogen, på byggen och sågverk, men på fritiden var det flugfisket som gällde

Text & foto: Gunnar Westrin

Han är en av landets skickligaste flugbindare. Hans namn är Gösta Larsson, en vildmarkens man, som numera bor i Boden tillsammans med sin Blenda och hunden Jim. Gösta är idag en bit över åttio år, en aktningsvärd ålder, men han binder fortfarande sina flugor med heder och klurar hela tiden ut nya idéer och intressanta flugmönster. Flugaskarna innehåller alla hans odödliga klassiker, skapade ur mångårig entomologisk kunskap och ett långt flugfiskarliv.

När jag sitter hemma hos Blenda och Gösta på Kyrkogatan i Boden slår mig en tanke. Det är en åldersskillnad på nästan trettio år mellan oss. Men för flugfiskare spelar åldern ingen roll. Vi är bröder på vårt sätt, Gösta och jag.

Parets berättelser från förr får mina nostalgiska känslor att svalla. Både Blenda och Gösta är födda och uppvuxna längs skogarnas oändliga stigar. Den enda vägen till överlevnad var hårt kroppsarbete. Tillsammans bläddrar vi i gamla bilder och jag ser Gösta i många kända poser. Flugspöet är böjt, harren hoppar och fiskehatten sitter som den skall.

På en tidningsbild finns hela klanen församlad med sportfiskets mediasymbol Bengt Öste, flugbindaroraklet Gösta Larsson, den norrbottniske sportfiskaren och författaren Per Arne Wallin och flugfiskaren och tidningsmannen Tore Kjell från Piteå. Bilden visar en grupp inbitna sportfiskare, som alla har satt sin positiva sportfiskeprägel på det århundrade som nyss passerat.

Gösta berättar om sina ungdomsår i trakterna av Ljuså och Nattavaara, om hur fantastiskt fiskrik Råneälven var. Han försvinner in i sina fiskehistorier från Piteälven, Abmoälven och Kalixälven.

Strömmarna i Kamlunge vid Kalixälven var en av hans favoritplatser, så pass frekventerad att han fick namnet "Kamlunge-Lasse". Det är vid

oförglömliga fisketurer till dessa älvar som hans berömda flugor formats och provats. Han berättar också om hur förtjust han blev i jämtländska Dammån, där han en minnesvärd natt fick tre öringar, den största på nästan fem kilo, tagen på Sölvdockan.

Gösta är upphovsman till många odödliga flugmönster. Några sådana

” Jag skall sluta med flugbindning den dag jag inte längre kan binda en fluga på krokstorlek nummer 22 ”

är Moskoselar'n, Kanadaflugan, Rödmyran från Norrbotten, Svartvit nymf och Gröna faran. Det har främst varit harren som lockat Gösta till stordåd längs våra nordliga älvar. Det strömmande vattnet har varit den oas han sökt sig till under år av slitsamt arbete.

Abmoälven gav en gång en harr på 1,7 kilo, men fortfarande finns drömmen om tvåkilosharren...

Formade sitt eget flugfiske

I sin ungdom var flugbindaren från Boden en sällan skådad kraftkarl. Hans händer visar fortfarande på ett liv av hårt arbete, men också på ett

handlag för flugbindning utöver det vanliga. Gösta har sagt att han skall sluta med flugbindning den dag han inte längre kan binda en fluga på krokstorlek 22. Den dagen har ännu inte kommit och fortfarande skapar Gösta fantastiska alster vid sitt bindstäd.

Det är en intressant tanke hur en skogarnas man i dåtidens samhälle kunde forma sitt eget flugfiske. Flugspöet var sannerligen inget vanligt redskap på den tiden, framför allt inte i det inre av Norrland.

Kombinationen av glest befolkade trakter och dåliga kommunikationer har bidragit till att flera kunniga entomologer och flugbindare aldrig har fått sin kunskap beskriven. Åke Bodéns korkflugor hade förmodligen aldrig blivit allmänt tillgängliga, om jag inte hade träffat denne gentleman från Piteå. På samma sätt är många av Gösta Larssons flugor okända för en bredare allmänhet.

Men i Norrbotten är det många som haft Gösta som läromästare i den sköna konsten att binda flugor, däribland jag själv.

För några år sedan var jag inbjuden att föreläsa i sköna Storforsen. Älvens dag anordnades runt om i länet och nu var min tur kommen till Piteälven. Den förste jag mötte var Gösta Larsson, som bakom sitt flugbindarbord tog emot de besökande gästerna. Historierna och skratten var många och jag kände mig verkligen välkommen.

Gösta har alltid imponerat med sin kunskap på allehanda kurser och han har alltid varit smittsamt glad och generös.

Under många år medverkade Gösta som flugbindare på min flugfiskeskola på Arcusmässan i Luleå. Runt hans bord skockades alltid intresserade flugfiskare, både nybörjare och mer kunniga. Det var härliga tillfällen som jag alltid kommer att minnas med värme.

forts på nästa sida

Vingar av plast

Mest imponerad har jag varit över Göstas förmåga att tillverka helt eller delvis genomskinliga vingar till dag- och nattsländor. Konceptet bygger på genomskinlig matplast, så kallad Gladpack, Poly-2 och lim.

Gösta lägger en bit Gladpack på en skiva och sprayar ytan med ett vattenfast lim, exempelvis Display Mount. Därefter delar han ett ark Poly-2 så tunt som möjligt och lägger det på den limbesprutade plasten, varefter han applicerar ytterligare lim och täcker det hela med ännu ett lager plastfilm.

Sedan rullar eller kavlar han ut hela paketet, så att de båda plastfilmerna fästs samman och så att en del av luftbubblorna pressas ut. Men det är viktigt att en del små luftbubblor blir kvar, eftersom vingmaterialet ju skall kunna flyta.

Det intressanta med Gösta Larssons vingkonstruktioner är att de ger en naturligt lyster åt det framtagna materialet, ur vilket sedan olika vingformer kan klippas. Förutom Poly-2 kan man använda sig av nedklippt Fly-Rite eller helt enkelt måla vingmönster i alla handa färger. Man bör dock komma ihåg att inte impregnera sådana vingar med kemiska flytmedel, eftersom det kan lösa upp vingkonstruktionen.

Göstas mest namnkunniga fluga torde vara Moskoselar'n. Egentligen är det en spindelimitation, men kan med sina långa ben också imitera en harkrank. Här har han konstruerat en fluga som kan föreställa mer än en insekt, ett mer allmängiltigt mönster för ett bredare fiske.

Med tanke på att jag läst det mesta om både nationell och internationell flugbindning och därtill känner många eminenta flugbindare, så måste jag ändå avsluta med en personlig reflektion:

Det finns bara en Gösta Larsson, och hade han bott i Stockholm, så hade han för länge sedan varit världsberömd...

Några av Gösta Larssons norrländska flugor

Moskoselar'n

Krok: Mustad 94833 nr 10–12.

Bindtråd: Svart.

Kropp: Fly-Rite nr 6 brun på bakkroppen. Rygg av tunn svart Polycelon, som viks fram enligt bilden och binds ned.

Ben: Fibrer från fasantuppens eller tjädertuppens stjärtfjäder. Förses med knutar för att markera knälederna.

Svartvitnymf

Krok: Mustad 94840 nr 12, kan förtyngas.

Bindtråd: Svart.

Kropp: Svart bindtråd i botten. Därpå påfågellherl.

Rygg: Sektion av vingpenna från vit anka.

Stjärt: Utstickande del av ryggsektionen.

Hackel: Svart hönhackel.

Gröna faran

Krok: Captain Hamilton nr 12–14.

Bindtråd: Olivegrön.

Kropp: Ljusgrönt garn.

Ribbing: Gul tråd.

Stjärt: 2–3 strån från brunt hackel.

Vinge: Två reverserade olivegröna tupphackelspetsar.

Kanadaflugan

Krok: Mustad 94833 nr 12.

Bindtråd: Grå.

Kropp: Fly-Rite nr 7 dark grey och nr 21 light grey (eller nr 26 Adams grey) som blandas väl.

Stjärt: Vita hackelstrån.

Ribbing: Rund silvertinsel.

Vinge: Två grå fjädrar från kanadagås.

Hackel: Blue dun.

Antenner: Spröten från vingfjädrarna.

Rödmyran från Norrbotten

Krok: Storlek 12. Krokskaftet bör vara något längre än på en normal krok.

Bindtråd: Svart.

Kropp: Röd remsa av den typ som används vid vävning av plastmattor på bakkroppen. Framkropp av påfågellherl. Bakkroppen lackas.

Hackel: Brunt tupphackel, som lindas mycket sparsamt.

Moskoselar'n har tidigare presenterats av Gösta Larsson i FiN:s decembernummer 1989. Han har också visat sin teknik att tillverka vingar av Gladpack i februari-numret 1995.

Finns det några snälla flugfiskare?

En trave goda fiskeböcker på bordet vid bästa läsfåtöljen gör även en lång vinter kortare. I årets julnummer bjuder Bokbiten på en blandad kompott för skilda smaker. Kanske finner Du ett litet tips till tomten...

Jan Sekander

John Gierach: Fishing Bamboo. The Lyon Press, 1996. Coch-y-Bondhu Books. Pris 16,95 pund.

For godt en halv snes år siden blev jeg foræret en splitcane-fluestang. Jeg ved ikke om givelsen var klar over hvad han satte i gang, men det blev starten på en fascination af splitcane-fluestænger, som det kan være meget vanskeligt at gøre rationelt rede for. John Gierach har gjort det meget lettere, jeg kan blot henvise til hans bog.

På ca 100 sider giver Gierach en kort historisk oversigt, gør op med myter om splitcane skrøbelighed, redegør for hvad man skal og kan se efter ved køb af og vurdering af splitcane-stænger, og når at omtale en lang række af de amerikanske stangbyggere, og stangfabrikker. Sidstnævnte er også bogens eneste svaghed, idet den som en amerikansk bog stort set kun omhandler amerikanske stænger. De europæiske omtales på godt en side, og desværre ikke særligt positivt. Dette er givet indflueret af dels fordomme, dels uvidenhed, men virker en smule selvtilstækkelig på anmelderen.

Når det er sagt, skal bogens kvaliteter ikke forklejes. Den er skrevet i et letlæst og flydende sprog, der fanger og river læseren med. Forfatteren lefler ikke for nogen, og ligger ikke på maven over de meget berømte stangbygges værker, blot fordi disse er berømte. Forfatteren beskriver eksem-

pelvis hvordan de meget store forventninger han havde da han første gang prøvede en Garrison, ikke blev indfriet. Ikke at det var en dårlig stang, tværtimod, men i hænderne på en genemsnitkaster som ham, viste den sig ikke som nogen tryllestav, der forvandlede ham til en elite kaster. Dette synes jeg er en glimrende pointe. Ingen stang, uanset hvor god og dyr den er, kaster bedre end manden der har fat i håndtaget evner. Omvendt kan den rigtige stang til den rigtige mand gøre hele forskellen, og den rigtige stang er ikke nødvendigvis den dyreste.

For kommende og nybagte splitcanebrugere, vil Gierach's bog være en velegnet og letlæst introduktion til emnet, fri for fordomme og myter, mens den for mangeårige kendere og elskere af splitcane vil være en hyggelig bog, der bekræfter dem i at Splitcane er noget særligt.

Steen Ellemose

Irländska flugor

E.G. Malone: Tying flies in the Irish style. Smith Settle Ltd, Otley, West Yorkshire, England. Pris 25 pund.

For dere med historiske fluebinder interesser vil jeg rekommendere Ted Malone's bok om Irsk fluebinding. Boka innehåller 50 fluemönster, många beskrivet med gode grafiska teckningar i tillägg till färgfotografier. Teksten

er velskrivet och formulerar alla teknikkene klart och tydligt. Noen deler av boka er viet Tommy Hanna. Han blir regnet som "gudfaren" i Irsk fluefiske.

Ted Malones bok har det meste av det man krever av en god bindebok; råd om farging, materialer, og hvordan man dobblar hackle i våtfluer, bretter Mallard-fjærfiber-bunter til den populære Dabbleren. Dette er ingen moderne imitasjonsverk, men heller et stykke Irsk fiskehistorie.

Som rusinen i kaka er det lagt in en samling brev, som Tommy Hanna utvekslet med den kjente flueautoriteten GEM Skues. Sist nevnte har aldri vært på trykk før.

For dere med en svak side for det historiske er dette ei virkelig verdifull bok. Prisen 25£ er heller ikke ille for en slik smakfull godsak.

Gerben Groustra

Öring

Sveriges Flugfiskares Förening. Bokförlaget Settern. Pris: SEK 195:–.

Egentligen är det en underbar tillfällighet att få en bok om öring att läsa och bedöma mellan varven av öringfiske i legendariska Bodsjön. Boken handlar i stort om *hur* vatten med bra fisk borde och skulle kunna se ut, och samtidigt upplever jag själv på ort och ställe ett optimalt sådant fiskevatten. Möjligen kan det ha färgat min inställning till det lästa.

Öring är en antologi skriven av nio erfarna medlemmar i Sveriges Flugfiskares Förening och speglar helt naturligt författarnas syn på öringen ur olika aspekter.

forts på nästa sida

forts från föreg sida

Det intressantaste kapitlet är signerat **Ulf Pierrou**, som går på djupet med avgörande etiska och ekologiska frågor. Öring som utsättningsfisk hantearas alltför ofta enligt kortsiktiga kommersiella aspekter. Fisk av olika stammar blandas och vi får biotopfrämmande stammar som inte finner sig tillrätta någonstans, men det betyder i dessa sammanhang mindre, eftersom de är avsedda att hanteras som put and take fisk. Vi kommer att få, eller har redan fått, öringar som är lika genetiskt rubbade som huvudparten regnbågar. Därför gäller det att sätta klackarna i backen, och det fort! Detta är en artikel som borde läsas av alla odlare som sysslar med fisk med fettfena!

Anders Eklöv berättar om "Öringens första tid" och man frapperas av vilken fantastisk överlevare fisken är. Den har en otrolig förmåga att finna nya nischer både för att överleva och att sprida sig. Trots alla hot och faror så är öringen fortfarande Skandinavians vanligaste fiskart.

Nicolas Jändel tar oss med på flytringsturer i framför allt den stockholmsnära arkipelagen. Nicolas har, liksom de flesta som fiskar havsöring, kommit fram till den verkliga sanningen om hur havsöringsfiske fungerar. Den är att det finns ingen sådan sanning. Det är också det som trolldrömmar och fascinerar oss.

Leif Milling kittlar oss med berättelsen om en drömfisk i Gimån, en sådan där fisk som många av oss har kvar som dröm, eller i minnenas gömmor hos andra. Man känner igen sig.

Lars-Åke och Jennifer Olsson får mig att längta till nordamerikanska vatten. Är det så att "gräset är så mycket grönnare" där än här? Det känns underligt att öringen i USA från början var en främmande art som planterades in mot slutet av 1800-talet och vi alltså fick ett byte av arter. De fick öring och vi regnbåge. Troligen gjorde amerikanerna det bästa bytet. I boken kallar Olsson regnbågen för regnbågsöring vilket jag finner förvirrande. Kan vi inte vara överens om att konsekvent använda ordet regnbåge, så slipper vi trasslet med om det rör sig om öring eller lax?

Pelle Klippinge skriver om hur eldsjälens Nils Ehnbooms arbete tillsammans med den lokala fiskeklubben förvandlat Nybroån från lortå till ett av landets finaste havsöringsvatten. Ett strålande exempel på hur även till synes hopplösa vatten går att rädda.

Bengt-Åke Norberg tillhör också dem som har minnen från storöringsduster och ger oss i boken en bild av en

situation som många av oss känner igen – eller väntar på att få uppleva.

Och så har **Kenneth Boström** med god hjälp av **Thommy Gustavssons** informativa teckningar lämnat ut några av sina matnyttigaste taktik- och tekniktips vid öringfiske.

På knappa 100 sidor har man lyckats tränga in en myckenhet kunskap och fiskarglädje men också en hel del tankeväckare för att få oss att inse värdet av att kunna erbjuda även kommande generationer samma spänning och glädje vid fiskevattnen som vi unnar oss själva.

Per-Olof Magnusson

En norsk Lidman?

Erland Fjell: "Lengselens elver". Landbruksforlaget. Oslo (2001). 144 sidor, pris NOK 348:–.

Erland Fjell är en för mig ny bekant bland de, alltför få, skandinaviska sportfiskeförfattarna med litterära ambitioner och kvaliteter. För en nordbo med suget och längtan till vildmarken inom sig känns släktskapet med Hans Lidman omedelbart igen; här finns vildmarksdrömmen, dragningen till det ensamma livet och fascinationen inför de, inbillade eller verkliga, mystiska upplevelser som ibland tränger sig på den ensamme vandraren.

Språkligt och stilmässigt märks också släktskapet mellan Fjell och den större föregångaren. Boken ger en intensitet i förmedlingen av upplevelser som inte står Lidman långt efter – utan att därför kunna beskyllas för epigoneri. Fjell är såväl i ämnesval som språkbehandling "sin egen" och framstår med denna väl sammanhållna bok som en, i sin genre, fullt mogen författare.

I denna bok, som är Fjells andra (han debuterade 1998 med "Nattfiskeren og andre fortellinger"), rör sig författaren geografiskt sett mellan sydnorska skogslandskap, via området längst nord i Trøndelag och de ändlösa viddererna i Öst-Finnmarks gränstrakter.

Boken är, som var och en förstår, alltså en rent "litterär" produkt och bör också läsas som en sådan. Här finns mycket litet av teknik/taktik, redskaps- och flugval osv, men desto mer av en vildmarkslängtan, som ibland kan kännas gränsa till fanatism. Likasinnade kommer att känna igen sig!

Författaren är också en god fotograf och många av bokens bilder blir till finstämda kommentarer till textens innehåll.

Efter två genomläsningar kan jag konstatera att boken – till skillnad från många andra fiskeböcker – håller för en omläsning. Här gäller dock, liksom

för andra böcker av denna typ, att läsa långsamt, med eftertanke och ett litet avsnitt i taget – det tjänar både läsaren och författaren på!

Nore Sundin

Jyllands bedste fiskevande

Steen Ulnits: Jyllands bedste fiskevande. Nordisk Forlag. Inb. ISBN 87-00-48364-8. Pris: DKK 299:–

I "Jyllands bedste fiskevande" har fiskebiologen Steen Ulnits samlat 25 års egna erfarenheter plus mängder av andrahandsuppgifter på 336 faktsäckade sidor om fisket i Jyllands åar, sjöar, fjordar och hav.

För flugfiskaren är det av naturliga skäl åfisket efter öring, harr, havsöring och lax som är av störst intresse. En stor del av boken handlar också om de jylländska åarna och fisket i dem. Den informativa texten och författarens foton ger läsaren en god uppfattning om de olika fiskevattnens möjligheter och hur åar, sjöar och fjordar egentligen hänger samman. I många fall ges också en bakgrundsbeskrivning till det fiske som är idag med information om fångster och annat, vilket bidrar till att man som läsare lättare kan bilda sig en helhetsbild av fiskevattnet.

I område för område beskrivs fiske-möjligheterna, från Skagen i norr till tyska gränsen i söder. Bra lokaler för havsöringsfiske utefter Jyllands långa kust finns också väl beskrivna. För att orientera sig finns en karta över varje område, där de angivna fiskevattnen lätt går att finna.

För alla som vill upptäcka de jylländska fiskevattnen, så är denna bok svår att undvara. Visst kan man söka sig fram på egen hand och hitta sina smultronställen, det har ju också sin tjusning. Men vill man ägna mer tid åt fiske och mindre åt att söka, så har man stor hjälp av "Jyllands bedste fiskevande".

Ett plus också för språket i boken som tillsammans med ett stort antal illustrativa och vackra färgfoton gör det ganska faktsäckade innehållet tilltalande och underhållande.

Även för svenska fiskare som har funderingar på ett danmarksfiske, så kan boken rekommenderas. Jag har själv genom åren förlängt fiskesäsongen genom att starta med ett tidigt vårfiske i de jylländska åarna. Utan goda vänners hjälp hade jag nog inte lyckats särskilt väl med detta fiske. Boken ger nu alla fiskare möjlighet att hitta rätt bland Jyllands bästa fiskevatten.

Jan Å Fritzson

Dagar vid Gaula

Svend Saabye: Dage ved Gaula. Forlaget Svalebøgen. Pris 198 dans-

ka kronor. Finns också i en special-utgåva på 500 exemplar, numrerade och signerade av författaren. Pris 248 danska kronor.

Denne bog burde være obligatorisk læsning for alle lystfiskere, ikke kun laksefiskere, fluefiskere, eller fine fiskere, men alle fiskere, og i særlig grad de der stresser rundt ved at fiske i døgndrift når de er på fiskeferie.

Bogen handler slet ikke om laksefiskeri, selvom titlen kunne antyde det. Det er slet og ret en dagbogsberetning om tre uger ved Gaula, hvor der blandt andet blev tid og mulighed for at fiske efter laks.

En "moderne" lystfisker med præstationsbehov i blodet vil nok mene at det er beretningen om en relativ mislykket fisketur, idet bogens nok hypigst forekommende ord er regn, og forfatteren fanger "kun" 2 laks. Imidlertid er det netop dette der er hele pointen – ferien er på ingen måde mislykket, og er elven ikke til fiskeri må man finde andre beskæftigelser. Fiskeglæde kan også være at bo ved elven i tre uger og følge dens skiften, og håbet om at "i morgen kan vi fiske".

Bogen er skrevet i Saabyes velkendte levende sprog, og smukt illustreret af hans ikke mindre velkendte stregtegninger.

Steen Ellemose

Kåserier

Gösta Olofsson: *Jag blir flugfiskare*. Eget förlag. Gösta Olofsson, Backavägen 4, 671 33 Arvika, tel 0570-158 82 e-post:

gosta.olofsson@mbox302.swipnet.se

Pris: SEK 175:–.

"Den här boken är inte en vanlig fiskebok. Kanske inte en fiskebok alls i gängse mening. För här finns inte många fiskar och stora fångster att läsa om och avgjort inga stora fiskar. Snarare handlar den mer om vackra fiskar jag aldrig fått trots mina aldrig upphörande ansträngningar och aktningssvärda bemödanden".

Så inleder Gösta Olofsson, medarbetare i FiN:s decembernummer i snart tjugo år, sitt verk "Jag blir flugfiskare", en samling kåserande berättelser, av vilka de flesta varit publicerade i FiN med början 1981. Som titeln antyder är kåseriernas huvudperson och författaren desamma.

En prylnisse av mått, kontemplativ flugfiskarestet, förnumstig besserwisser, livsnjutare och flugfiskare med föresatsen att bli en i flugfiskets Jet Set, en "eminent, uppmärksammanad och hyllad flugfiskare". Tyvärr brister den drömmen allt som oftast.

"Jag blir flugfiskare" får en osökt att ställa Pilatus fråga: Vad är sanning?

Troligtvis en väl avvägd blandning av dikt och utbroderad verklighet. Liksom huvudpersonen "jaget" är sannolikt även flertalet bipersoner mer karikerade än verkliga. Fader Bernhard, doktor Flyman och kanske även den "dyra husföreståndarinnan". Två av bokens tjugotvå kapitel fick mig att dra lite extra på munnen. "Flugfiskarens klagan", den fångstlöse flugfiskarens alla bortförklaringar, gnällspikens och "Jag kopplar av med ett rogivande flugfiske", den stressade flugfiskaren, som sett fram emot en dag fylld av stillhet och fiskenjutning, men som inte för en sekund kan släppa tanken på jobbet. De två avslutande kapitlen ger material- och bindbeskrivning till författarens egen nattsländekreation samt två dagsländeimitationer.

Gösta Olofssons språk och stil är elegant, medvetet högrävande, ordrikt, ofta med lite gammaldags ordval och en mångfald personifikationer, det må gälla öringen Salmo Salomo, älven Röa, det nyinköpta flugspöt eller nymfen som knyts till tafsens. Hans humor är av det stillsamma slag som bör avnjutas i smärre portioner. En rekommendation är ett kapitel efter sänggående.

Jan Sekander

"Dage ved Gaula" är fylld med Svend Saabyes teckningar från veckorna vid älven.

Karja Hol 1/2 53

Några flugkast i det svenska sportfiskets barndomsvatten

När Svenska Turistföreningen bildades 1885 hade de skildringar man kunde läsa i föreningens tidigaste årsböcker stor betydelse för det framväxande sportfiskets utveckling

Av Erik Erlandson

Det heter ju att inget är nytt under solen och uttrycket sanningshalt blir bekräftat om och om igen när man försöker gräva lite i det svenska sportfiskets historia. Under de senaste åren har jag arbetat med en avhandling i litteraturvetenskap om den svenska natursynen i svensk litteratur, framför allt i tidsskedet kring sekelskiftet 1900. Som alla vet ägde en stor förändring av vårt samhälle rum under det sena 1800-talet och början av 1900-talet. Det var den inbrytande industrialiseringen som förde vårt samhälle från ett efterblivet agrartillstånd till ett modernt industrisamhälle. De flesta industriarbetare kunde fortfarande inte drömma om lyxen av fritid och semester, men många ur medel- och överklass fick allt mer tid att spendera utanför arbetstiden. Det blev allt vanligare att man använde denna tid till resor, inte minst för att lära känna Sverige.

En organisation som fick mycket stor betydelse för utvecklingen av den svenska natursynen och den begynnande turismen, inte minst fisketurismen, var Svenska Turistföreningen som bildades 1885. Denna förening växte mycket snabbt till en av landets största frivilliga organisationer och hade i slutet av 1800-talet tusentals medlemmar och dess årsbok gavs ut i upplagor som för den tiden var astronomiska.

Det är klart att de skildringar av det begynnande sportfisket man kunde läsa i denna årsskrift hade stor påverkan på och betydelse för det svenska sportfiskets utveckling i början av 1900-talet. Jag har tillåtit mig att för FiN:s räkning bota- niserar lite i dessa texter för att se lite närmare på vad som intresserade dåtidens sportfiskeskribenter.

Denna artikel bygger på ett utdrag ur Erik Erlandsons pågående avhandling i litteraturvetenskap "Från alpromantik till maskinromantik: En undersökning av natursynens utveckling i svensk litteratur från 1885 till 1939."

lingen var att öka turisternas möjligheter till jakt och fiske. Man menade att det inte fanns tillräckligt med vilt för en sådan utökning av jakten, liksom i viss mån, även av fisket.

Man var kort sagt rädd om sina lokala fiskevatten, och fruktade att mista ett bra fiske om turisterna kom dit. Tongångarna känns igen från modern fiskedebatt, där många lokala fiskare förbannat fiskeskribenter som avslöjat deras bästa fiskeställen, eller omvänt, mången fiskeskribent har

valt att kalla de skildrade vattnen för X-strömmen eller Y-sjön, just för att undgå ortsbornas ilska, och kanske också för att själv kunna fortsätta ett ostört fiske.

Svenonius svar på kritiken är intressant – han menar nämligen att kritiker- na kan ha rätt i konstaterandet att jakten såväl som fisket inte var vad det hade varit, men han låter sig inte nöja med att enbart konstatera detta fak- tum, han går ett steg längre, när han

anger skälet till detta: "en högst sorglig misshushållning"². Därefter utvecklar han en plan för hur turismen skulle kunna vara ett led i en ändamålsenlig vård av viltet/fisken. Han exemplifierar sina teorier med följande ord:

"Åtminstone hafva vi tänkt oss, att frågan om i synnerhet främmande sportmäns deltagande i jagten borde på något särskilt sätt ordnas. Ut i en mängd län finnas, som bekant, jagtvårdsföreningar. Dessa föreningars uppgift är, föreställa vi oss, att så ordna och vårda jagten i de respektive orterna, att den vardar för dessa en inkomstkälla, så god och varaktig som möjligt."

Svenonius plan betonar tre viktiga saker, vikten av organisation av turisternas jakt, vikten av jaktvård samt betydelsen av att inkomsterna från denna jaktturism hamnar hos dem som arrangerar den, d v s i lokal byarna, orterna. Han går vidare och exemplifierar sina tankar i kronor och ören:

"Sockenmännen skulle ena sig om att göra t.ex. elgjagten i hufvudsak till hela socknens angelägenhet. Önskar så ett främmande jagtsällskap att under någon tid idka sådan jagt inom dess område, så skulle detta beviljas mot afgift af exempelvis 5 kr. per vecka för hvarje medlem af sällskapet samt dessutom, antag 50 kr. för hvarje dödad elg; af detta sistnämnda belopp kunde ju hälften tillfalla egaren af den mark, på hvilken djuret fällts. Sålunda skulle t.ex. Stensele sockenkassa under 1887 hafva fått en välkommen present af omkring 2000 kr., utom alla de kontanter, som jagtsällskapet skulle hafva spridit för kost, husrum, skjuts och annat biträde eller ersättning. – På snarligt sätt skulle kommunerna kunna ordna annan mera begärlig jagt- och fiskesport."

Ekoturismens pionjär

Som sagt, intet är nytt under solen, men man måste ändå medge att man blir något överraskad när man i en av STF:s allra första årsskrifter möter en alldeles hypermodern text skriven av en av STF:s grundare och den förste redaktören för årsskrifterna, nämligen statsgeologen Fredrik Svenonius. STF:s årsskrifter visade till att börja med inget speciellt intresse för jakt och fiske. Men 1888 utlyste STF en litterär pristävling "afhandlande tillfällen och villkor för sportälskande turister att i Sverige utföra jakt och fiske"¹.

Tävlingen blev inget lyckokast, i varje fall ansågs inget bidrag tillräckligt kvalificerat för att erhålla pris. Dessutom ådrog den sig viss kritik från läsekretsen. Kritiken riktade främst in sig på det faktum att föreningens syfte med täv-

Denna plan för en tydlig organisation av jakt- och fisketurismen i landet är i sin helhet ett av de allra första förslagen till en ekoturism i svensk litteratur, långt innan begreppet skapats. Här finns de huvudsakliga elementen i en sådan: övergripande organisation för handhavande av turisterna – sockenmännen, ett hållbart utnyttjande av viltet – vårda jakten varaktigt, en lokal ekonomi som gynnas av turisternas avgifter – förslag till avgift för fällt byte, samt betalning lokalt för mat, husrum, guidning etc. Planen grundas inte på ett uttalat biocentriskt tänkande, men det finns ansatser till ett sådant synsätt i artikelns inledning, där Svenonius menar sig ha argument för att den misshushållning som skett i naturen med ett ständigt minskat antal jaktbara byten skulle kunna vändas i en positiv utveckling av bestånden, om hans plan för organisation av turismen kunde förverkligas. Svenonius blir med sin korta artikel den svenska ekoturismens pionjär.

Nyttoperspektiv

När det gällde synen på hur naturen skulle utnyttjas härskade fortfarande ett uttalat nyttoperspektiv, grundat på en attityd som förutsatte att människan hade ett av Gud givet herravälde över naturen, en makt att utnyttja naturens "gåvor" efter eget gottfinnande. Ett ekologiskt synsätt är alltså ännu främmande – naturen ses som en outtömlig skattkammare. I en skildring från 1895 av skribenten Axel Orstadius Jr heter det t ex:

"Säkert är emellertid att tillgången på fisk i dessa strömmar är så riklig, att den snart sagdt räcker åt hur många som helst, i synnerhet under sommaren med växlande vattenstånd, då fisken ständigt går till och från ofvan och nedan liggande stora och djupa vatten."³

Han tycks dock ha kommit på andra tankar, kanske uppmärksam av redaktören Svenonius, för i ett tillägg till artikeln tar han upp frågan om fångsten – är det inte ett missbruk "af tid, penningar, redskap och fiskevatten" att bedriva ett fiske som ger som resultat "en massa fisks förintelse i onödan"?

Vi känner ju igen frågeställningen från modern fiskedebatt. Är det försvarbart att hiva upp en mängd fiskar den gången de hugger bra och frysa in dem för senare användning? Kaggfiskare brukar vi ofta kalla fiskare med den attityden till sin fångst. Även Orstadius tycks tveka inför detta vid den tiden mycket vanliga beteende. Det är dock inte omsorgen om själva fiskbeståndet som får honom att diskutera frågan, utan ett nyttoperspektiv – kan fisken tas till vara av turisten eller kommer den att föras till ingen nytta? Orstadius kommer där med förslag till lösningar på problemet, lösningar som innebär att fångsten kan säljas, saltas i kaggar eller skänkas bort. (Här har vi kaggfiskaren!) Någon tanke på att utnyttja fiskbeståndet varaktigt finns inte – ekologiska eller biologiska resonemang om fiskevattnets produktionsförmåga eller beståndens sammansättning eller påverkan på varandra finns ännu inte. Det skulle f.ö. dröja ända in på 60-talet innan ett sådant synsätt kunde skönjas inom den svenska fiskevärden.

Flugfiske kontra utterfiske

En annan debatt som fördes vid denna tid känns också igen från dagens eller möjligtvis gårdagens fiskedebatt – diskussionen om vilken sportfiskemetod som anses vara mest sportslig och fiskevårdsmässig. Det är framförallt flugfisket kontra utterfisket som diskuteras. 1897 skriver

P. W. Tholanders
Optiska Magasin
 7 Köpmangatan 7
Stockholm.
 Pinoc-nez, Glasögon, Kikare, Termometrar, Barometrar, m. m.
 Reparationer verkställas.
 Billigaste priser.

BOBERG & CIE
STOCKHOLM.

Fabrik för tillverkning af alla slags Rosettfokter samt Turist-Renslar af flera modeller, för Herrar, Damer och Skolungdom.
 Kontor och lager för försäljning i parti och minut.
26 Norra Smedjegatan 26
 (Bredvid Katholska kyrkan)

APPELBERGS HOTELL
SOLLEFTEÅ.

Förstklassigt, och enda restaurant på platsen.
 Rabatt för Turistföreningens medlemmar.
 Svenska Turistföreningens ombud.
Erik Appelberg.

Annonser i STF:s årsskrift 1889. Vi kan konstatera att fisketuristen på den tiden fick packa sina fiskeprylar i präktiga "turistrenslar" när man drog på fisketur till fjällen.

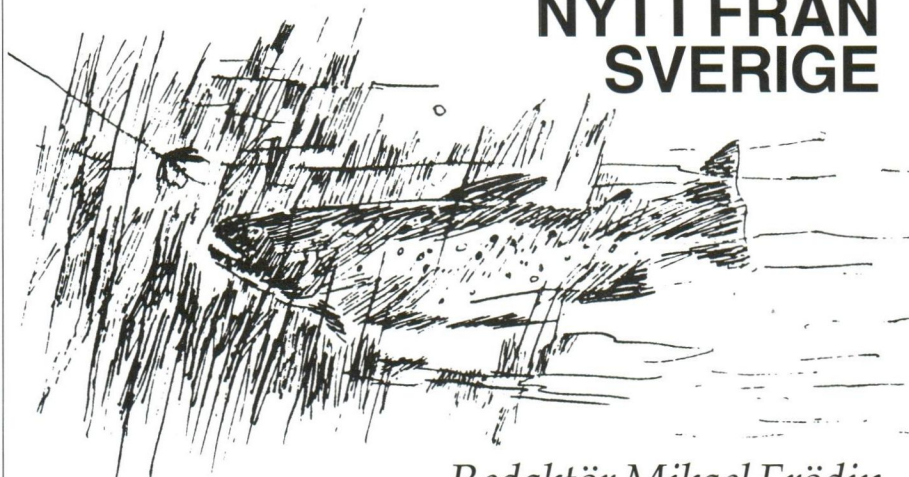
John Lundgren en artikel som han kallar "Om fiske på turistfärder", där han bl.a. inledningsvis konstaterar att den som en gång lärt sig njuta av fiskesporten "behöver aldrig befara, att han skall ledsna på sitt spö". Framförallt hänvisar Lundgren till England, där flugfisket var på stark frammarsch. Han förvänar sig samtidigt över att Sverige, som har så goda förutsättningar för turistfiske, så uppenbart försummat sina möjligheter till en givande fisketurism. Av de olika förekommande fiskemetoderna förkastar han utterfisket:

"Minst av allt vill jag kalla det för sport att ro omkring härs och tvärs i en sjö med det avskyvärda och fiskfördärfvande redskap som kallas för utter, och mekaniskt som en torskfiskare hala upp en stor del fisk, men sarga sönder ännu flere. Nåja, har man intet annat nöje af fisket än att få sin korg snart fylld, och ingår ej begreppet fiskevård i ens piscatoriska ordbok, så kan man ju hålla på därmed, men nog skall jag och många med mig glädjas den dag, då detta redskap blir förbjudet i Sverige såväl som i många andra civiliserade länder."

Flugfisket är annars den metod som författaren anbefaller för fiske efter öring, harr och röding i Norrland. Utrustningen känns märkligt modern: Spöt bör vara 9–10 fot för mindre vatten, medan större vatten kräver ett spö av 14 fots

forts på sid 64

NYTT FRÅN SVERIGE

Redaktör Mikael Frödin

Lax- och havsöringssäsongen 2001

Lax- och havsöringssäsongen 2001 har bjudit på många glädjeämnen. Den fina utvecklingen för västkustfisket fortsatte och vi förväntade oss ju också en laxboom i Norrland. Allting stämde. Ju längre norrut, desto större var smålaxstegen.

Tiotusentals smålaxar har stigit i Torne och Kalixälvarna. Det bådär gott för kommande år, då lax med fler havsår skall återvända

Återigen dags att samla minnen, rapporter och statistik från den gångna fiskesäsongen. Det har varit många glädjeämnen. Den fina utvecklingen för västkustfisket fortsätter och detta var ju också den säsong då vi skulle se första tecknet på den förväntade laxboomen i Norrland. Allting stämde och ju längre norrut vi kommer desto större var smålaxstegen. 10 000-tals smålaxar har stigit i våra stora älvar Torne och Kalix. Detta bådär verkligen gott för de kommande åren då laxen med fler havsår skall återvända. Som vanligt är allt dock i händerna på våra kära beslutsfattare. Ökade kvoter och kust- och älv-tillåtna nät kan rasera allt över en natt. I skrivande stund är det endast kort tid fram till EU-beslut på om östersjölaxen skall anses lämplig som människoföda. Blir den inte det kommer det att innebära kolossala laxsteg och räddningen för östersjö-laxen. Men är det inte patetiskt och egentligen ett stort nederlag att det skall till höga gifthalter för att rädda våra vilda fiskstammar från de förödande näten? Förnuft, långsiktighet

och miljöansvar har tydligen inte något att säga.

Efter några år med dåligt laxfiske i Atlanten, få stigande östersjölaxar och havsöringsstammar på retur, så minskade antalet lax- och havsöringsfiskande spösvingare. Nu har det definitivt vänt. Inte bara fisket, där atlantlaxstammarna växer och östersjösituationen förbättras, utan även rekryteringen av laxfiskare. Idag är det mer positivitet kring lax och havsöring än på länge.

Vi blir fler och fler och förhoppningsvis klokare och klokare. Catch & release och fångstbegränsningar är självklarheter. I dag skäms man över att visa bagageluckor fyllda med laxlik och att nämna att man sålt sin fångst och tjänat en slant är inte ens att tänka på. Nu ser det faktiskt riktigt ljus ut...

Torne- och Kalixälv-systemen

Enligt alla beräkningar skulle 2001 vara året då smålaxen skulle komma i

stor mängd. Så blev det också. I Torne-systemet startade säsongen sämre än vanligt. Det steg en del fin lax kring midsommar, men fisket kom inte upp i samma klass som de senaste åren. Julifisket var trögt, lågt vatten var troligen en av orsakerna. Augustifisket blev dock formidabelt och det i hela systemet. Främst var det smålax som dominerade fångsterna. Kanske utmärkte sig Lainioälven och Muonioälven med särskilt gott fiske.

Årets största kända lax togs vid Lovikka (vanten ni vet) och vägde 19 kilo. Det finns dock obekräftade uppgifter om större laxar, bland annat från Muonio älv.

I Kalixälven och Ängesån var fisket trögt under försommar och sommar. En period kring midsommar gav en del fin fisk, bland annat den största kända ängesållaxen. Lars Karlsson tog den fina fisken som vägde hela 15,3 kilo. Det ryktas dock om en återutsatt jättelax. Laxen skulle ha tagits säsongens sista dag vid Siskosthällan och varit hela 125 cm lång. Troligen strax över 20 kilo alltså. Fisket i Jockfall var ganska

bra och blev allt bättre ju längre ut på säsongen det gick. Sista två augustiveckorna bjöd enorma mängder smålax både i Ängesån och Kalixälven. Årets största inrapporterade lax från Jockfall togs av Håkan Jatko och vägde 14 kilo.

Att det varit ett fantastiskt smålaxår visar det faktum att hela 9 495 laxar, varav 60% beräknas vara grilse, passerat genom trappan. Ett hejdundrande rekord! Fisket ovan trappan sägs även ha varit bättre än på mycket länge.

Västerbotten

Den lilla Åbyälven, som nu allt fler hittar och uppskattar, har lämnat ifrån sig ett 20-tal laxar. Den fina vattenföringen bidrog till att huvuddelen av laxen nog passerade innan fisket startade 19 juni. Största inrapporterade lax vägde 5,4 kilo och största havsöring fina 7,5 kilo. Framför allt maj bjöd på verkligt fint havsöringsfiske. Fram till senhöstfisket har öringfisket gett cirka 70 fiskar.

Grannälven Byske, som under en rad år varit Västerbottens absolut populäraste laxälv, har haft en verkligt fin laxstigning. Över 2 000 laxar har passerat genom fiskvägarna i Fällfors. Detta bådar verkligen gott för framtiden. Även i Byske togs mindre lax än vad laxstegen borde gett. Troligen är de viktigaste orsakerna först den att en stor del av fisken steg innan fisket startade 19 juni. Den varma sommaren gav också varmt sommarvatten, vilket sedan gjorde laxen svårflirtade. Preliminärt har cirka 350 laxar med en topp på 15 kilo fångats. Den största fisken togs på spinnfluga av Sören Boström. Snittvikten på laxen låg på 4,4 kilo vilket ju klart visar att det var ett gott smålaxår även här. Byskeälven har fin havsöring. Totalt har 150 öringar inrapporterats. Den största en fin flugöring på 7,6 kilo tagen av Andreas Andersson.

Kågeälven har haft en bra säsong. Man har sett gott om både lax och havsöring i ån. Vår och försommars fisket var bäst, flera fina öringar över 5 kilo har fångats. Den största öringen togs på fluga av Svante Johnsson och vägde 5,5 kilo. Laxfisket gav totalt 8 inrapporterade laxar med en största fisk på 6,8 kilo tagen av Tomas Johansson på fluga.

Rickleån, en av de klassiska havsöringspärlorna i Västerbotten, har äntligen sett en ljusning i det allt sämre öringfisket. Ån har varit väl fylld med småfisk och man andas optimism för framtiden.

Ån har gett cirka 50 öringar över 50 cm och något tiotal laxar. Det har dock varit mycket lax i ån och troligen steg de flesta före tillåten fisketid. Största fångade lax vägde hel 15,2 kilo.

Årets Majlax-vinnare Ove Andreasson med sin lax på 17,68 kilo tagen 19 maj på pool 15.

Lilla Sävarån har haft en klen säsong. Endast 55 fiskar har gått genom fiskvägen i Krokbäcksfallet, vilket är hälften mot fjolåret. Endast ett par ströfiskar är inrapporterade.

I Vindelälven har det stigit rekordmycket lax. Över 7 100 laxar steg genom laxtrappan i Norrfors och det gamla rekordet slogs med råge. Fisket har varit bättre än på mycket länge. I huvudsak är det smålax som fångats, men totalt 250 stycken är en bra siffra. Största lax var dock en riktig storlax på 12 kilo. Havsöringen har dock fortfarande stora problem. Endast något 25-tal har passerat genom trappan.

Hörnån har under senare år gett rykte om sig att producera riktigt stor havsöring. I skrivande stund är senhöstfisket ej klart och det är då storöringarna brukar tas. Att det är storöring i ån visar fiskvägen i Hörnfors, där medelvikten på öringarna ligger kring 4 kilo. Vårfisket var bra och fin sommarvattenföring gjorde att fisket höll i sig. Totalt har ån gett ett 50-tal havsöringar.

Öreälven har haft en bättre säsong än i fjol. Vårfisket var kort men intensivt. Bäst var dock sensommaren och den tidiga hösten. Främst kanske vid

Långedsforsen, där även årets största lax på cirka 6,5 kilo landades. Totalt har älven gett endast några få laxar samt ett hundratal havsöringar.

Lögdeälven, en av flugfiskarnas verkliga pärlor, har haft en fin säsong med storfisk i älven. Vattenståndet var bra under så gott som hela säsongen och älven var välfylld med fisk, men fisket stundtals trögt. Värmen var säkert en bidragande orsak. I de nedre

delarna har det varit gott om havsöring och totalt gav älven cirka 200 öringar med en topp på hela 9,96 – d.v.s. 10 kilo! Även största laxen var stor, 15 kilo lögdela skäms inte för sig. Totalt togs ett 80-tal laxar. Det berömda slättansbörtingfisket under juli och augusti var även det ganska bra. Flera fina 5-kilos fiskar togs.

Ljusnan och Ljungan

Vårfisket i Ljusnan har inte varit bra på många år. Den gångna våren var inget undantag och endast ströfiskar fångades. Laxsommaren präglades av högt vatten och svåra

förhållanden. Det faktum att man även sprängt för arbetet med det nya kraftverket uppströms bedöms även ha bidragit till att fisket inte kom upp i samma standard som de senaste åren.

Flugfiskarna lyckades i jämförelse bäst i det låga vattnet och totalt var mer än hälften av de 115 sommarlaxarna tagna på fluga. Höstfisket startade bra. Huvuddelen av fisken var dock småvuxen med ett och annat undantag. Störst hittills en spinnflugefångad 9,3 kilos öring.

I Ljungan startade fisket hyfsat bra. Fisken tenderar dock att komma senare och senare. Bäst var fisket sent i maj och början av juni. Den största våröringen vägdes in strax under 10 kilo. Sommarlaxfisket gav över 100-talet laxar, vilket är hyggligt bra. De flesta togs på spinn, men även en del fluglax landades. Den största, som togs av Johan Wallestad, vägde 14 kilo och återutsattes då den var en vildlax. På spinnfluga togs dock även under fjolårssäsongen lax över 20 kilo.

Höstfisket började bra och höll i sig fram till fredningen 15 oktober. Det normalt bästa fisket är dock i skrivande

forts på nästa sida

Årets största öring i Emån togs av en av åns verkliga veteraner, Stig Nilsson, tidigare även världsrekordhållare. Stig landade en av de sista dagarna en magnifik öringhanne på 13 kilo

forts från föreg sida
de stund kvar, då fisket åter drar igång
15 november.

Dalälven

Även vårfisket vid Älvkarleby var trögt. I huvudsak togs småfisk och de fina vårblänkarstegen var en besvikelse. Våren präglades av mycket vatten. Bästa vårmånad var som vanligt april med 846 landade öringar. Laxfisket, som varit så bra på senare år, startade med första laxen 20 maj.

Det var flugfiskaren Thomas Lundqvist som tog den 3,1 kilo tunga laxen. Första storlaxen vägdes in till 18 kilo fyra dagar senare. Laxfisket var hyggligt fram tills värmen i juli förstörde det hela.

Höstfisket efter öring var svårt. Otroligt högt vatten präglade fisket. Fisken var liten och största septemberöring stannade på blygsamma 7 kilo. Oktoberfisket gav flest höstfiskar. Årets största dalälvslox togs av Stefan Danielsson på spinnfluga i skravlet. Fisken vägde 23,4 kilo.

Årets största öring var en fin sommaröring på 10,3 kilo som togs i Bagarkurvan på spinnfluga av Michael Öhman. Totalt gav Älvkarlebyfisket 712 laxar med ett snitt på 8,8 kilo samt 3 216 havsöringar med ett snitt på 2,0 kilo.

Norrtäljeån och Nyköpingsån

På nyårsdagen startade traditionsenligt fisket i Norrtäljeån. Premiärdagen blev fantastisk med hela 61 landade öringar. Hela januari bjöd bra fiske, men under våren blev det glesare mellan huggen. Totalt gav vinter- och vårsäsongen 172 havsöringar. Det var bra storlek på fisken och hela femtontalet öringar låg i vikter mellan 5 och 6 kilo. Normalt sker i princip inget höstfiske. Den gångna hösten kom vattnet i mitten av september och sista dagarna bjöd fiskbara förhållanden. Två öringar landades, bland annat årets största på 6,3 kilo. Den fisken togs av Hans Andersson.

Fisket i Nyköpingsån startade traditionsenligt på nyårsdagen. Januari- och februarifisket var bra med 485 landade havsöringar. Våren som följde var att räkna som normal. Årets första laxar och även de första nystigna havsöringarna togs i juni månad. Till skillnad från öringåret, som var bra, var laxåret ganska skralt. Det låga och varma sommarvattnet var säkert en bidragande orsak.

” Visst är det absurt att ett EU-beslut om att östersjölaxen kan komma att anses vara olämplig som människoföda på grund av för höga gifthalter kan bli dess räddning ”

Totalt togs 76 laxar, varav endast hälften var hyggligt nystigen fisk. Snittvikten på laxarna var 7,1 kilo. Årets största lax togs av Mikael Andersson, Södertälje. Laxen, som vägde 14,9 kilo, togs i juli på spinnfluga. I mitten av augusti steg vattnet och det följande havsöringsfisket var bra. Framför allt var öringen storvuxen och snittet torde ha legat kring 6 kilo. Årets största öring var en riktig kanonfisk från juli på hela 11,96 kilo. Strandbrinksarbeten vid ån smutsade ner vattnet och försvårade fisket. Årets bästa öringmånad blev januari med 310 fiskar, och för nystigen lax var augusti med 19 laxar bäst.

Emån och Mörrumsån

Äntligen kan vi nu säga att emåfisket

är tillbaka i gammalt fint slag! Vårfisket var utmärkt och på Em landades 684 öringar, 75 gamla laxar och 8 hybrider. Glädjande nog var fisken av bra storlek och i fin kondition. Laxsommaren i Emån ger ju aldrig några jättefångster, så de 9 landade blanka laxarna får anses som normalt. Under hösten steg fina mängder riktigt stor havsöring – dessa öringar som gett ån världsrykte. Årets största öring togs av en av åns verkliga veteraner, Stig Nilsson, tidigare även världsrekordhållare. Stig landade en av de sista dagarna en magnifik öringhanne på 13 kilo. Den fantastiska fisken återutsattes enligt konstens alla regler.

Även Pelle Klippinge landade och återutsatte en stor septemberöring vid Emsfors på hela 12,8 kilo. Totalt gav hösten på Em 62 havsöringar och 65 laxar. Det höga vattenflödet gjorde det lätt för fisken att stiga, men bitvis svårt att ta den.

Fisket i Mörrum startade med ett klen vårfiske. Endast 198 öringar togs under april månad, vilket är mindre än vad premiärdagen brukar ge. En del blänkare togs, även om det borde varit fler på grund av att bukten utanför var välfylld med fin fisk. Även laxfisket gick något tillbaka. Laxen var sen och april gav enast 2 laxar, medan maj – som är toppmånad – gav 222 laxar. Bäst var fisket kring 20 maj. Fisket höll tack vare fina förhållanden i sig till mitten av juni, innan värmen satte stopp.

Augustifisket förstördes av värmen. Dåligt med laxkalv och endast 29 landade öringar var en besvikelse. September bjöd tidvis hyggligt öringfiske med en topp kring den 20:e i månaden. Totalt togs 142 septemberöringar.

Årets största Mörrumslax vägde 20,6 kilo och togs på fluga i pool 7 den 23 september. Årets största havsöring vägdes in till 9,6 kilo. Det var en spinnöring från tvåan. Största flugöringen togs på pool 28 den 17 september.

Rönneå

Fisket i Skånes enda laxvatten var riktigt bra. Våren startade med en hel del fin havsöring från de nedre delar-

na. Laxen var något sen. Den första togs 23 april, men då fisken väl kom blev fisket mycket fint. Glädjande var att mycket av laxen var fin mellanlax på 4-5 kilo. Hela säsongen, bortsett från en tid mitt under sommaren som torkade bort, bjöd jämnt och fint fiske. Bäst var kanske inledningen på maj, men fisket höll i sig säsongen ut. Årets största lax togs på Rappala av Sven Flinth. Den fina laxen vägde 8,6 kilo.

laxar, varav den största vägde 11,5 kilo och togs av Mirht Sikiric på zon 1 den 28 september. För flugfiskarna glädde flugsträckan Sännan under slutet av september då en hel del fin lax landades. Tjuvfisket florerar vilt i Nissan. Under det gångna året har flera beslag som leder till åtal gjorts. Får man bukt med detta kan fisket kanske förbättras dramatiskt.

Sommaren i Lagan var som på andra

laxfångster så tidigt som i april månad. Laxen var fin och exemplar uppemot 8 kilo landades. Sommarfisket torkade bort, men med augustiregnen kom fisket åter igång.

Totalt var det en bra säsong och årets största lax fångades och återutsattes av Mats Rubinsson. Laxen var 103 cm och torde vägt drygt 10 kilo.

En av västkustens få riktiga storlaxvatten är Rolfsån. Ån är dock misskött med ett utbrett nätfiske uppe i själva ån. Den gångna säsongen var usel med endast cirka 20 fångade laxar. Det låga vattnet var bidragande, men nätfisket är säkert den värsta boven i dramat.

Säveån och Örekilsälven

Glädjande nog kan vi rapportera om en mycket bra säsong i lilla Säveån. Den tidiga laxsäsongen under juni månad var trög. Trots hyggliga förhållanden steg dåligt med fisk. Då sommartorkan gav med sig började fisken komma. September och framförallt de två tillåtna fiskeveckorna i oktober bjöd kanonfiske. Typisk västkuststigning av stor, blank och lusad fisk långt in i oktober. Totalt gav ån ifrån sig 111 laxar med en topp på 12,4 kilo. Återigen var det Micael Ingvarsson som tog årets största lax. Denna gång i Kvarnhölan.

65 av laxarna togs på fluga, en tendens som verkligen håller i sig är det ökade flugfisket. Idag fiskar ca 80% med fluga, för tio år sedan var det motsatta förhållanden. Glädjande är också att valet att återutsätta sin fångst har fått större fäste. 16 av de fångade laxarna återutsattes.

Örekilsälven hade en relativ bra säsong. Laxfisket startade 6 juni med tre landade laxar. Juni gav 10 laxar och juli endast 7. Det var den envisa värmen som förstörde sommarfisket. I augusti kom fisket i gång igen och var stabilt fram till avslutningen sista september. Totalt gav säsongen 195 laxar med ett snitt på 3,5 kilo. Årets största lax var en färgad septemberfisk tagen på spinn av Gullvi Fredriksson vid Kvistum. Den största fluglaxen togs även den vid Kvistum. Laxen togs av en holländsk besökare den 4 augusti. Laxen vägde 8,9 kilo.

Tyvärr var inte lax- och havsörings-säsongen avslutad i samtliga älvar vid pressläggningen av detta nummer av FiN, varför statistiken för vissa vatten inte är fullständig. Men den ger ändå de stora trenderna och pekar mot ett bra fiske kommande säsong.

Pelle Klippinges septemberöring på 12,8 kilo från Emån fotograferad i strandkanten vid återutsättningen.

Även höstfisket var bra. Högt vattenstånd försvårade dock fisket i de övre delarna, men en hel del fin öring togs. Årets största öringar vägdes in till 6 kilo.

Den mest remarkabla fångsten var kanske Ola Jönssons 6-kilosöring, som han tog redan under juli månad.

Hallandsåarna

Ätran, Hallands kanske viktigaste laxvatten, hade en bra säsong. Fisket efter den tidigt stiganden laxen fortsätter att förbättras. Ett drygt 100-tal laxar landades under försommaren. Hela Ätransystemet gav ett tusental laxar, varav 529 landades i Falkenbergs stad. Storleken på fisken var bra med åtskilliga 10-kilos fiskar. En av de största fluglaxarna tog Lars-Erik Järvesjö i Falkenberg. Laxen vägde 12,3 kilo.

Nissanfisket räddades av två fina högvatten i augusti och september. Laxen steg och fisket blev riktigt bra. Totalt gav Nissan cirka 250 landade

håll drabbad av värmen. Då hösten och regnen kom exploderade fisket och överträffade till och med fjolårets rekordår. 1 172 laxar inrapporterades, vilket är det bästa resultatet på snart 10 år. Bästa tiden var början av oktober då dagsfångsterna passerade 50 laxar. Årets största lax togs av Eskil Oskarsen den 27 september och vägde 12,7 kilo.

Fisket i Viskan startade upp fint, men den envisa värmen och torkan slog hårt. Säsongen blev sämre än fjolårets trots att avslutningen var hygglig. Årets största viskanlax vägde 10 kilo.

Sommarens torka drabbade de mindre vattendragen hårt. Lilla Fylleån kom igång under hösten. Höstvattnet gav bra fiske med 25 landade laxar med en topp på 6 kilo. Även Genevadsån tog sig upp sent och stannade vid det fina resultatet cirka 50 landade laxar. I huvudsak var det smålax, men även en och annan fin mellanlax fångades.

En av västkustens tidiga vattendrag är Stensån. Året startade med

Svarta Trollet

En stor trollsländelaru för näckrosbältenas regnbågar

Text & fluga: Mats Lindgren

Svarta Trollet var från början brunolive och skulle då imitera en flicksländenymp, därav den tudelade stjärten. Men då det visade sig att många av de regnbågar, som patrullerade längs vårt klubbvattens näckrosbälten hade trollsländor i magen, så började jag binda flugan lite större och bulligare och i mörkbrunt eller svart. Därmed fick den också sitt namn i den närmre kamraterkretsen – vi kallar den Svarta Trollet – och troll lär ju ha svans, så den fick behålla stjärten, även om trollsländelarver inte har någon sådan.

Eftersom trollsländorna lever som larv och nymf under vattnet flera år innan de kryper upp och kläcks till vingade insekter, så finns de i fångstbar storlek året runt, medan många andra insekter med kortare livscykel endast återfinns under viss del av säsongen.

Resten av året finns de som ägg eller så pyttesmå larver att de inte kan imiteras på en flugkrok. Det gör naturligtvis trollsländorna extra intressanta. Trots det verkar det inte som om särskilt många binder imitationer och fiskar med dem.

Först och främst har jag använt Svarta Trollet vid regnbågsfisket, då jag fiskar på de regnbågar som brukar patrullera utanför de näckrosbälten, där trollsländornas larver också återfinns. Enligt facklitteraturen lever vissa arter nere i botten, vilket naturligtvis gör dem svåra att imitera med lämplig fisketeknik. Men samtidigt vet jag att Svarta Trollet fungerar utmärkt att kasta strax utanför de flytande näckrosbladen eller i gluggar mellan dem.

Problemet brukar komma efter hugget, då det gäller att snabbt få ut fisken på fritt vatten. Näckrosstjälkarna är både starka och sega, och snor regnbågen in sig i dem, så är utgången oviss...

1. Man kan binda Svarta Trollet på valfri streamerkrok. Ibland väljer jag en krumböjd nymfkrok, till exempel Kamasan B220, som jag tycker ger ett vackrare resultat. Men jag tror inte att regnbågen bryr sig. Ibland väljer jag också att förtynga kroken något.

Fäst in stjärten av svarta fibrer från ett stort saddlehackel, dela den i två buntar och linda sedan fram bindtråden till cirka halva krokskäftet. Dubba tråden med en lämplig svart och gärna lite "ruffig" dubbing. Själv väljer jag gärna Seal-Ex.

2. Linda bakkroppen. Det finns många olika trollsländelarver. Vissa modeller gör jag betydligt fetare än den avbildade flugan.

3. Bind in en sektion från en mörkbrun eller svart fjäderpenna, så att den ligger platt över bakkroppen.

4. Fäst in ett stort svart hönshackel halvvägs fram mot krokögat och dubba därefter bindtråden på nytt.

5. Linda mellankroppen.

6. Linda hacklet bakåt över mellankroppen, fäst in och gå därefter fram med bindtråden.

7. Vik fram fjädersektionen som en sköld över mellankroppen, fäst in den och klipp bort överskottet. Dubba därefter bindtråden på nytt...

8. ...och linda ett runt och relativt stort huvud. Avsluta flugan med dubbla whip finish knutar bakom huvudet, så att det bildas en markerad hals.

Svarta Trollet har visat sig vara den färgkombination som givit mig själv det bästa fisket, men jag har kamrater som lika gärna binder flugan i brunolive färgtoner, gärna med en mörkare nyans på ryggsköld och huvud.

Här kan du lämpligen undersöka vilka arter som finns i dina egna vatten och anpassa färg, form och storlek därefter.

Jag har redan berört att näck-

rosstjälkar kan vara nog så sega, vilket gör att man emellanåt förlorar en och annan regnbåge som går fast i växtligheten. På senare år har jag därför allt oftare fiskat dessa näckrosbälten i flytring utifrån sjön. Då blir det lättare att efter hugget pressa ut fisken och drilla den på öppet vatten.

En så här pass stor fluga bör fiskas med en lina i åtminstone klass sex. Med lättare lina blir det svårare att få lina och tafs att bära flugan och presentera den med precision, vilket är en förutsättning då man kastar i gluggar mellan näckrosbladen.

Då man fiskar från flytring sitter man dessutom ganska lågt, vilket ger sämre kontroll. I någon mån kompenserar jag detta genom att välja ett 10 fot långt spö.

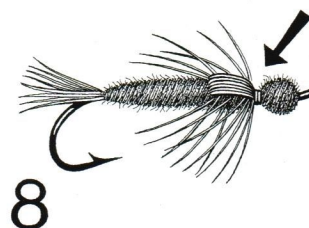
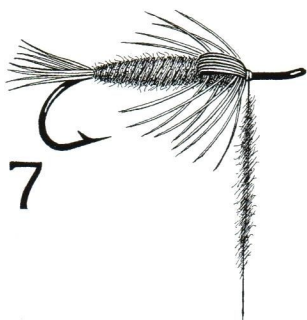
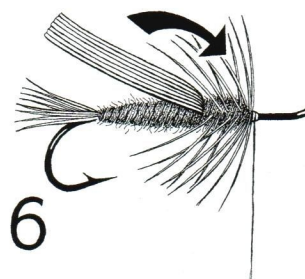
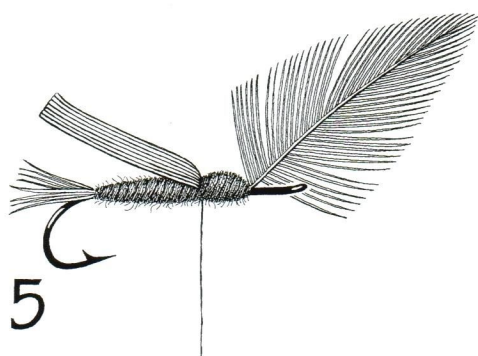
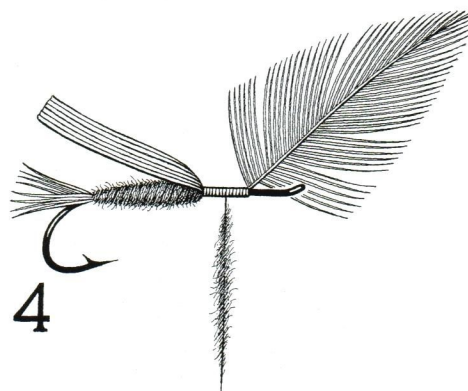
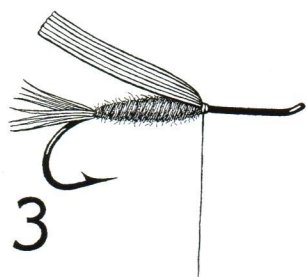
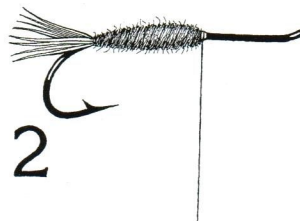
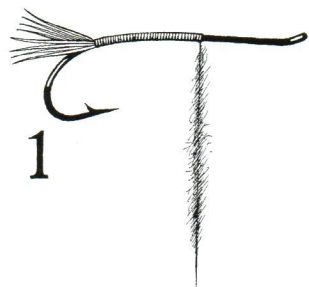
En extra fot i spö längd ger faktiskt betydligt behagligare kast med liten ansträngning. Men samtidigt kan man ju lägga sig så nära med flytringen att det aldrig blir aktuellt med långa kast. Spölängden gör det emellertid lättare också efter hugget, eftersom man med ett längre spö lättare kan dirigera ut regnbågen från de sega näckrosorna, så att den inte går fast.

Svarta Trollet

Krok:	<i>Streamerkrok 12–14.</i>
Stjärt:	<i>Delad bunt svarta saddlefibrer.</i>
Kropp:	<i>Ruffig och krusig svart dubbing.</i>
Ryggsköld:	<i>Sektion från mörkbrun eller svart fjäderpenna.</i>
Hackel:	<i>Svart höna.</i>
Huvud:	<i>Dubbing lika kropp.</i>

Så binder du Svarta Trollet steg för steg

Gunnar J:son

Rapport fra en novemberelv:

En elghistorie

Plutselig kom det et voldsomt plask bak meg. Jeg bråsnudde. En kjempestor elgokse kom vassende til båten. Der sto den i vann til litt opp på buken. Den sto helt rolig og så på meg med sine store elgøyne. Den luktet på båten. Langsomt viste jeg en åpen hånd. Den luktet på hånden min også. Jeg strøk den forsiktig over mulen...

Av Bjarne Thomsen

Illustration: Anders Forsling

Jeg griper fjærpenner for å skildre en merkelig episode jeg opplevde en høst.

Rodde ut med min båt. Fisket noen steder, også fra land. Det var litt liv, siden det fortsatt var noe fjærmygg. Tok noen fisker på det. 18 krok, bare småharr mellom 1 og 2 hekto, som jeg selvsagt satte ut igjen. Vakingen avtok. Det lille som var.

Gikk over til å fiske med blytyngnet nymf. Dyp 2–3 meter. Flytende line.

Kvintessensen ved nymfefiske er å tenke på at understrømmen nesten alltid er mye langsommere enn overflatestrømmen, og bruke det bevisst. Under nymfefiske med flytende line bruker jeg cirka 5 meter fortom hvis dybden er 3 meter og strømmen moderat. Fortommen må ikke være tapered, da knutene bremser synkingen. Jeg bruker cirka 50 cm 0,20, resten 0,14 eller 0,16. Da det ofte kan være svært vanskelig å se at fortommen stopper et lite øyeblikk, kan det være lurt å sette på noe som synes godt, en nappindikator, ved knuten mellom 0,20 og 0,14. Godt egnet er forskjellig farget preparert antrongarn eller en stor tørrflue. Med en litt stor tørrflue, en provokasjonsflue har man også en god nappindikator. Ofte har jeg fått fisk på begge samtidig. Ved den minste mistanke eller rytmeforandring bør man slå til.

Hadde dregget opp ved en odde med en strømkant omtrent langs moldbakkekanten. Moldbakken går ned til 5,5 meters dyp. Sto i båten omtrent 6–7 meter fra land. Det var cirka 1 meters dyp der jeg lå.

De mer "kunstneriske fluefiskene" ville vel også her brukt flyteline. Men ved denne odden tar jeg alltid den andre stangen jeg har med. Som kitschfisker har jeg nedverdiget meg til å sette på en hurtigsynkende line, Uniform Sink V. Jeg liker av og til å kjenne fisk. Fisker mye imitasjonsfiske, men på det dyp fisken befinner seg, og tar. Vifte med snøret kan jeg gjøre hjemme i hagen.

Noen fisker var bortpå, men ville ikke sitte. Satte meg overskrevet på toften i båten for å skifte fluer. Ved dette fiske bruker jeg en opphenger cirka 1 meter fra nymfen, ofte en streamer.

Matuka her. Tenkte å gå opp en krokstørrelse.

Plutselig kom det et voldsomt plask bak meg. Vannsprutten sto over meg. Jeg bråsnudde. En kjempestor elgokse. 12-tagger, sto i vannkanten 6–7 meter fra båten, og et par meter fra land. Etter at hjertet igjen hadde falt på plass, var jeg merkelig nok helt rolig. Elgen viste ingen aggressivitet. Den så på meg, og kom vassende bort til båten. Der sto den i vann til litt opp på buken. Den luktet på båten. Langsomt viste jeg en åpen hånd. Den luktet på hånden min også. Den sto helt rolig og så på meg med sine store elgøyne. Jeg strøk den forsiktig over mulen to ganger, og lot hånden bli liggende på båttripen.

Så gikk den 5 meter fra båten, plasket og svømte en liten runde på dypere vann, og endte opp på omtrent samme sted. Den ristet seg litt. Gikk til land og 3–4 meter inn på odden. Der ristet den seg skikkelig og ble stående.

Jeg reiste meg og fortsatte å kaste. Elgen sto et par minutter til, før den rolig gikk inn i skogen.

Lurte et lite øyeblikk på om jeg skulle ha satt en flue i bakparten på den. Kanskje ville man blitt helt i visse fluefiskerkretser hvis man hadde hatt på en elg. Den lille kroken hadde jo overhodet ikke skadet elgen. Det som avholdt meg var, at med den sterke fortommen jeg bruker, ville den bare dratt meg gjennom skogen, gudene vet hvor. Jeg ville jo aldri ha sluppet stangen!

Ser for meg avisoverskriftene: Elg med fluefisker på slep krysset E6. Fluefiskeren overkjørt og drept. Elgen og fluestangen kom fra ulykken uskadet!

Eden forling

Sugrör och smältlim

Artikelförfattaren har tidigare beskrivit hur han använder smältlim för att skapa starka och motståndskraftiga gäddflugor. Nu har han utvecklat tekniken ytterligare genom att gjuta in smältlimmet i sugrör, vilket ger jämna och fina kroppar

Text: Peter Andersson

Foto: Gunnar Johnson

Jag har sedan länge gillat att använda smältlim till mina större flugor för gäddfisket, eftersom det ger urstarka flugkroppar som klarar angreppen från gäddornas vassa tänder. I FiN:s decembernummer 1999 visade jag stora flugor med smältlimshuvuden, men tekniken har sina begränsningar när det gäller små flugor och flugkroppar, eftersom limmet svalnar för fort och det då blir svårt att få det jämnt fördelat i tunna skikt. Men nu har jag löst det problemet. Knepet är att använda ett grovt sugrör, som man skjuter över flugkroppen och sedan fyller med smältlimmet.

För att klara den nya tekniken har jag modifierat en limpistol genom att försiktigt borra upp den och förse den med ett aluminiumrör med en ytterdiameter på 3 millimeter. Röret är 30 millimeter och kläms ihop något i den ände som förs in cirka 5 millimeter i limpistolens munstycke, så att det sitter säkert då det försiktigt knackas på plats. Om röret förs för långt in i munstycket kan limpistolens funktion störas.

Det är den grova sortens sugrör av plast som jag använder, alltså den typ som brukar ha leder längst upp på röret. Sådana sugrör finns i alla möjliga färger, men jag föredrar lätt genomskinliga, eftersom jag då lättare ser att smältlimmet fyller upp utrymmet mellan flugkroppen och röret utan att bilda luftfickor. Samtidigt får flugorna en lätt transparent ton som jag gillar. Plasten i sugrören är stark och seg, men den kan vara känslig för värmen från smältlimmet.

Det märker man på att röret kan bli deformerat, men då drar man bara ur sladden på smältlimspistolens så att limmet svalnar de få grader som behövs för att man ska kunna arbeta problemfritt igen.

Vid sidan av den redan nämnda sugrörstypen med leder, så har jag

också kommit över så kallade "party-skedar", som består av ett sugrör med en sked längst ner. Den modellen har ytterligare något grövre diameter, vilket gör sådana rör lämpliga till lite större flugor. Även dessa finns i en mängd olika färger.

Vi har alla våra favoriter när det gäller krok. Till små limfiskar och streamers använder jag vanlig streamerkrok. Till mellanstora flugor väljer jag gärna metkrok, alltså vanlig Aberdeen-krok, som är ganska tunn och har stort krokgap samt ett lagom långt skaft. Till de största gäddflugorna använder jag stingerkrok. Men krokstorlekarna överlappar varandra så mycket att krokvalet blir ganska flytande mellan olika flugstorlekar.

Materialiet till flugans stjärt blir också en smakfråga. Själv använder jag rävhår, marabou, bucktail och stora hackel, enskilt eller i olika kombinationer. Något flashmaterial kan givetvis blandas in.

Oftast väljer jag pearlfärgat, som är blandbart med alla tänkbara stjärtfärger och som ger ett naturtroget intryck. Antrorgarn och polygarn tillhör också de material som jag använder. De är mjuka men ändå slitstarka och finns i alla regnbågens färger. Dessutom är det billiga material. Men fibernerna måste kmmas isär för att ge en vacker fluga. Det går också utmärkt att binda in vingar på dessa rörkroppar. Då kan rävhår vara ett bra val, men släpp gärna loss fantasin...

Det enklaste är att klippa en bit sugrör rakt av, så att den täcker lindningen på krokskftet och går några millimeter upp på stjärten. Men på mindre flugor blir resultatet bäst om man klipper ändarna sneda. Vill man förse sin fluga med vinge, så bör man lämna den främre änden på sugröret rak för att fastlindningen av vingen och huvudet ska komma nära krokögat.

Tänk också på att ett längre rör är svårare att fylla med smältlim än ett kortare. Börja därför med kortare flugkroppar och snedklippta rör, och öka sedan rörlängden allt efter som erfarenheten av den nya tekniken kommer.

Jag har flera olika färger på nagellack än min flickvän. Nagellack torkar nämligen snabbt och ger en jämn, stark och blank yta. Nagellack finns numera i mängder av färger som gäddan gillar; blått, grönt, gult, silver och pearl. Till sammans med olika röda nyanser till Red Heads och till galbågar klarar man sig långt.

Vanliga märkpenor kan också användas till detaljer. Vill man förse sina sugrörsflugor med ögon, så är det enklast att smältlimma fast dockögon av plast.

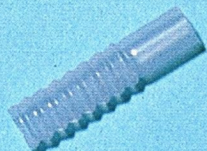
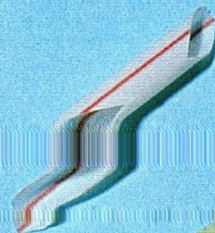
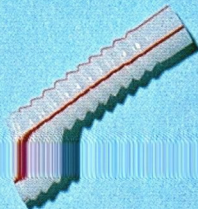
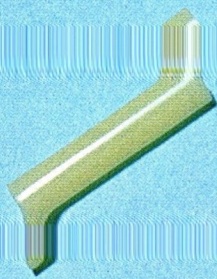
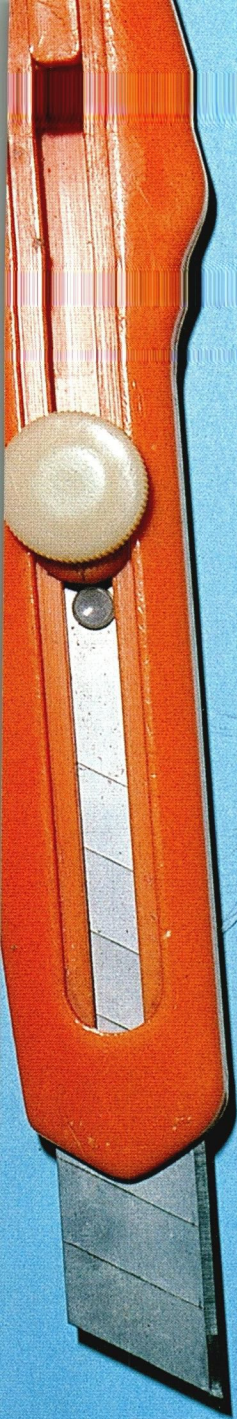
Teckningen på sid 69 visar min ombyggda limpistol. Munstycket är uppborrat och försett med ett 3 millimeters aluminiumrör, som gör att jag kommer åt att pressa in smältlimmet mellan den lindade kroppen och sugröret. Observera att jag klämt röret något ovalt i den ände som knackas in i det uppborrade hålet i limpistolen. Därigenom sitter röret fast.

Därefter följer steg för steg teckningar på en grundmodell, som naturligtvis kan varieras både vad gäller stjärmaterial och form på sugröret till kroppen.

Flugan kan till exempel förse med rävhårsstjärt och dessutom med en rävhårsvinge inbunden framme vid huvudet.

forts på sid 69

Sugrör finns i många utföranden och färger, även sådana med leder och så kallade partyskedar. Rören kan kapas rakt av eller snedskäras. Gäddflugorna på bilden visar olika val av stjärmaterial, några är dessutom föresedda med dockögon.

Fiske i Skärkån; det svarta flaket till höger höll flera fina harrar.

Övre Ljungan: *Sölvsbacka och Skärkån*

Text: Jan Tilliander

Foto: Anders Tilliander & Jörgen Carlsson

För mig är det strömmande vattnet speciellt. För mig är dess mörka virvlar, vita skum, dess porlande, kluckande skratt och lek kring stenar och klippblock som berusande champagne för sinnet, som balsam för själen. Var helst någon gångstig eller bilväg spänner en bro över å eller älv kan man finna mig med armarna lutande mot räcket, stirrande ner i det forsande vattnet, spejande och lyssnande i fåfänga försök att tyda innebörden av strömmarnas mörka, snurrande virvlar.

I mycket betraktar jag det strömmande vattnet som ett levande väsen, där vågor och virvlar bär budskap åt den som äger känslighet nog att tyda dem. Så kan en älv ännu vid sitt utlopp

bära bud från avlägsna, snötunga fjällkedjor, och en å som delar ett odlingslandskap skvallra om mörka storskogar.

Redan när jag och mina kamrater för många år sedan gjorde Härjedalsfjällen till våra jaktmarker, drogs vi till de strömmande vattnen och har sedan förblivit dem trogna. Vid en del vatten har det bara blivit enstaka besök medan andra fått oss att återkomma med mer eller mindre jämna mellanrum.

Ett av de vatten vi gärna återvänder till är de välkända Sölvsbackaströmmarna i övre Ljungan vid Storsjö. I slutet av sjuttioalet blev strömmarna riksbekanta då en välkänd kraftjätte ville reglera. Men Sölvsbacka räddades, mest tack vare lokalbefolkningens

stronga insats. Bland sportfiskare är strömmarna välkända och många hittar hit varje år, kanske främst lockade av det fina harrfisket. Och även för vår del är det harren som drar oss att med jämna mellanrum göra ett besök. Som harrvatten räknar vi nämligen Sölvsbacka till Härjedalens "stora".

Sölvsbacka strömmar har en karaktär som får var och en med strömfisket närmast hjärtat att känna välbehag. Först här, nedströms Storsjön, kan Ljungan med full rätt kalla sig älv efter en resa som å från Ljungsjöarna djupt inne i Jämtlandsfjällen och vidare genom Ljungdalen ner till Storsjö.

Vid vårt senaste besök, sommaren 2000, satte vi dock skrattet i halsen. Det var just dagarna innan de fruktansvär-

da översvämningarna, då åtskilliga av mellersta Sveriges broar och sommarstugor lättade ankar. Ja, ni minns säkert själva hur det såg ut på TV-bilderna...

När vi anlände höll Ljungan som bäst på att spanna sina muskler och vattnet var redan långt över det normala. Redan i skogen på väg ner till älven fick vi kavla upp vadarna. Till strandlinjen gick knappt att komma. Något vidare fiske blev det inte, men ett makalöst skådespel var det!

Men vid tidigare besök har Sölvsbackaströmmarna varit på gott humör och visat upp sin potential som flugfiskevatten. Stenar i forsen bryter vattenytan, strömfåran delar upp sig och djuphålör växlar av de lite grundare partierna. Att fiska ett sådant strömvatten med en våtfluga, nymf eller puppa är ett verkligt nöje. Det viktigaste i detta fiske, tycker jag, är inte *vilken* fluga man fiskar med – utan *hur* man fiskar den.

De första åren vi fiskade de här strömmarna var inte fångsterna helt strålande. Varje fiskare vi mötte, och som kunde uppvisa en god fångst, utfrågades därför grundligt om sitt flugval, varefter vi vände våra egna askar ut och in i jakten på liknande kreationer. Istället borde vi kanske studerat på *vilket sätt* de fiskade sina flugor. Så småningom blev emellertid fiskeresultatet bättre, och idag fiskar vi främst med enkla flugor som har ett brett register. Det guldribbade Harörat är ett bra exempel. Kraftigt förtyngd kan den flugan bryta igenom rätt stark ström och fås att hoppa över bottenstenarna. Oförtyngd och infettad kammar den av uppe i ytfilmen.

En annan fluga har vi givit namnet Ulltotten, en raggig grej av trassligt antrorgarn och svart hönshackel, som liksom Harörat tack vare sin allmänna insektslikhet fiskar utmärkt. Man får komma ihåg, att i ett snabbt strömvatten far godbitarna förbi i rätt duktig fart. Fisken hinner inte alltid ge flugan någon närmare granskning. Allt som liknar mat är värt att smaka på. Är det inte mat spottar fisken ut det igen. Det viktiga är därför att fiska flugan på ett så naturligt och trovärdigt sätt som möjligt – och att göra det just där fisken står.

Jag har inga regler för hur detta skall gå till. Varje kast, spövföring eller åtgärd som får flugan att hamna på rätt ställe och gå i rätt fart är godkänd. Några saker tycker jag emellertid att alla bör tänka på. Kliv till exempel inte ut i vattnet förrän området närmast den egna stranden är grundligt avfiskat. Vada sedan försiktigt, skrämda fiskar tappar nämligen lätt aptiten.

Fiska inte heller med för långa kast,

få större framgång, än om fisket sker mer eller mindre slentrianmässigt. De platser man i första hand bör inrikta sig på är nackar, strömkanter och stenar. Stora, uppstickande stenar i forsarna är givna fiskeplatser. Med andra ord bör man leta efter platser, där fisken kan stå i relativ vila men ändå ha strömmen med dess flöde av insekter och andra bytesdjur inom bekvämt räckhåll. Ett blankt vattenflak i strömmen döljer en större sten vid botten, vilket bromsar ner vattenflödet. En tumregel är för övrigt att vattnet alltid är lugnare nere vid botten och snabbare och starkare vid ytan.

"Vattenfallet" i Skärkån.

även om omgivningen tillåter det. Man tappar lätt kontakten med flugan på en lång lina, eftersom denna blir svår att styra på vattnet. Ganska snart kommer flugan att uppträda på ett onaturligt sätt. Långa kast lönar sig med andra ord inte i "längden". Bättre är då ett kortare kast, där flugan kan styras ordentligt så att *utfiskningen* av kastet blir längre och effektivare.

Hur långa kast man använder beror naturligtvis på strömförhållandena på den aktuella platsen. Men det finns ingen anledning att töja på gränserna. Själva fiskar jag helst med flytlina. Med en sådan är det lättast att kontrollera linan och att munda kastet vid behov. Vill man komma ner, så kan man komplettera med sjunkande tafs eller förtynga själva flugan. På det viset klarar man de flesta fiskesituationer vid Härjedalens strömvatten.

Fiskeplatser

Vid fisket gäller att försöka lista ut var fisken står. Om varje kast är genomtänkt kommer det naturligtvis att

få större framgång, än om fisket sker mer eller mindre slentrianmässigt. De platser man i första hand bör inrikta sig på är nackar, strömkanter och stenar. Stora, uppstickande stenar i forsarna är givna fiskeplatser. Med andra ord bör man leta efter platser, där fisken kan stå i relativ vila men ändå ha strömmen med dess flöde av insekter och andra bytesdjur inom bekvämt räckhåll. Ett blankt vattenflak i strömmen döljer en större sten vid botten, vilket bromsar ner vattenflödet. En tumregel är för övrigt att vattnet alltid är lugnare nere vid botten och snabbare och starkare vid ytan.

Att hitta troliga ståndplatser är alltså egentligen inte särskilt svårt. Det trixiga kan vara att komma åt att fiska av dem om forsen är stenig och svårvadad och strandvegetationen "långfingrig". Då gäller det att vara påhittig. Men ett väl inövat rollkast räcker oftast långt. Det lönar sig också alltid att bedöma om platsen bäst fiskas av ovanifrån, nedifrån eller från sidan, och dessutom hur eventuella stenar och strömmar bör pareras – kanske genom att höja spöt, munda

över linan eller låta den sköta sig själv. Många kanske går i tron att man bara mendar uppströms, men ibland kan nedströmsmending sätta den rätta farten på flugan.

Jag tycker mig ha märkt att många undviker att fiska "svårkastade" partier av ett strömvatten. Men väljer man ett sådant "trixigt" ställe, och nöjer sig med de kastlängder som förhållandena medger, så belönas man oftast med en intressant fiskeupplevelse på en plats där fisken stått ostörd och lättare kan lockas till hugg, eftersom de flesta flugfiskare går förbi och väljer att fiska av partier som är mer lättkastade och där strömmen går jämn och obruten.

Oftast väljer jag personligen att börja fisket med en torrfluga. Det är trots allt det fisket man längtar mest efter. Inget är heller lika spännande som att följa en torrflugas dans ute på strömvirvlar. Hugget kan komma när som helst och nerverna är hela tiden hårt spända medan ögonen stadigt fokuserar flugan för att inte förlora kontakten med den på det oroliga vattnet. Dessutom kan framför allt i ett harrvatten likt

forts på sid 80

En fotoessä:

Vårens storgäddor

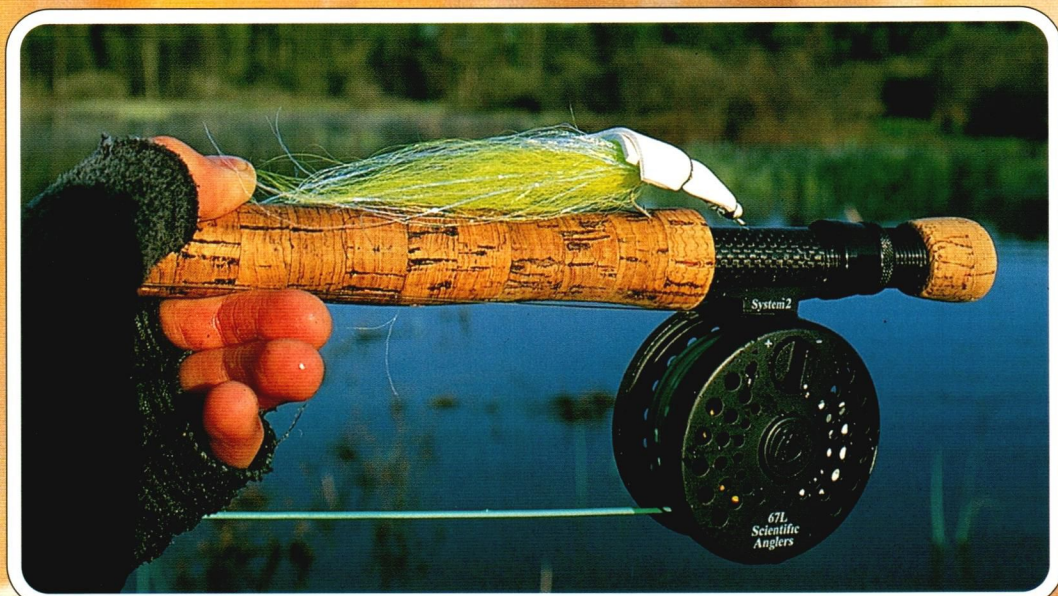
Text & foto: Niclas Andersson

Som flugfiskare, fotograf och skribent kan det många gånger vara svårt att skilja på nytta och nöje. Vad gör man när danican kläcker och storöringarna vakar? Läger ut en torrfluga eller greppar kameran för att föreviga vakfesten på bild? Vid de allra flesta tillfällen väljer jag faktiskt numera det senare. Men det innebär inte att mitt eget fiske blir särskilt lidande. Istället är det nog så att jag tillbringar mer tid vid vattnet än de flesta och får på det sättet mitt lystmäte och mina sinnen mättade.

Men det finns ett tillfälle då valet mellan fiske och fotografering blir extra knivigt. Under våren och försommaren sker något fantastiskt runt om i Norden. Det är nu som gäddor med vikter på över 10 kilo söker sig riktigt strandnära för att leka långt inne i grunda och vegetationsrika vikar där fjolårsvassen ännu lyser gyllengul.

Gäddan är en av världens mest startsnabba och explosiva sötvattensfiskar. Dessutom är den mycket rovlysten och aggressiv. Under vårens gäddlek har du därför en unik möjlighet att få uppleva något av det mest adrenalinfyllda och aktionsladdade flugfiske du kan tänka dig. Kanske du också – liksom Björn Hell på bilden till vänster – får glädjen att kroka, drilla och återutsätta en lika vacker vårgädda...

forts på nästa uppslag

Det trevligaste vårfisket efter gädda har man tveklöst med poppers, vilka kan bindas på en rad olika sätt och med olika material.

Exotiskt flugfiske mitt inne i skogen

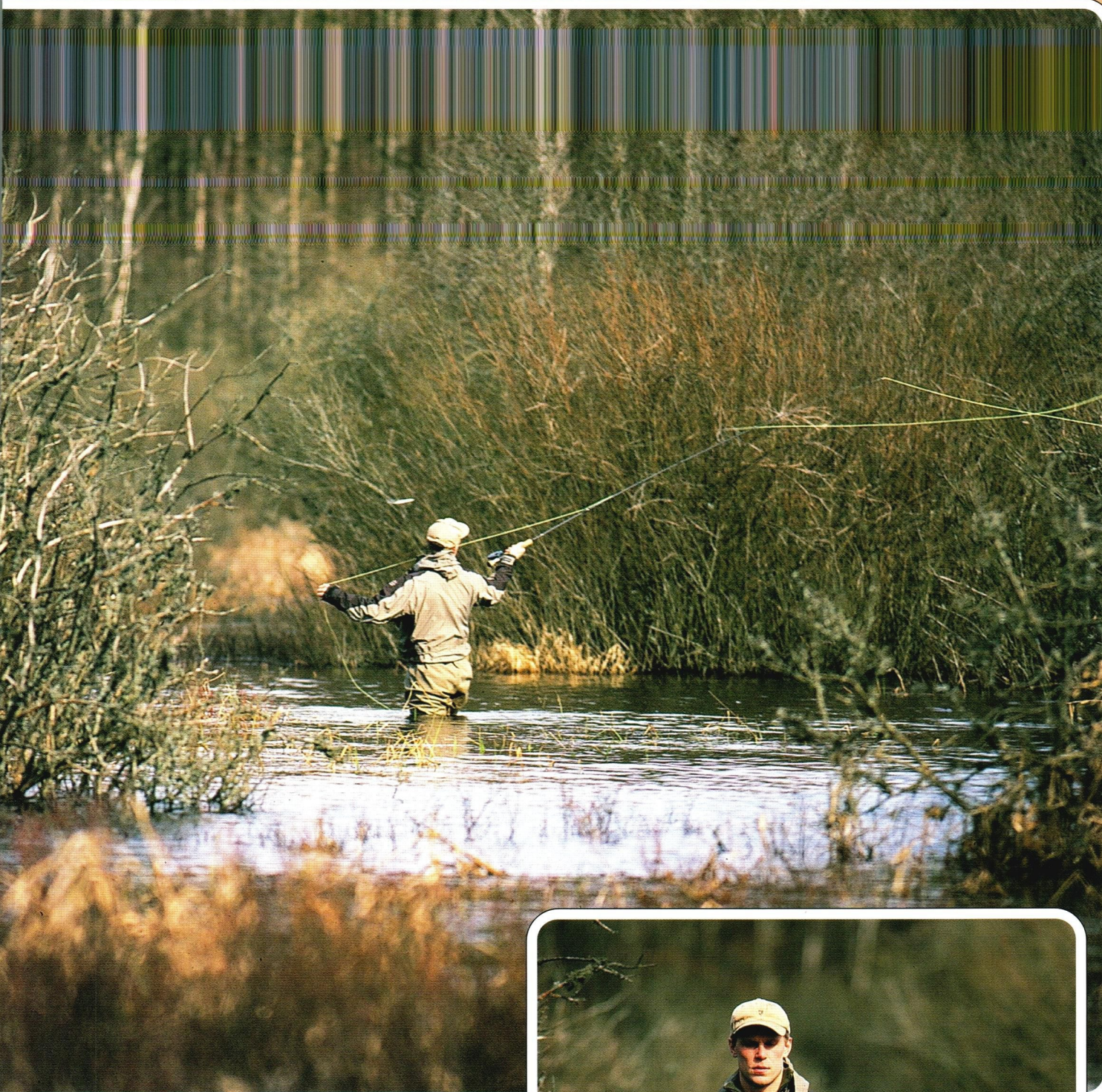
Under vårens tidiga flugfiske efter gädda finner man inte sällan de bästa fiskeplatserna inne bland träd och buskar i översvämmade vikar med riklig vegetation. För en flugfiskare kan den här miljön kännas nog så märklig och ovan – som om man förflyttats till något främmande land. Men bara tanken på att kroka en 10-klubbare inne i en "skog" gör fisket mer än exotiskt. Dessutom har gäddan oanade resurser som flugfisk och bjuder på mycket spektakulära figther med både rejäla hopp och tunga bugningar i spöt.

Olika slag av poppers, gärna bundna med hjorthår eller foam, fungerar ypperligt vid det tidiga vårfisket. Ett hugg i vattenytan upplevs därtill som extra spännande och explosivt. Men komplettera gärna med några sjunkande flugor av "tarpoon modell" eller större streamers. Här finns goda möjligheter att testa stora flugvarianter i olika material. Det är fritt fram för egna experiment.

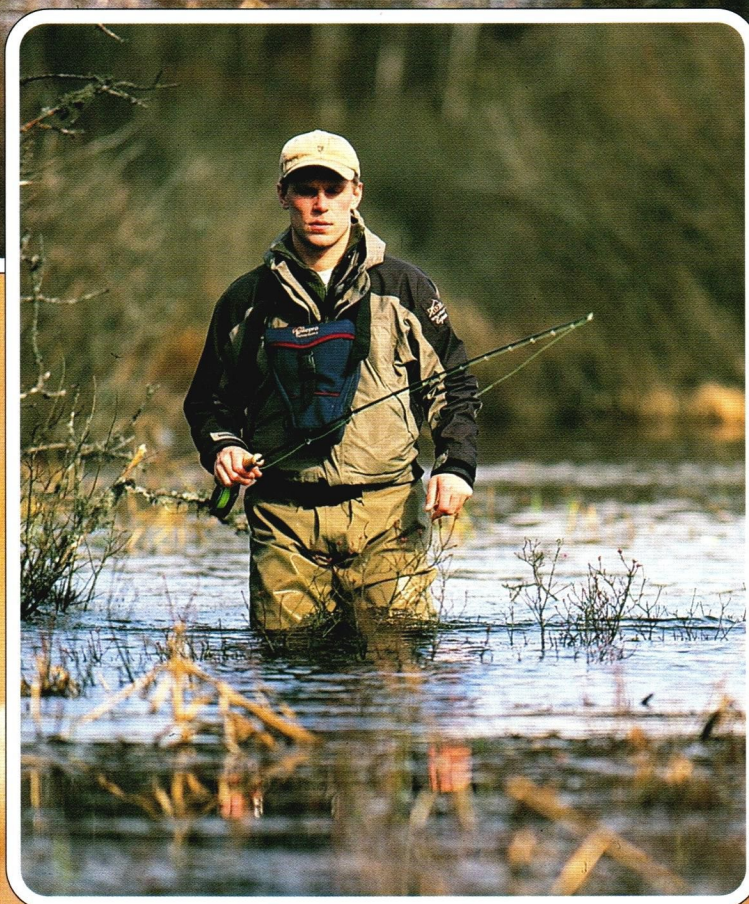
För många är det idag naturligt att återutsätta lax, öring och harr. Men det är inte bara laxartade fiskar som kräver skydd och respekt. Det är också oerhört viktigt att vi behandlar de gäddor vi får glädjen att fånga på ett korrekt sätt. Anpassa därför din utrustning så att du kan drilla fisken effektivt och få in den snabbt. Se också till att ha med en bra käftöppnare och en rejäl kroklossare, till exempel "Hook-out".

Här ger Peter Alexandersson en flugfångad gädda på drygt 120 centimeter friheten åter. Få fiskar bjuder på lika fin kamp och är så vackert tecknade som en riktig storgädda. Och det är vid vårfisket chansen är som störst att komma till tals med den.

Visst ser fiskeplatsen på bilden ovan och till höger en smula märklig ut. Men det är i sådana grunda och vegetationsrika vikar vi finner vårgäddan. Nu är den också hungrig efter leken och hugger gärna en fluga.

Det här är verkligen ett spännande fiske från första parkett. I det grunda vattnet avslöjar sig gäddan genom virvlar och plogar i ytan och kan ta sats från flera meters avstånd i en snabb rush mot flugan. Den lilla bilden visar en sådan plog till höger om fluglinan, när gäddan startar sitt angrepp. Då gäller det att behålla lugnet och inte förivra sig...

Vita haven

Text & akvareller:

s guldkalv

Tommy Gustavsson

forts på nästa uppslag

Slutet av september och laxen i Skandinavien går ton i ton med lågande höstlöv och mörknande mull – samtidigt stiger i Kolahalvöns Umba fortfarande horder av gnistrande blank grilse eskorterande storlaxar

Fem, sex grader i älven och några ytterligare i luften sedan solen lyft dimridån och smält morgonens kristaller. Sista dagarna i september är det och jag befinner mig någon mil från Kolahalvöns kust mot Vita havet.

Därhemma sveper säsongens sista flugor framför svartnande haklaxar och grå honor i några ännu öppna älvar. Genom Umbas långsträckta sel stiger fortfarande mängder med fräsch lax samtidigt som snövita sångsvanar och deras mer grå avkommor flockas till avfärd söderöver. Svanarnas rop accentuerar taigans ödslighet och kryddar den sällsamma höststämningen med ett stänk melankoli.

Laxen som biter om flugan borde varit mörk och slemmig i skinnet och stått parkerad på slackare vatten i avslutning till någon lekboten. Den borde tagit en långsamt fiskad kanske stor och prålig fluga, rent av efter sjunklina, med tanke på temperaturen. Första snöbyarna har redan varslat och nästa höststorm kommer att ställa lövträden nakna.

Men fisken som tar Steffen Juhls lilla oansenliga skapelse fiskad tvärs strömmen, utan mendning, med flytlina är nykommen från saltsjön och visar strax upp sin fason som vore den en sommarens förelöpare, en "springer". Taget om flugan sker just så lugnt och stillsamt som antyder stor fisk.

Laxen är förbluffande stark och pal-lar en konstant press från enhands-spöts gula klinga, som det verkar i en evighet. Vid några tillfällen backar den ned på nacken och hotar sticka utför ett långt, kullrigt stryk.

Kompakt, är laxen, i all sin lusiga vithet – men på ett välskulpterat elegant vis, trots svällande grosshandlarnacke. Mest frapperande är kraftfullheten när man skådar fisken uppi från över den grova ryggen. Kort sagt den grannaste lax jag fått eller sett. Ingalunda den största – med sina förmodade 25 pund – men avgjort en sådan lax som är få förunnat att möta under ett flugfiskarliv.

Umba är närmast att likna vid någon av Bottenvikens älvar med långsträckta sel varvat med serier av snabba strömsträckor. Pool på pool, som skapta för flugfiske. Till skillnad mot många andra älvar har Umba sjöar som jämnar ut vattenföringen, hejdar

högvattens framfart och försörjer genom torrperioder.

Älven håller förstås mängder av tidigare uppvandrad lax, men så länge man fiskar flugan raskt och högt i ström och strömkant tycks den lax man kommer i kontakt med nästan uteslutande vara sådan som är tämligen nykommen på älven. Under en veckas fiske fick jag bara en fisk som börjat bruna till sig på gällocken.

Säregenheter

Det kanske mest säregna med laxen i de av Kolahalvöns älvar som mynnar syd- och ostvärt i Vita havet är fiskens tidiga entré i leklokalerna vilken i betydande omfattning sker nästan ett år innan samma fisk är mogen för lek. Arne Jensen, biolog och forskare vid norska naturförvaltningen NINA, är den skandinav som samarbetat längst och närmast med ryska kollegor kring temat atlantlax i nordöstra hörnet av dess utbredningsområde. Ett samarbete han tycker fungerat väl. Han delger mig något av det man nu verkligen känner till om laxen här uppe som kommit att bli till något av flugfiskevärldens "guldkalv" i mer än litterär bemärkelse.

I halvöns norra älvar tillbringar laxungen fyra till fem vintrar innan den smoltifierar och drar till havs, att jämföra med strömmarna i nordligaste Skandinavien där ungarna behöver från fyra ända upp till sju år för tillväxt och mognad för att bli rustade att bege sig ut mot mer eller mindre rika jaktmarker. I Kolahalvöns sydliga taigaälvar däremot, fortsätter Arne Jensen, sker smoltifieringen vanligast efter kortare tid än så – eller normalt tre vintrar. Uppväxten för postsmolten sker i huvudsak i Vita havet med en viss näringsvandring mot Barents hav, främst österut. Värt notera är att man funnit lax från vitahavsområdets älvar strax norr om Färöarna likväl som man

i sammanhanget kanske bör begrunda att betydande mängder av postsmolten utanför norska kusten kommer söderifrån. Och, inte minst, att vetandet om var olika "laxstammar" har sina tillväxtområden fortfarande är generande begränsat.

Merparten lax som återvänder till härkomstälvarna gör det med en vinter i havet bakom sig – som gallfisk (en vinter i kalla vithavet tycks vara nog för de flesta, tycks det). Vissa älvar har en svärbegripligt stor uppgång av nästan uteslutande smålax i formatet ett till två, möjligen tre, kilo och erbjuder ett kvalificerat lättviktsfiske modell öring/harr. Bland Kolas sydälvar utmärker sig Umba med sin grilse vilken inte är fullt lika talrik, men i gengäld större, och den älven har dessutom ett betydande inslag av stor lax. Den sent anlända laxen i Umba är ojämförligt fet och grilsen som tillgodogjort sig några extra sommarmånader i saltsjön har tänjt skinnet till det yttersta. Tuggat upp sig till kanske fem, sex kilos vikt, även om tre, fyra är vanligast för höstgrilsen. (Amerikanerna kallar dem "footballers"). En sen äntring av lekälven betyder att fisken gör det som absolut "fulltankad".

Stigningen av lax blir här alltså mer spridd över tid, och garderar mot ogynnsamheter, tack vare just vissa grils' avvikande vanor. I övrigt är uppvandringsmönstret likt det vi är vana vid från skandinaviska vatten, med maj till och med augusti som den viktigaste perioden, genom att den lax och laxkalv som då anländer också leker innevarande höst.

Extrafet grilse i finalen

Älvarna längs Kolas syd- och ostkust har alltså två stora perioder med uppvandring: dels maj till och med början av augusti samt från slutet av samma månad och ut över hösten ända långt in i vintern! Det påstås att man ibland fångar lusad lax vid isfiske uppe i sjöarna. Höstuppvandringen utgörs till största delen av grilse som i horder under september och oktober eskorterar en hel del flervintrig storlax som leker samma höst, till skillnad från många av de yngre i sällskapet.

Fullpumpad med energi, med litet

huvud och skimrande kropp obefläckad av garn, är grilsen den fisk som präglar flugfiskefinalen. Extremt fet gallfisk som skall gå i lek först hösten nästföljande år. Arne Jensen berättar att man genom radiomärkning fått antagandet att grilsen/smålaxen verkligen blir kvar i älven hela tiden fram till lek bekräftat, dvs nästan ett helt år! Hullet är väl motiverat.

– Varför då denna egenhet jämförd med lax i norra Atlanten och, särskilt kanske, i näraliggande Bottenviken?

Man vet ännu inte varför men det kan möjligen finnas samband med förhållandet att Vita havet är ett särdeles kallt hav som därtill är isbelagt under vintern. Laxen skulle helt enkelt föredra/vinna på att övervintra i älvarna?!

Förklaringarna till varför just Kolas älvar fylls med sådana förbluffande mängder lax är naturligtvis flera. Uttaget av lax är, genom restriktioner och andra begränsande faktorer, måttligt och därtill förhållandevis kontrollerat. Lag och tradition bjuder att man varannan dag fångar och slår ihjäl den lax som stoppas i älvmynningarnas fällor. Detta betyder att hälften kan nå lek-

bottnarna och på vägen dit sportfiskas på utifrån principen fånga och släppa fri. Som följd av det synnerligen inaktgenererande sportfisket på lax har man vid t ex berömda älven Varzuga numera ytterligare begränsat avspärningstiden och använder fällorna bara var tredje dag. Än fler lax får gå till lek och flugfiskas på, vilket i sin tur ger... En god cirkel har skapats.

Överskådligt köttfiske

Att fånga laxen vid älvmynningen och i fällor är en lika tekniskt enkel som effektiv metod och som använts sedan gamla tider. Dessutom resursnål vid jämförelse med båt- och garnfiske. Man har erfarenhetsmässigt lärt att för att kunna skörda måste man så – dvs släppa förbi lax. Köttfisket på lax sker om inte uteslutande så i huvudsak genom fällfångster, eftersom Vita havet och vattnen kring halvön utgörs av militärt område med rådande stränga tillträdesrestriktioner. Huruvida just Vita havet skulle vara en särdeles gynnsam tillväxtmiljö som så-

dan är osäkert, men man kan nog anta att med ett rådande svagt fisketryck bör laxen där ha riklig tillgång på föda.

Tillförlitliga uppgifter om vithavets bottenförhållanden, strömmar och andra fakta är idag, av säkerhetsskäl, inte öppet tillgängliga. Och de uppgifter som ändå är i omlopp kan diskuteras som vara eventuell desinformation. På goda grunder kan man sluta sig till att områdets militära status gynnat och gynnar atlantlaxen och ger oss en vink om hur våra övriga nordiska älvar på ungefär samma breddgrader skulle kunna vara.

Visst finns älvar med föroreningsproblem också uppe kring Vita havet, och då på sydkusten med sina större befolkningscentra. Men förekomsten av sjukdomar som slår mot laxen är här, än så länge, mycket begränsad, med *Gyrodactylus salaris* identifierad i bara en älv (på sydkusten), enligt Arne Jensen. Laxlusen, som med laxodlingarna längs exempelvis Norges kust förökats till en veritabel naturkatastrof, kan här i nordost fortfarande betraktas som det den skall vara – ett sundhetstecken.

Den ursprungliga myran av våtflugemodell.

En våt flygmyra

En enda fluga var den gamle mannens självklara val

Text & foto: Lars-Göran Nilsson

Några somrar hyrde jag under en semestervecka alltid samma stuga i Härjedalen och lärde därmed känna fisket i älven nedanför. Stugan var visserligen enkel och primitiv, men den låg perfekt i en sluttning med älven synlig från förstukvisten, där jag sittande på trappan hade god utsikt över vattnet.

Stugan låg dessutom avlägset längst in på en gammal timmerväg och det här partiet av älven hade därför sällan eller aldrig besök, så när som på en äldre man bosatt i närheten, som ibland på kvällarna gick i strandkanten och kastade sin fluga. Det var harren han var ute efter.

Jag skrev medvetet att han kastade *sin fluga* i stycket ovan. Han hade nämligen enligt egen utsago medvetet bantat ner innehållet i sin flugask till att omfatta endast ett enda mönster, en vingad myrimitation, som han fiskade som våtfluga. Flugan hade karaktäristisk myrprofil, våtfluggebundna vingar och ett stubbat hackel, och han gav mig några exemplar med rådet att prova dem i harrstrykan nedanför stugan. De var de enda flugor jag behövde, förklarade han trosvisst...

Nu är mannen borta och gården där jag hyrde stugan har fått ny ägare. Jag har därför sökt mig till andra vatten. Men för några år sedan fann jag de gamla våtflugorna, när jag en vinterkväll rotade runt i en bortglömd flugask. Jag minns den gamle mannens goda fångster och fick en impuls att binda några egna våta flygmyreimitationer.

Visserligen har jag personligen alltid förknippat vingade myror med torrflugefiske och vet också att flygmyror står högt på harrens favoritmeny och lätt lockar den till ytan. Men kanske är det så att fisken känner igen myrans karaktäristiska kroppsform och därför gärna också tar en våt sådan.

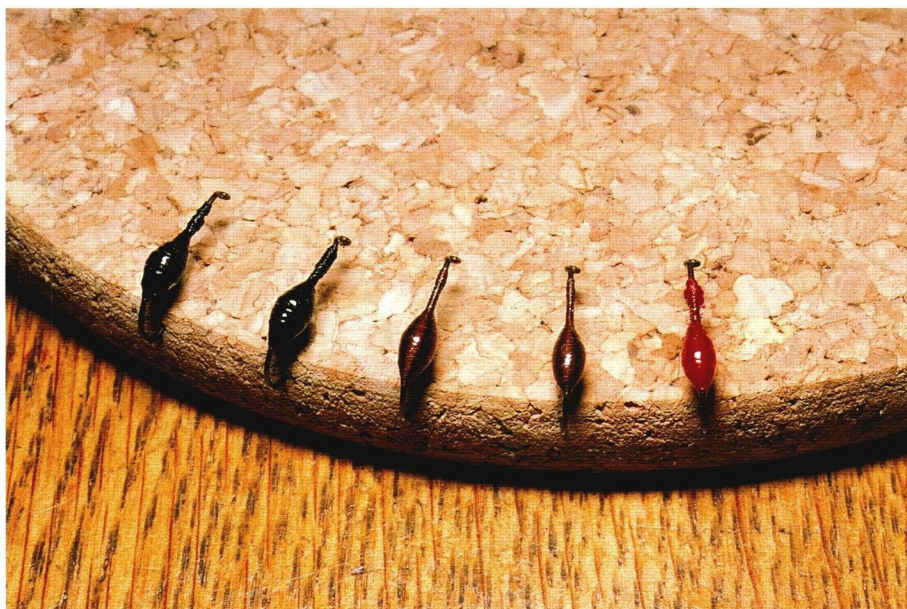
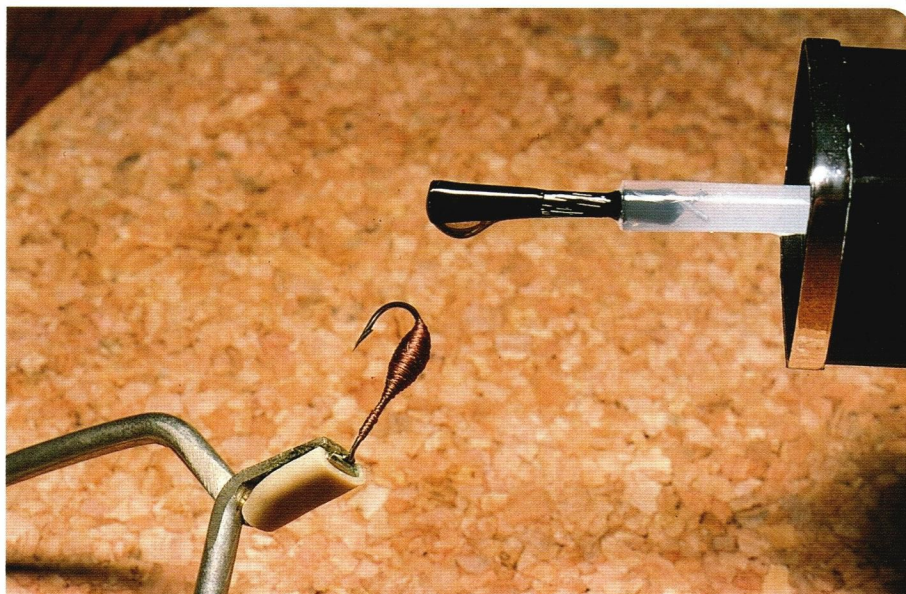
På den tiden fanns dessutom fortfarande en levande våtflugetradition, vilket gjorde det naturligt att fiska även en vingad fluga under vattnet. Med dagens sätt att se på flugvalet kanske detta verkar lite "ovetenskapligt", men harren vet ju inte skillnaden – och i slutänden är det trots allt fisken som bestämmer.

Jag tycker också att det finns en viss charm i hans tämligen klumpigt bundna dunkrokar, vilket kanske kan ge oss en tankeställare om hur mycket möda vi egentligen behöver lägga ner på våra flugor. För faktum är att han tog mycket fisk på dem...

Men eftersom jag själv inte är särskilt puritansk och fortfarande allt emellanåt fiskar också med våtfluga, så var steget inte så långt till att prova de nybundna våta myrorna den nästkommande sommaren. De fiskade bra, vilket resulterade i att jag utvecklade mönstret för att göra dem mer hållbara och ge dem något av den hårda glans man finner hos den levande förebilden.

Resultatet återfinns på bilderna till höger, som också visar några olika steg i tillverkningen.

Jag formar myrans bakkropp genom att linda bindtråden till en avlång kula på bakre delen av krokskaftet, innan jag går framåt och avslutar med en whip-finish knut. Därefter lossar jag kroken från bindstället och fattar den i hackeltången. Nu kan jag lättare vrida den runt i handen medan jag lackar kroppen. Ofärgat nagellack har visat sig ge en bra yta utan att rinna.

Oftast gör jag många kroppar och lackar alla på en gång. På det viset slipper jag all väntetid medan lacket torkar, så jag kan binda in hackel och vingar på varje enskild fluga. Vanligen använder jag svart eller brun bindtråd och väljer krokstorlek efter de flygmyror jag finner ute i naturen. Men vid några tillfällen har också en helröd myra med svart eller brunt hackel fiskat mycket bra.

När kropparna är lackade flera gånger och blivit helt torra, förser jag dem med hackel och vingar från sektioner av gräsandshannens vingpennor. Ibland har jag klippt vingarna runda för att ge dem rätt form och samtidigt strukit lack på dem för att öka hållbarheten. Men de kan då tvinna tafsens under kastet. Oftast binder jag därför numera in vingarna helt obehandlade på våtflugevis.

Gångbron över Röa vid Rösanden.

Från Rogen till Femunden

Röa var vildmarken. Röa låg ännu längre bort. Liksom oåtkomligt. Först fiskade vi i Rogen och Bredån. Det var på sextiotalet. Sedan lite provande i Röas övre delar. Från Rogensidan. Det blev lite fiske i Rogshån och Lilla Buddhån och lite strövtåg några kilometer nerströms. Det gav mersmak. Sedan har tanken på att upptäcka Röa i sin fulla sträckning funnits där men Nordkalotten kom emellan. I år skulle det ske. Jag skulle göra en tur från Femundsidasidan och uppåt. Först båt från Synnervika till Rösanden vid Röas mynning i Femunden. Sedan till fots. Vädret kunde ha varit bättre. Det blev en hel del regn och även snö. Fisket fick stå tillbaka för vildmarksliv och återupptäckandets glädje. Att "återupptäcka" en vildmark efter 40 års frånvaro gav också anledning till tankar och reflexioner om vart sportfisket är på väg.

Här är min berättelse om den turen

Text & foto: Göran Eriksson

Där är hon, österrikiskan som jag lagt märke till redan på båten för sina moderiktiga kläders skull. Svarta byxor, svart jacka, svart liten ryggsäck, svarta vandrarkängor av kontinental modell och svart axelväska med, skulle det visa sig, en videokamera. Hon röker nästan oavbrutet.

Himlen täcks av grå moln i olika for-

mationer. Det har regnat på natten. Då båten lägger till vid Röas utlopp i Femunden kommer jag i samspråk med österrikiskan. Hon ser för fin ut för att kliva av här så jag frågar vart hon skall. Hon svarar att hon skall gå till fjällgården Haugen som ligger cirka 7 km söderut vid Femunden.

Jag byter några ord med en norrman

från Oslo och ordnar med packningen. Österrikiskan har gått. En snabb titt på kartan visar att stigen uppför Röa går på norra sidan. Jag måste alltså korsar älven och tar sikte på den steniga stigen som ringlar bort genom den glesa tallskogen. Norrut. Just vid bron över Röa hinner jag upp henne. Jag får för mig att hon går åt fel håll och ställer

frågan, men hon visar upp en reseguide på tyska och bläddrar fram en "karta" över rutten till Haugen och där tur-
ren, cirka 15 km, är utmärkt med rött. Den följer stigen upp efter Röa, över Rövollen och Nedre Roasten och vidare i kanten av Falkfangarhögda ner till Haugen. Vi slår följe. Eller rättare sagt; jag slår följe, för det kan vara trevligt med lite sällskap, tänker jag. Hon svarar fåordigt på mina försök till konversation. Att hon är från Wien och att hon tycker om naturen i detta område får jag veta men just inte mer.

Jag bär på en ryggsäck med allt för en veckas vistelse i vildmark och hon just ingenting. Jag frågar om hon har regnkläder med sig. "Ja, und alles was man braucht", svara hon bara. Vi går under tystnad och efter en stund ser jag henne inte längre. Hon går inte fort eller också har hon stannat. Kanske vill hon vara ifred...

Efter cirka en timme passerar jag Rövollen och en halvtimme senare rastar jag vid Nedre Roasten och lagar mig lite mat. Under timmen som jag tillbringar där ser jag inte till österrikan. Jag undrar hur det gick för henne.

Stenmoras

Jag axlar ryggsäcken och går en kvart på den på norskt vis T-märkta leden, innan jag stannar och tar ut kompassriktningen genom terrängen längs Roastens sydvästra strand. Att lägga upp några stenar som märke där stigen är otydlig eller bättra markeringen med lite rödfärg efter större leder eller både och, som man gör i Norge, är trevligt tycker jag. Här i Femundmarka finns sten så det räcker till hur många markeringsrösen som helst och blir över. Norrmännen ler lite overseende åt oss svenskar som forslar ut prefabricerade stålstolpar med röda plåtkors i naturen för att märka våra leder. Hur många av dessa stolpar ligger inte sedan efter marken och skräpar bara efter några år?

Just när jag skall lämna den markerade leden och ge mig in i stenmoraset kommer ett tyskt par som gått från Grövelsjön! De verkar vara mycket förnöjda med sin tur och berättar livligt om alla renar de sett. Ja, här var det då inte folktomt tänker jag. Vi skiljs och mina provningar börjar. Att gå efter led är en sak. Att gå i obanad terräng en helt annan. Här är terrängen dessutom av det kärvare slaget med raviner, åsar och sten. Hastigheten sjunker till cirka 2 km i timmen räknar jag ut och tiden går. Kartan, av den gamla generalstabstypen, stämmer in-

Vy från Storfisktjönna.

te här i området, det vet jag redan sedan tidigare. Men efter några timmar korsar jag plötsligt en stig. Den måste gå ner till Roastbuan tänker jag. Jag slår in på stigen och är strax framme vid det gråa blockhuset. Här ligger fyra norrmän på fiske och vi byter de vanliga fraserna; om vädret och att fisket varit dåligt...

Jag fortsätter vidare upp mot Grissleån. Jag har planerat att eventuellt slå läger här, och det skulle ha varit lägligt, eftersom min lekamen börjar ge trötthetssignaler ifrån sig. Här finns emellertid ett flertal tält, varför jag fortsätter över de båda inloppen från Grötåa vidare upp mot Storbuddhån.

Här är mycket vackert, men lämpliga lägerplatser tycktes det vara ont om. Bara sten, sten och åter sten. Jag passerar en udde som kunde lämpa sig väl som lägerplats, men den är redan upptagen av några unga norrmän. Vid Röas inlopp i överändan av hån finner jag slutligen en plats för natten. Jag ligger här mycket lägligt för fiske och har vissa förväntningar. Att få ställa av ryggsäcken efter cirka 16 km vandring gör gudagott.

Terrängen här är av ett annat slag än på den flacka Nordkalotten där jag gått de senaste tio åren. Här i Femundmarka saknas vidderna och i stället är

forts på nästa sida

Röa rinner i en sväng in i Storbuddhån.

Sten, sten och åter sten. Området ligger precis under trädgränsen och har gles "skog" av fur med björk i sänkorna. Däremellan lavklädda stenar och vitmossa

forts från föreg sida

det ås upp och ås ned hela tiden. Och sten, sten och åter sten. Men vackert är det. Gudavackert! Området ligger precis under trädgränsen som på dessa breddgrader är på cirka 775 meter över havet. Gles "skog" av fur, låga, böjda, vresiga, samt björk i sänkor och fuktiga områden, utgör vegetation. Däremellan grå lavklädd sten och vitmossa. Alltså grått och grönt i en säregen kombination. Vackert och leende i solsken. Dystert och tungt i gråväder.

Min lägerplats formligen luktar fisk lång väg. Ån rinner i en sväng in i Storbuddhån och forsen ebbar ut i ett vackert blankvatten. På andra sidan sluttar en ås brant ner i vattnet. Där håller en fiskare på att dra upp och tömma en flytring på luft. Under hela passagen av Storbuddhån har han uppehållit sig ute på vattnet, ivrigt kastande. Sedan jag anlände har han legat utanför mitt läger inom kasthåll för mig. Kanske var han nyfiken på mig, kanske ansåg han att platsen var hans. Jag vet inte. Här i Storbuddhån togs förra året en öring på 4,5 kg och nog verkar stället populärt alltid.

Under arbetet med att slå läger kommer de norska gutterna nerifrån udden och fiskar av "mitt" ställe. De spinner med silversked och tar en fet harr på 5–6 hekto. Jag känner en viss irritation men säger inget. Det visar sig att de bor neråt Rena och inviterar mig på stående fot till sitt läger på en konjak senare på kvällen. Jag tänker för en sekund anta erbjudandet innan jag svarar att "vi får se".

Att träffa på folk i vildmarken gör mig ingenting, men att ständigt frotteras med andra fiskare och känna trängsel gör mig stressad. Att se att vattnet fiskas av så frekvent får dessutom mitt mod och fiskelust att sjunka. Att flytringar används i flera av håarna som jag redan sett får mig att fundera ett ögonblick. Min ortodoxa inställning till sportfiske får mig att känna olust. Eller också är jag avundsjuk på

dess fiskare, som når ut till det dukade smörgåsbordet. Jag vet inte så noga.

Säreget område

Femundmarka Nationalpark är stor och det är inte lätt att fotledes fiska av

Vart tar stigen vägen? Den steniga terrängen är inte särskilt lättvandrad...

alla fiskeplatser här. Jag räknar Rogens Naturresevat och Femundmarka Nationalpark till samma område även om det råkar delas av en riksgrens. Hela detta säregna område utmärks till sin karaktär av otillgänglighet. Anledningen är det klippiga, lavbevuxna stenmoras som dominerar stora delar av landskapet. Lågfjäll och moränåsar, glest bevuxna med korta vresiga tallar, avbrutna av ett gytter av sjöar, vikar, tjärnar och större och mindre åar och håar bidrar till att fullborda bilden av otillgänglighet och vildmark. Denna typ av landskap, kallat dödisområde av geologer, uppstod då inlandsisen

smälte bort och tömde sitt i tusentals år uppskrapade innehåll över platsen.

Bara att ta sig fram här och orientera mellan de olika vattendragen är därför ett omständligt företag och färder här sker mest längs vattendragen, även om många stigar och leder också blivit upptrampade genom tiderna. Denna omständighet har medfört att det hitintills knappast blivit fiskat på ett sätt som varit skadligt för bestånden. De stora sjöarna har dessutom försett vattendraget Röa med vuxen fisk. Ännu in i våra dagar har därför ett gott fiske kunnat bevaras men hur länge skall detta räcka?

Min första tur i detta område var till Rogen som till största delen ligger i Sverige men rinner av genom Röa i Norge. Utgångspunkten då var Myskelåsen där vägen slutade på den svenska sidan. Året var 1960. Då tillbringade vi en vecka vid Rogen med omgivningar. Under den veckan såg vi knappast en människa utom vid Ragsbodarna som var något av en knutpunkt. Där fanns lite folk. Några sportfiskare kom och gick. Sedan försvann de ut och uppslukades av vildmarken. Vi besökte bland annat den förtrollade Bredån, som är ett av Rogens tillflöden. De vilda öringarna, ensamheten, lägereldarna och ripornas skrockande i augustinätterna gjorde turen till en vildmarksromantisk upplevelse, ett minne som jag

fortfarande bär med mig. Detta var vildmark och Röa låg ännu längre bort. Där var vildmarken ännu vildare. Ännu mer lockande. Ännu folkommare...

På denna tur, nu fyrtio år senare, stöter jag på fiskare i varje hå och varje krok av ån och man verkar alltid ha lösningar på problemet att komma fisken in på livet. Otillgängligheten verkar dessutom trots nationalparksstatusen och trots motorfordonsförbudet inte utgöra något hinder. Sista fiskeflyget hit gick innan nationalparken bildades på sjuttioalet, men antalet besökare bara stiger.

Nåja, man får ta det som det är, tänker jag. Jag har sökt mig hit för att fiska, då bör jag väl unna andra att göra likadant? I perspektivet av de fyrtio år som jag kan överblicka, undrar jag dock vart sportfisket är på väg. Hur ser det ut om ytterligare fyrtio år?

Jag bråkar min hjärna med flytrings-problemet ännu en stund medan jag väntar tills "mitt" ställe blir ledigt. Jag filosoferar över om *alla* fiskeplatser över huvud taget *skall* kunna fiskas av. Är det inte just otillgängligheten som ändå bidragit till att fisket ännu kan vara bra i detta område? Trots det uppenbara fisketrycket.

Jag väntar ännu en stund sedan jag blivit ensam. Sedan börjar jag fiska. Först blint med fluga; förtyngda puppor och streamers, sedan UL med spinnare.

Röa är, vet jag sedan tidigare, till sin karaktär ett system av djupa och ibland stora, vida håar som liknar eller rättare sagt *är* sjöar på sina ställen, sammanbundna av korta, snabba strömpartier. Fiske med fluga är ofta detsamma som sjöfiske. Att fiska av utloppen i håarna är ingen dum idé, men med fluga kan detta vara svårt från land. Att vada är oftast inte att tänka på då det är bråddjupt på de flesta ställen. På någon enstaka plats, som vid Grissleån, kan dock vadning gå för sig. Jag som inte har båt eller flytring, vilket verkar komma mer och mer på modet, har så att ta till spinn med vilket jag kan nå ut till vissa åtråvärda ståndplatser. Mina gamla erfarenheter har därför fått mig att packa ner även haspelspöet på denna tur.

Kvällen kommer och några enstaka vak dör bort efterhand. Myggen lyser med sin frånvaro. Det är nog för kallt för att kläckningar skall komma igång, filosoferar jag. Kvällsfisket ger inget utom en gädda på dryga kilot. Hjärtat klappar lite extra en stund, men efter hugget som sker lite väl långt från strömfåran för att jag riktigt skall bli lurad, händer just inget. Jag lirkar den av kroken och släpper den åter...

Uppströms i den långsmala, namnlösa hån ovanför tar en liten öring min torrfluga, men den lilla stackaren får gå tillbaka. Vattenståndet är lite högt, en dryg decimeter högre än normalt, bedömer jag. Det gör vattnet i och kring strömmarna extra svårfiskat. Jag går till kajs vid ettiden och börjar planera för morgondagen.

Uppbrott

Tisdagen börjar med ungefär samma väder som måndagen. Lite högre moln-

bas bara, men molnen stryker ändå de högre topparna runtomkring. Jag bryter lägret och går upp till Storfiskstjönna. Tanken är att gå efter nordvästra stranden upp till inloppet från Lilla Rundhån. Jag tar mig sakta fram längs den starkt sluttande och ohyggligt steniga stranden av Storfiskstjönna. Det är vik in och udde ut. Jag måste krypa under vindfällda tallar och klättra över stora klippblock. Solen tittar nu fram och efter några kilometer är jag ordentligt svettig. Ute på det öppna vattnet ser jag ett par kanoter och... flytringar.

Jag slår det nya lägret strategiskt på en udde vid inloppet. På andra sidan inloppet finns ett tält, men inget folk. Jag tvekar en stund att lägga mig där, men här finns tydligen folk överallt, så jag bestämmer mig ändå för att stanna. Jag håller en låg profil, tänker jag, och dessutom behöver jag ju inte koncentrera mitt fiske till just denna punkt. Gårdagens etapp sitter i kroppen och jag har ingen större lust att jaga tillbaka eller vidare efter de steniga stränderna. Tältplatser är det ont om i det här landskapet.

Efter en stund kommer "de andra". De har kanot och blir inte ett dugg irriterade av mitt "intrång". De fiskar på ett helt annat sätt än jag. Från kanoten och täcker därigenom större ytor än vad jag kan. Man berättar att man paddlar längdrag med mask efter röding och kan ta så mycket röding man vill i storleksordningen 0,5–1 kg! Dessutom idkar man smygfiske med torrfluga på de enstaka vaken som uppträder ute på sjön. Dagens fångst, förutom rödingarna, är en harr på 1,3 kg. Det skulle visa sig att de bara intar sin föda och sin nattsömn på land. Resten av tiden är de ute i kanoten som de har paddlat ner via Kärringsjön och Roggen. Alla dessa upplysningar om att fisken i alla fall tar, stärker mitt mod liksom min trötta lekamen.

Efter en lunch på medhavd torrproviant går jag upp till Rundhån. Där är det mycket vackert. En liten svag kläckning av dagsländor äger rum här, men några kalla vindkårar från nord får det hela att stanna av. Jag står vid Stora Rundhåns utlopp och spanar upp mot Brattriets karaktäristiska silhuett i nordost. Ser mot Stora Rundhåns stenmoras långt däruppe efter nordstranden, där jag och min bror 1972 i duggregn oändligt mödosamt och försiktigt, sökte ta oss fram. Står där en stund i begrundan och påminner mig om vilket äventyr vi tyckte det var att besöka denna folktomma trakt...

Någon fisk blir det inte nu heller och jag återvänder till lägret för att stilla

hungern. Efter lite rotande i ryggsäcken får jag fram japanska nudlar och tillreder en måltid. Då dyker mina grannar upp och skänker mig en av sina rödingar på 45 cm. Dom känner medlidande med mig...

Jag sväljer stoltheten och lättsaltar rödingen för morgondagens midagsmål. Sedan återvänder jag till Lilla Rundhån som jag har förälskat mig i. Där kryssar en fisk utom kasthåll för flugan. Ljudlöst i vågskvalpet längs strömkanten äter den något då och då. En imponerande fena bryter med jämna intervaller vattenytan i cirkelrörelser. Jag kastar med en spinnare och får efter en stund ett våldsamt hugg. Så våldsamt att jag tappar veven som snor baklänges och slår mig obarmhärtigt och hårt över fingrarna. Den sitter på ett par sekunder innan slirbromsen morrar och den släpper. Efter att ha fiskat ytterligare några timmar utan att ha fått något kjoar jag vid ettiden. En regnskur drar förbi under natten och det börjar kännas lite motigt.

Gråväder

Onsdagen gryr i gråhetens tecken. Vattendropparna efter nattens regn ligger fortfarande kvar som blypärlor på tältet. Kroppen ömmar. Tredje dagen är värst. När man kommer direkt från civilisationen och går ut på tur kommer träningsvärken som ett brev på posten. Första och andra dagen ömmar kroppen. Tredje dagen kulminerar det med stelhet därtill, sedan brukar det släppa. I dag var det den tredje dagen. Det är knappt 10 grader varmt. Nu har vinden slagit över på ost. Det borde vara positivt tänker jag. Mina grannar i kanoten har redan gett sig av på fiske. Långedraget är ute.

Jag fiskar i Storfiskstjönna, men vaken är endast sporadiska och det är glest mellan dem. Jag känner inte ett liv. Sticker av mot Lilla Rundhån och spinner i höljan nerom inloppet. Efter några kast kommer så den karaktäristiska skuggan, som jag minns från förr. I det klara vattnet ser jag fisken långt innan draget spinns upp. Nyfiket avvaktande följer den betet men hugger inte. Hjärtat bankar. Fisken måste vara en öring, bedömer jag, och den är inte liten om man säger så, men storleken är svårbedömd. Nya kast och ett nafs men inget mer. Nej, dom är inte på det rätta hugget...

Tillbaka så till lägret för lite vila och sömn. Mina grannar kommer hem med åtta rödingar av fint format. Kring 7–8 hekto bedömer jag...

forts på nästa sida

forts från föreg sida

Jag äter min halva röding från igår tillsammans med potatismos. Resten sparar jag till kvällen. Vädret är nu lite bättre med något förhöjd temperatur, så det borde kunna bli ett fiske, men nej. Kvällsturen upp till Rundhån ger inget och jag kryper till kojs vid midnatt efter en fin kväll med en magnifik solnedgång i nordväst. Jag somnar snart men vaknar av att det spöregnar. Om något positivt med turen skulle framhållas så här långt, så är det att det regnar på nätterna och inte på dagarna...

Rykten om storfisk

Torsdagens morgon är ruggigt grå. Vinden är nu nordostlig och vrider så småningom mot nord. Det är 7-8 grader varmt. Jag äter grötfrukost och bryter lägret. Återtåget har börjat. Jag går nu längs Klöfthåns sydoststrand, som visar sig vara vida mer lättvandrad än Storfisktjönns stränder. Jag går ner till Grisslehån och slår läger vid Grisslehåbua. Här träffar jag en göteborgare som är välutrustad med flugaskar i alla fickor och har några års erfarenhet av fisket just här. I går, onsdag, berättar han, hade han tagit en torrflugeöring uppe i Storbuddhån, mitt emot "mitt" ställe från i måndags. Han hade iförd vadarbyxor med yttersta nöd och näppe lyckats vada över strömmen vid inloppet och fiskat av motsatta stranden, alltså nordvästsidan. Där, under en liten kläckning av åsandslända, hade han kroat en öring på 2,3 kilo! Och tappat en likadan...! På rätt plats vid rätt tillfälle, som man brukar säga. Och med rätt kunskap och utrustning får man väl tillägga.

Jag gläder mig med fiskaren men undrar vad jag själv sysslat med... Min tur har nog bestått till för många delar av vandring och för få delar fiske. Dessutom har jag känt mig lite bortkommen vad gäller metoden. Nordkalottens fiske med nattsländepuppor i slakströmmar och hölJOR, som jag ägnat mig åt i flera år, har varit av ett annat slag. Min tur här har varit mera av att gå, se och upptäcka. Igen. Och så vädret förstås. Temperaturen har sjunkit så gott som hela tiden under min vistelse.

Göteborgaren drar bort åt fjällgården Haugen till och jag blir ensam. Jag klär av mig från topp till tå och tvättar mig hel och hållen i det grunda vattnet vid Röas passage av Grisslehåbua. Det är iskallt. Skalpen drar ihop sig så det värker och de ädlaste delarna intar en dimension som jag inte trodde var

möjlig sedan den dag jag badade i Pi-teälven. Men likt fakiren får jag min belöning efteråt. Skönt är det faktiskt att bli ren igen.

Jag lagar frystorkat och vilar mig en stund i tältet till skydd för kylan. Strax börjar det smattra på tältduken igen. Det håller på mer eller mindre starkt till 20-tiden då jag går ut och provar den slaka strömmen över sandbottnarna, som finns här och endast här under Röas lopp mellan Rogen och Femunden. Där strömmen mynnar ut i selet nedanför vakar ett par fiskar, som genast flyttar utom kasthåll när jag fres tar dem med en torrfluga. Mina vandrarstövlar läcker efter allt klångande i stenmoraset. Med vadarstövlar hade det nog gått att nå dem. Här hade en flugfiskare förra året i augusti på en "monsteröring" enligt göteborgaren. Den drog ut hela backingen två gånger innan den slet sig...

Jag drar mig huttrande in i tältet och lägger mig till ro inför natten. Strax börjar regnet igen och kraftiga vindstötter skakar tältet. Det verkar som ett oväder drar upp. I morgon, fredag, skall jag gå ner till Femunden och ta båten upp till Synnervika där bilen väntar. Den promenaden är på cirka 12 km. Jag måste upp tidigt för att vara säker på att hinna med båten. Fisk lär jag därför inte få någon att skryta med på denna tur. Jag ligger och tänker på detta fiske som inte blev något. Trots detta kan jag inte känna någon direkt besvikelse. Det är så här det är med riktigt sportfiske. Jag har nu varit med så länge att jag har upplevt både blanka dagar och dagar när gudarna varit mig som mest nådiga. Jag får glädja mig åt äventyret, vandringen och den frihetskänsla som ändå lite strapatser skänker.

Femundmarkas skönhet och sär egenhet går utanpå mycket annat. Till utseende är detta vildmark men i verkligheten är det kulturbygd, det vill säga här går trots allt mycket folk och har till en del alltid gjort så. Norge är Norge och landsbygden lever fortfarande så som jag minns från det tidiga femtiotalets Sverige. Området är "fullt" av fäbodan och kojor. Stigar korsar området på flera ställen, men landskapet är tunggått, och efter Roastensjöarna, som genom tiderna har utgjort farleden för folk som färdats här, torde båt ha varit bästa sättet att ta sig upp. När man hör talas om de fångster som gjorts här, och som alltfjämt görs, så får man nog beteckna Femundmarka som ett Eldorado för fiskare. Det bör enligt min bedömning vara svårt att fiska ut vattensystemet, därtill är det för stort

och svårgripbart, men man vet ju aldrig. Fler och fler besöker området. Kanot är ett mycket populärt färdmedel och flytringen börjar breda ut sig vid fisket. Vad som slår en är den kraftiga tillströmningen av folk till området. Jämför man med "förr" får väl ökningen närmast betecknas som explosionsartad.

Snöväder

Fredag morgon kommer till slut med isande, nordlig och byig vind. Det har blåst hårt och regnat hela natten och det är endast 3 grader varmt. Jag lagar frukost med stelfrusna fingrar och bryter lägret.

Hemmarschen går först ner mot Roastensbua och sedan längs stigen upp mot Rövoltjönns på kalfjället. Jag räknar att det skall vara mer lättvandrat här uppe än i stenmoraset längs Roastensjöarna. Det visar sig vara rätt tänkt vad gäller terrängen, men väl uppe på kalfjället börjar det snöa! Till en början glest, men allt eftersom tätare och tätare och slutligen uppblandat med regn. Jag går i hård västlig motvind. Regnet känns som småspik och jag sätter på mig regnjackan. Det är isande kallt och händerna domnar bort. Jag genar mot leden som går mellan Haugen och Rövollen och förirrar mig en stund i systemet av sjöar uppe på kalfjället innan jag finner en väg ut. Men det är flackt och lätt att gå just här och till slut bär det ner genom björkskogen där jag stöter på leden strax innan den delar sig mot kolan nere vid Roasten.

Nu är jag genomblöt såväl om benen som i övrigt och någon värme skänker inte marschen ens nere i det lå som björkskogen ger. Jag fortsätter i oavbruten takt ända till Rövollen, som välkomnar mig med en doft av björkvedsbrasa redan innan jag får stugan i sikte. Stugan har intagits av tre norska gutter strax före min ankomst och jag får komma in och värma mig. Dessutom får jag laga mig den sista portion proviant som jag bär med mig: Japanska nudlar. Jag sneglar avundsjukt på de norska gutterna som har letat fram en stekpanna och lagat pannkaka på gasspisen i stugan. Jag äter under tystnad medan jag avhör deras norska, som är både trivsamt och svår att följa på samma gång.

Efter en stund får jag värmen i kroppen och civilisationen börjar kännas närvarande. Jag har varit på vandring i tre timmar i dag och från Rövollen har jag ytterligare en timmes vandring ner

forts på sid 64

Med streamer efter vårens havsöring

Claes Hederstierna är medlem i Falkenberg's Sportfiskeklubb och har Suseån som hemmavatten. Den här artikeln är ett utdrag ur hans senaste bok "I Silveröringens Dal" utgiven på bokförlaget Settern

*Text: Claes Hederstierna
Teckningar: Björn Bergenholtz*

En av de första frågor jag ställde mig när jag skulle skriva detta kapitel är ordet *streamer*. Hur skall man skriva ordet i pluralis och hur skriver man det i bestämd form? I en del böcker har jag sett det stavas *streamers* i pluralis, dvs man har tagit det engelska sättet med -s för att beteckna flertal. Men det är ju inget som hör hemma i svenskt språkbruk. Så jag tar kontakt med Svenska språknämnden för att få svar. De ger mig snabbt ett klart och konkret besked. Det skall heta *streamrar* i pluralis och *streamern* i bestämd form singularis, för att anknyta till liknande fall och till svenskt språkbruk.

Det roade mig också att försöka finna var ordet *streamer* kommer ifrån och vad det ursprungligen betydde eller avsåg. Någon riktigt bra förklaring har jag ej hittat. Kanske ordet syftar på att det är en fluga för strömmande – *streaming* – vatten; eller att flugan skall ha en strömlinjeform*. Oavsett vilket så har vi i Sverige tagit över den amerikanska beteckningen utan att översätta den. Och kanske det är lika så gott. Vi har en gång översatt det engelska fly med fluga, fast vi har ett bra mycket bättre svenskt ord sedan gammalt, nämligen *dunkrok*.

Vi säger *streamer* och avser då egentligen alla slags flugor med långskaftad krok och med normal tjocklek på kroktråden. Amerikanarna, varifrån denna flugtyp kommer och där denna fisketeknik har utvecklats, skiljer mellan *streamer* och *bucktail*. *Streamerns* vinge byggs upp av främst fjädrar, även om den kan innehålla en mindre del hår, medan en *bucktail* vinge främst består av djurhår och i synnerhet hår från svansen. *Bucktail* betyder just hjort-

svans. Men eftersom i Sverige *streamer* har blivit ett samlande namn kommer jag att använda mig av detta oavsett flugans material.

Streamern är, som sagt, en i princip amerikansk flugform. Det är uppe i de nordöstra staterna som dessa *streamrar* utvecklas. Säkerligen har den förekommit tidigare på den europeiska kontinenten också, men det är amerikanarna som först utvecklar denna flugtyp och fisketeknik.

Theodore Gordon, som ju allmänt anses som det amerikanska torrflugefiskets fader, bör kanske också kallas för *streamerfiskets* fader, ty man vet att han redan 1880 fiskar med *streamrar*. Han experimenterar och utvecklar en flugtyp som han kallar *Bumblepuppy*. Han har stor framgång med dessa vid fiske efter gädda, lax, bass och andra sportfiskar.

Tyvärr går Theodore Gordon en allt för tidig död till mötes, men en av de sista versionerna av *Bumblepuppy* som han använder finns nedtecknad. Den *streamern* har röd stjärt och ganska tjock kropp av vit ull med rött ullgarn som rib. Som hackel använder han en röd och en vit nackfjäder som han binder två varv som en krage. Vingen består av vitt hjortsvanshår, som binds så att den går lite utanför krokbojen. Över hjortsvanshåret binds in en topping av två långa, men smala sektioner från stjärtfjäders av en brun kalkon. Dessa sträcker sig till krokbojen.

Det är uppenbart att Theodore Gordon är åtskilliga decennier före sina samtida vänner vid utvecklandet av *streamerfisket*.

Annars tycks flera av dessa äldsta *streamrar* ha sitt ursprung i tiden strax efter första världskriget. De får spännande och fantasifulla namn som *Edson Dark Tiger*, *Welch Rarebit*, *Gray Ghost* eller *Supervisor*. De utvecklas främst för fiske efter öring, bäckröding och "landlocked salmon". *Landlocked salmon* kan närmast jämföras med vår vänerlax, d.v.s. en lax som inte går ut i havet.

I England har man fiskat med dessa *streamrar* under mycket lång tid, men där kallar man denna typ av flugor för "lures". Engelsmännen använder dem framförallt vid fiske i sina reservoarer i jakten på inplanterad regnbåge och öring. Här kommer sådana storheter som *Dick Walker* och

forts på nästa sida

* Efter att boken kom ut hade jag ett intressant samtal med Flugfiske i Nordens redaktör Gunnar Johnson. Han gav mig ytterligare ett förslag till beteckningen *streamer* för den ursprungliga flugan med fjädervinge. Gunnar påpekade att ordet *streamer* också kan betyda vimpel, alltså något som fladdrar i vinden. Parallellt till en långsmal, triangelformad flugvinge av hackelfjäder som "fladdrar" – det vill säga *streamar* – i vattnet är ju ganska naturlig.

forts från föreg sida

Brian Clarke att utveckla dessa flugor. Dick Walker experimenterar mycket med att pröva alla möjliga vardagliga material. Från mjölkflaskor och kaffeförpackningar tar han den tunna guld- eller silverfärgade aluminiumfolien och använder som kroppsmaterial.

I England domineras de senaste årens fiskekataloger helt av sk nobblers och liknande streamrar med huvuden av glas-, koppar- eller mässingkulor. Därmed har man fått en flugtyp, som kan förtyngas i olika grad för att komma ned djupare. Dessa har särskilt utvecklats just för de engelska reservoarerna. Där går ofta fisken intill dammbarriärerna där det blir extra djupt.

Men dessa engelsmännens "lures" är alltså gjorda för att användas i stilla vatten och inte i strömmande vatten, som är streamerfiskets grundidé. Så dem kan vi ju lämna åt sidan i detta sammanhanget.

Här hemma, som i så många fall i svenskt sportfiske, är det den store portalfiguren inom sportfisket Nils Färnström som är bland de första att berätta om och beskriva fiske med streamer. Han har t o m givit en av sina böcker titeln "Streamer mot strömmen". Den kom ut 1965. Där skriver han: "Det var inte bara en ny flugfiskemetod jag lärde mig i Kashmir – jag fick också blodad tand när det gäller streamers. Streamern är en effektiv 'fluga' och än så länge ganska förbisedd här hemma. Visst fiskar många med streamers – någon gång. Men det är inte den dunkrok man tänker på i allmänhet när man talar om flugfiske. Vi är så vana vid vårt ordinarie våtflugefiske med de ordinära krokstorlekarna och mönstren eller vårt torrflugefiske att vi inte räknar med streamer på allvar.

Många fiskare använder också streamern mera som en vanlig våtfluga utan att söka utexperimentera den rätta streamertekniken. ...när det gäller sötvattenfisket, väntar den ännu på sitt genombrott."

Tillsammans med böckerna "Öring" samt "Dunkrok och blänke" måste väl dessa tre böcker anses vara Nils Färnströms mest framträdande, och de som förmodligen kommer att omnämnas efter honom när tidens tärande tand har varit med ett längre antal år.

Det torde alltså inte vara någon överdrift att påstå att det är Nils Färnström som "lanserar" streamerfisket och dess teknik i Sverige i mitten av 60-talet.

Men Färnström är dock lite tveksam till streamerns fisklighet. I hans flugfiskekarriär har ju flugan framför allt imiterat en insekt; antingen på, i eller under vattenytan. Han refererar i stället till några berömda amerikanska flugfiskare och författare som verkligen lovsjunger streamerns effektivitet. Men själv skriver Färnström: "Kanske är denna lovsång till streamern en aning överdriven. Att den skulle kunna ersätta eller visa sig lika effektiv som en nymf när fisken är selektiv och endast äter nymfer är nog knappast riktigt."

En av Färnströms vänner är Joe Brooks. En vän som Färnström träffar ett antal gånger och korresponderar med. Joe Brooks är särskilt intresserad av flugfiske i saltvatten, och är typiskt amerikanskt okonventionell och innovativ.

Han lever som professionell flugfiskare och skriver flera böcker som i dag är klassiska inom genren. Nils Färnström berättar nu om honom och hans "deadly Blondes". Det är streamrar med kropp av silvertinsel och en flera tum lång vinge av färgat hjortsvanshår. När Joe Brooks talar om hur "dödsfarliga" dessa "blondiner" är, är dock Färnström lite mer tveksam. Ja, han till och med undrar om inte Joe Brooks kanske driver en smula med läsekretsen.

Som det är så typiskt för Färnström så behandlar ofta hans böcker många olika former av sportfiske i en och samma bok. Det kan vara alltifrån fiske efter ruda och abborre till klassiskt laxfiske i norska älvar. Boken "Streamer mot strömmen" utgör inget undantag, men det är, som sagt, streamerfisket som här får en extra bred belysning. Särskilt i det kapitel som kallas At-trapp för en predator.

Självva essensen i hela streamerfisket tycker jag Färnström har sammanfattat så bra när han skriver:

"En streamer måste ha en strömlinjeformad silhuett och vara smidig, vibrerande i vattnet. Den bör ge en transparent effekt och hackel och vingar skall vara så tunna som möjligt så att man får en skälvande rörelse i vattnet. Egentligen spelar väl streamerns färgsammansättning inte så stor roll som glimten i vattnet och den levande rörelsen, som gör, att den ger intryck av en liten simmande fisk. Den får inte vara styv eller vad man kallar 'overdressed', d.v.s. ha för mycket fjäder, dun eller hår, så att den verkar stel och klumpig."

*” John Alden Knight
prövade sin nya
streamer i ett hård-
fiskat vatten i staten
New York. Den nya
gulröda flugan döptes
först till Assassin, lönn-
mördaren, men fick
senare namnet Mickey
Finn – en välkänd
knockoutdrink ”*

Men när Nils Färnström skriver och berättar om streamerfisket, så skall man ha klart för sig att vid den här tiden i mitten av 60-talet, är alltså denna teknik fortfarande relativt ny i Sverige. Även om Färnström har en del egen upplevd erfarenhet refererar han i mångt och mycket till andra välkända flugfiskeförfattare. Särskilt vänder han sig, som framgår tidigare i kapitlet, till de kanske största habituerna inom området, Joe Brooks och den utan tvekan allra främste Joseph D Bates, jr.

Joseph Bates bok "Streamer Fly Tying and Fishing" utkommer första gången 1950 och ges sedan ut i ett par utökade upplagor och tryck. Den sista utgåvan utgavs postumt av hans dotter för några år sedan. Boken består egentligen av två delar. Den första handlar om fisketeknik och utrustning för streamerfiske. Den andra delen är en katalog med över trehundra olika streamrar. Väl beskrivna och ofta med en kortare berättelse om flugans ursprung eller någon annan rolig anekdot. Denna bok kan lugnt påstås vara streamerfiskarens "bibel". Otaliga är de timmar, som jag tillbringar med boken i knät eller som sänglitteratur, innan John Blund har kommit.

Den stora trevnaden med "Streamer Fly Tying and Fishing" är att den är både lättläst och lättförstådd. Bates skriver på ett mycket trevligt och informativt sätt. Han skriver om fisketeknik i snabba vatten och i lugna vatten. Den boken har verkligen mycket att lära envar.

Enligt Färnström är det väsentligaste i fisket att ge flugan en rörelse i vattnet så att fjädrar och pälsår rör sig i strömmen och på så sätt lockar fisken att hugga.

"Fiske med streamer kan bedrivas såväl uppströms,

tvärs över som nedströms och bl.a. Bates betonar vikten av rätt avpassad ryckteknik – att höja och sänka spötoppen så att streamern får en irrande osäker rörelse som ett litet fiskyngel. Det viktigaste är att ge streamern en rätt rörelse anpassad efter strömförhållandena. Men någon bestämd regel för detta kan man inte formulera. Det som ger resultat i ett vatten kan vara mindre fiskligt i ett annat.

I princip bör streamern fiskas långsammare i kallt vatten och snabbare i varmt.

I allmänhet är streamern bunden på långskaftad krok, men det finns även streamers med kort krok och lång vinge. En nackdel med lång vinge är emellertid att fisken hugger efter vingspetsen och inte kommer i kontakt med kroken."

När det gäller fisketekniken finns det all anledning att fortfarande ha i minnet Färnströms synpunkter.

En av de bästa böcker som i dag finns kring flugfiske är "Öringfiske med fluga". Den utkom 1995 och är skriven under Göran Cederbergs kunniga redaktörsskap. Boken behandlar såväl torrfluge- som våtflugefiske. Här finns också ett mycket omfattande kapitel om fiske med streamer. Detta är skrivet av den välkände danske fiskeglobetrottern Steen Ulnits. Det är en bok man gärna vill rekommendera, som en verkligt heltäckande bok om just öringfiske med fluga. Den är måttfullt skriven, d.v.s. inga excesser när det gäller antal flugor eller olika tekniker. Dessutom är den mycket förnämligt – och pedagogiskt – illustrerad av Gunnar Johnson och Thommy Gustavsson.

Jag har nu fiskat i Suseån efter havsöring i tre decennier. Och jag har alltid försökt att minimera min utrustning. Detta gäller inte minst mitt flugval. Visst finns i flugplånboken en och annan lustig "kreation" som jag i ingivelsens stund binder eller blir tipsad om eller läser i någon bok.

Men jag skulle lätt kunna klara mig med ett halvdussin olika streamrar. När jag tittar i min flugplånbok ser jag också att den helt domineras av sex streamrar. Sedan lyser lite här och där några färgglada "kreationer" så vackert. Men de kommer ytterst sällan till användning. Det är ingen tvekan om att jag mycket enkelt skulle kunna klara mig med dessa sex flugor under hela vårsäsongen. Jag vet hur de uppför sig i vattnet. Men framför allt vet jag genast vilken fluga jag vill ha vid olika vattenstånd, klarhet i vattnet och strömstyrka.

I samtliga fall binder jag mina flugor på en streamerkrok i storlek 6. Krokskaftet är fyra gånger normallängd för kroken. Det är det som brukar förkortas 4XL. När man köper krok visar det sig ändå att krokskaften kan vara lite olika långa. Jag har under alla år införskaffat mina krokar från EM-TE i Vessigebro. De är av franskt fabrikat, och de heter VMC.

Här nedan följer nu mina sex streamermodeller:

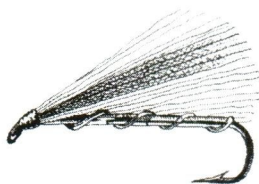
Mickey Finn

Huvud: Svart.

Kropp: Flat silvertinsel.

Rib: Oval silvertinsel.

Vinge: Gult-rött-gult isbjörnshår.

Ursprungligen bands den med färgat isbjörnshår och vingen bands in i omgångar. Först med en fjärdedel gult isbjörnshår, följt av en fjärdedel rött isbjörnshår. Överst två fjärdedelar med gult isbjörnshår. I dag används substitut såsom färgad kalvsvans, eftersom isbjörnshår tillhör en djurart vars existens i stort är hotad. Att använda någon

form av substitut går oftast lika bra. Ja, i vissa fall blir det ännu bättre. Kalvsvansens hår är mjukare och rör sig därmed mer i strömmande vatten. Men visst har det gamla isbjörnshåret en lyster som inte dessa substitut har. Det beror på att isbjörnshåret är ihåligt.

Kring denna streamer finns ett otal skrönor om dess tillkomst. En, som kan vara lika god som en annan, är att den amerikanska sportfiskaren John Alden Knight, solunarteorins skapare, prövar streamern när han en gång kastar i ett hårdfiskat vattendrag i staten New York. Den okända gulröda streamern är den enda dunkrok som ger hugg. Han döper då den till Assassin – lönnmördaren – men något senare döps den om till Mickey Finn, som är namnet på en välkänd knockoutdrink i USA.

När Alden Knight skriver om denna streamer i en tidsskrift, som kommer ut i samband med en stor sportutställning, skapas en veritabel Mickey Finn feber. Det påstås att det binds över en miljon exemplar av denna streamer under utställningen.

Ofta är det, liksom Färnström också påpekar, så att en fluga snabbt kan bli väldigt populär för att sedan sakta glömmas bort. Men Mickey Finn har hela tiden behållit sitt grepp om flugfiskarna.

Själv skriver Färnström på ett ställe i "Streamer mot strömmen" att Mickey Finn är hans egen favoritstreamer.

Det påminner mig om att högst uppe i Lappland, i Tavvaätno, finns ett strömparti som kallas Mickey Finnströmmen. Skälet är att efter att flera goda flugfiskare har försökt med alla möjliga flugimitationer utan framgång så är det någon som kommer på den bisarra idén och sätter på en Mickey Finn streamer. Och se, då hugger fisken. Inte finns där något som över huvud taget imiteras av en Mickey Finn, men framgång ger den.

Black Nosed Dace

Huvud: Svart.

Stjärt: Röd ulltråd.

Kropp: Flat silvertinsel.

Rib: Oval silvertinsel.

Vinge: Amerikansk jordekorresvans.

Detta är en mycket lättbunden fluga som jag använder när det är högt och grumligt vatten och jag behöver komma ner. Men det medför samtidigt att jag ofta fastnar med flugan och förlorar den. Då är det bra med en sådan här enkelt bunden streamer.

Ursprungligen kommer denna streamer uppifrån nordöstra USA där den skall imitera en liten mörtliknande fisk.

Black Nosed Dace skall alltså imitera en liten betesfisk, som heter just Black Nosed Dace. Och så är det ju med många av de tidiga streamrarna att de försöker imitera en typisk betesfisk.

På många streamertyper kan man se att man har lackat ett öga i gult och svart. Detta kan ses som en av formerna av att streamern imiterar en liten fisk. En serie streamrar som särskilt har utvecklat denna teknik är Thunder Creekserien. Den utvecklas av en banktjänsteman i staten New York i början av 60-talet. Han heter Keith C Fulsher, och denna streamertyp blir berömd genom den bok som han skriver om dessa.

Grundtekniken är att binda in flera sektioner med hjortsvanshår först framåt och sedan böja dem bakåt. Vid ungefär en fjärdedel ned på krokskaftet binds en ring av tråd som samlar ihop svanshåren. Därefter lackas denna främsta del, och ett öga på vardera sidan i gult och svart

forts på nästa sida

Matuka-flugorna härstammar från Nya Zeeland. Namnet har denna streamertyp fått från den fågel, som ursprungligen lämnade material till flugorna

forts från föreg sida
målas på. De är lätta och trevliga att binda och inger verkligen känslan av en liten betesfisk.

Moose River Streamer

Huvud: Svart.

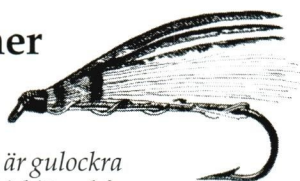
Kropp: Flat silvertinsel.

Rib: Oval silvertinsel.

Vinge: Två sadelhackelfjädrar som är gulockra med mörkare stam, omgivna av vitt isbjörnshår.

Topping: Från påfågelsvärdets fjädrar.

Skuldror: Tippet som sträcker sig bakåt ungefär en tredjedel av krokskraftets längd.

Moose River Streamer är en gammal streamer som utvecklades uppe i nordöstra USA, i staten Maine, vid en flod med namnet Moose River. Det är främst för fiske efter landlocked salmon som den skapas.

Själv har jag alltid varit förtjust i den. Riktigt varför kan jag ej säga. Kanske att den ger intryck av en liten löja, där toppingen liknar löjans grönsvarta rygg. Eller kanske bara för att den är vacker. Oavsett vilket så har jag fått många öringar på den. Särskilt när vattnet varit sjunkande och börjat klarna.

Mehlin's Fancy

Huvud: Svart.

Stjärt: Tippet.

Kropp: Flat guldtinsel.

Rib: Guldtråd.

Hackel: Röd hönsfjäder.

Vinge: Vitt och över detta rött isbjörnshår.

Detta är en ren fantasifluga, med det röda inslaget som jag tycker är så viktigt. Lasse Mehlin och jag utvecklar denna streamer i mitten av 70-talet.

Brogård

Huvud: Svart.

Stjärt: Tippet från guldfasan.

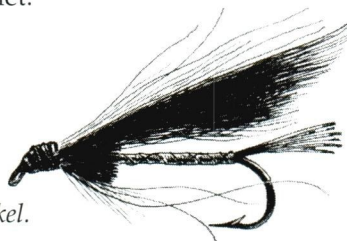
Kropp: Flat guldtinsel.

Rib: Guldtråd.

Hackel: Mjukt brunt höns hackel.

Vinge: Brun ekorrsvans.

Topping: Några strån av ofärgat isbjörnshår.

Vingen binds först framåt, viks sedan bakåt och binds fast igen. På så sätt slingrar sig inte vingen lika lätt runt krokbojen. Över huvud taget binder jag inte mina vingar mycket längre än till krokbojen.

Detta för att just undvika att vingen skall slingra sig kring krokbojen och, tror jag, inte fungera på rätt sätt. Tekniken att först binda vingen framåt, där den grova delen av håren går cirka fem millimeter bakåt, har jag hämtat från Lars-Ake Olssons välkända Ekorrflyga.

Denna fluga utvecklar Lasse Mehlin och jag med tanke på att försöka imitera den tidiga bäcksländan som finns vid ån. De vita isbjörnshåren tillsammans med den mörkare

ekorrsvansen skall likna bäcksländans blanka brun-svarta vingar.

Matukas

Huvud: Svart.

Kropp: Svart eller brun chenille.

Rib: Guldtråd.

Vinge: Två bruna till svarta mjuka höns hackel som fästs mot kroppen med ribben.

Detta är inte en fluga utan mer en flugtyp, som härstammar från Nya Zeeland. Namnet har dessa streamrar fått från en fågel med namnet Matuka, som lämnar vingmaterial till dessa flugor.

Jag tar två fjädrar från sadeln på någon vanlig hönsfågel. Sadelfjädrarna är som regel lite mer jämnbredda och mjukare än nackfjädrarna. Tar sedan bort ena sidans bistrålar med undantag för yttersta spetsen. De båda fjädrarna läggs mot varandra och binds ned. Fjäderspetsarna får då fungera som flugans stjärt.

Jag brukar, efter att jag fäst vingen med bindtråden framtill, ta med tummen och pekfingeret och hålla ned fjäderspetsarna vid krokbojen. Sedan drar jag försiktigt i bistrålarerna framåt så att de reser sig. Det blir nu lätt att "saxa" med ribben och på så sätt binda ned och fästa denna vinge.

Detta är en mycket snabb- och lättbunden fluga, som är ytterst effektiv.

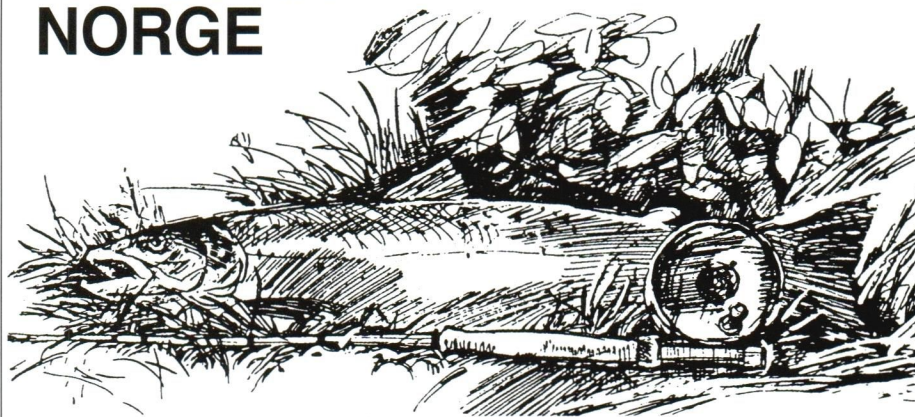
Jag brukar matcha kropp och vinge, d.v.s. om jag har brun kropp har jag en svart vinge och tvärtom. Vingarnas hackel är också beroende på vilka hönsadlar jag kan komma över. En gång får jag tag i en sadel där fjäderspetsarna är vita. Det blir vackra flugor, men jag kan inte påminna mig att de har varit bättre ur fångstsynpunkt. Det viktigaste är att hacklet är mjukt så att streamern får en livlig rörelse i strömmen.

Naturligtvis skulle man lika gärna kunna binda denna fluga genom att låta hacklet bindas in som ett "palmer hackel". Men eftersom jag förvarar mina flugor i vad som skulle kunna kallas en flugplånbok, som skulle platta till flugorna snabbt, väljer jag i stället att ha denna matukatyp. Min tanke är annars att i viss mån imitera borstmaskar eller liknande föda, som vi vet att havsöringen är mycket intresserad av under våren. Flera av mina vänner fiskar med lite olika typer där hacklet binds antingen på detta sätt eller som ett palmer hackel. Vi kan inte märka någon skillnad i fångstframgången.

En av våra främsta sportfiskeförfattare skrev en gång för ett fyrtiotal år sedan ett mycket tänkvtärt stycke och som jag tycker på ett lämpligt sätt kan avrunda detta kapitel om flugor:

"Egentligen är det en sak att vara tacksam för att vi vet så litet när det gäller fisken och flugan. Med den oerhörda omfattning som sportfisket nu har och den intensitet med vilken det bedrivs vore det olyckligt om flugfisket förenklades till den grad att vi alltid kunde ha den rätta flugan till hands och fiska den på rätt sätt. Dessutom skulle själva fisket förlora en hel del av sin charm och vår hobby skulle mista det mesta av upptäckarglädje och trivsamt spekuleringe."

NYTT FRA NORGE

Redaktør Terje Bomann-Larsen

Faren over for norsk laks?

Når dette skrives er den ennå ikke helt over, men det går mot en ny god sesong i mange norske lakseelver. Nord-Norge og Trøndelag nærmer seg fjorårsnivå, og på Sørlandet blir det bedre år for år. Østlandselvene har vært bra, i Drammenselva snakkes det sågar om jubelsesong med et hyggelig innslag av storlaks. I Rogaland har fisket vært tregere, men det skyldes snarere lite vann enn lite fisk. Så er vel alt bare fryd og velstand?

Selvsagt er vi glad for enhver god sesong, og særlig der hvor framgangen skyldes at vi har fått bukt med alvorlige miljøproblemer, men veien fram er ennå lang, og fortsatt er det tunge løft som må tas, særlig på vestlandet. Riktig nok er det små lyspunkter også her, bl.a. ser det ut til at antallet oppdrettsrømlinger har gått ned, men det største problemet er fortsatt ikke løst, nemlig luseplagen. Havforskningsinstituttet har gjort beregninger som viser at 95% av den utvandrende laksesmolten i elvene rundt Sognefjorden dør av lusepåslag. Hvis dette er riktig, stiller lakselusa i klasse med Gyrodactylus salaris, og i tillegg gjør den store innhogg i sjørretbestanden. Selv om kravene skjerpes, oppdrettsnæringen selv har begynt å ta tak i problemet, finnes det ingen enkel løsning. Faren for resistensutvikling kan begrense medisiner, og bruken av leppefisk har vist seg mindre egnet der konsentrasjonen av lus er relativt liten. Og der hvor det er store konsentrasjoner av anlegg og oppdrettsfisk viser det seg at selv svært lave lusepåslag gir et betydelig smittepress på villfisk i fjordsystemet. Re-

gjeringsens forslag til opprettelse av nasjonale laksefjorder i tråd med villaksutvalgets innstilling, er et skritt i riktig retning, men i følge Direktoratet for Naturforvaltning er det ikke nok. Om nåværende sikringsoner fjernes til fordel for nasjonale laksefjorder, betyr det faktisk dårligere beskyttelse for villaksen. Klarer man ikke å få bukt med lusa, vil man måtte vurdere å redusere produksjonen av oppdrettsfisk, eller flytte anlegg til brakkvannsoner hvor lusa trives dårlig.

Også World Wildlife Fund, som arbeider internasjonalt for truede dyrearter, har kastet sine øyne på Atlanterhavslaksen. I en 180-siders rapport som er utarbeidet på initiativ fra WWF Norge, blir det konstatert at arten allerede er utryddet i 309 av verdens elver. 90% av de livskraftige laksestammene finnes i Norge, Island, Skottland og Irland, noe som legger et spesielt ansvar på disse fire. WWF-Norge mener derfor det må stilles miljøkrav når nye oppdrettskonsesjoner tildeles. I dag er dette en selvfølge når det gjelder f.eks. konsesjoner for oljeboring, men ikke fiskeoppdrett. Her er det Fiskeridirektoratet som står for tildelingene, miljøargumenter fra fylkesmennene har sjelden møtt særlig forståelse.

I tillegg stiller WWF-Norge følgende krav:

- Norge må ta på seg et internasjonalt ansvar for å bevare og restaurere de ville laksestammene, ettersom Norge har den største gjenværende bestanden av den atlantiske laksen.

- Stans i alt laksefiske på truede bestander.

- Snutemerking og tiltak som hindrer rømming av oppdrettsfisk må straks innføres.

- Nivået av lakselus må ikke være høyere enn da lakseoppdrett startet på 60-tallet. Reduksjonen må skje i løpet av fem år.

- Oppdretterne må holdes økonomisk ansvarlig for skader som rømt oppdrettslaks forårsaker på villaksen.

- For å sikre at villaks ikke blir utsatt for påvirkning fra rømt oppdrettsfisk eller unaturlige lakselusnivåer, må det etableres et representativt utvalg oppdrettsfrie områder langs kysten.

Forbud mot "fang og slipp"?

Alle bevisste fluefiskere vet at sportfiske handler om å plage fisk for egen fornøyleskyld. Det gjelder forsåvidt enten du dreper eller gjenutsetter fisken, selv om pinslene forlenges betydelig når fisken "får friheten tilbake". For den ikkefiskende delen av folket ble dette tydeliggjort da fluefiskende kjendiser praktiserte "fang og slipp" på riksdekkende TV i beste sendetid. Debatten blusset opp, og Statens dyrehelsetilsyn og Rådet for dyreetikk har engasjert seg. Begge går inn for et forbud mot "fang og slipp" som prinsipp. Helen Stensvik hos dyrehelsetilsynet hevder overfor "Alt om Fiske" at fang og slipp-fiske er i strid med Dyrevernløvens intensjoner, og at vi i så måte allerede har et lovforbud. Og det spørs om ikke vi bør akseptere det, og heller finne andre måter å forvalte våre bestander på. For det hjelper ikke å løfte på hatten og takke for god sport og frisk fight når våre utenforstående medborgere oppfatter dette som respektløs behandling av liv. Og om det er et inntrykk som får feste seg, vil det garantert ikke styrke den politiske viljen vår sport er helt avhengig av.

Från Rogen till Femunden

forts från sid 58

till Femunden. Efter vilan slår vi följer till Femunden, pojkar och jag. Två av dem har varit ute på fisketur och den tredje är ornitolog. Alla från Oslo-trakten.

Hälsning från Stor-Hans!

Nere vid Femunden väntar två karlar i den stuga som står där för Femundsmarkaresenärerna och till skydd för de västliga vindarna från sjön. Jag ser mig om i stugan som är ett enkelt timrat blockhus. Jag kommer i samspråk med den äldre karlen som talar en vacker norsk dialekt. Han måste vara kring de åttio, men har en klar, skarp och vaken blick.

Mannen är magerlagd och senig och hans fårade ansikte ser ut som garvat läder. Mina blickar sveper runt kojans väggar och jag får syn på en inramad bild av Stor-Hans som hänger på ena

kortväggen. Jag kommenterar det och "Den Gamle" frågar om jag känner Stor-Hans...?

"Njaäe...", svarar jag, "jag har läst om honom".

"Jag var god vän och fiskarkompis med Stor-Hans, han dog 1946", säger "Den Gamle", i en lätt och alldaglig ton.

Jag vet inte vad jag skall säga för ett ögonblick. Uppgiften och tillfället överrumplar mig. Här sitter jag alltså och språkar med en fiskarkompis till den legendariske Stor-Hans! Jag betraktar mannen avvaktande. Det känns som om en våldnad kommit ner från fjället.

"Den Gamle" har just varit uppe vid Långeggjönna och fiskat får jag veta fortsättningsvis. Mannen berättar om Stor-Hans och förtäljer att han kom från trakten av Tännäs och levde på Rövollen och i flera kojor i Femundmarka.

Han livnärde sig på jakt och fiske och på att bära bördor åt fiskare som begav

sig in i Femundmarka. Stor-Hans hade dessutom båtar som han hyrde ut.

"Stor-Hans var en trevlig man", sade "Den Gamle" lakoniskt.

Hem

Båten kommer nästan punktligt trots blåsten. Ett antal turister, eller också är det folk från trakten, uppehåller sig i den inglasade kajutan på passagerardäck. Jag bestämmer mig för att de är turister. Men de är nog bara båtturister av deras rena och propera klädsel att döma, tänker jag.

Sedan båten lagt ut vidtar en livlig kommers i luckan till det lilla pentryt där kaffe och allehanda godsaker kan köpas. Enkelt och opretentiöst men trevligt. Jag hinner precis inmundiga en våffla med sylt och römme och kaffe därtill, innan turen ändrar i Synnervi-ka.

Jag undrar hur det gick för österrikiskan...

Några flugkast...

forts från sid 31

längd. Linan skall vara en "oljad silkeslina" 45 meter lång, "upplindad på en rulle med spärrinrättningar". Mellan reven och flugan sitter "en s k kastlina af gut", 2,5 till 3 meter lång.

"Till utrustningen hör vidare: en fiskkorg eller väska af vattentät tyg att förvara fångsten i samt en flugbok och en låda för konstgjorda beten m.m. Den som tänker att under sin turistfärd mera intensivt ägna sig åt fiske, finner det fördelaktigt att äfven vara försedd med ett par vattentäta vadarebyxor."

Man kan undra om det egentligen hänt speciellt mycket med sportfiskets utveckling under de mer än 100 år som förflutit sedan dess gryende barndom? Tja, det beror på om man tycker att kolfiber är en utveckling av trä, att neopren är en utveckling av canvas, att moderna storspulerullar är en utveckling av en gammaldags Perfect. För egen del tycker jag nog att den utveckling som skett främst kan hänföras till fiskevården, ja till den allmänna natursynen. Här har vi äntligen tagit ett steg framåt. Men det är lätt att halka på halastenar.

¹ Fredrik Svenonius, "Svenska Turistföreningens utveckling och verksamhet", *STF:s årsskrift 1888*, del 5, red Fredrik Svenonius (Stockholm, 1888), s 6.

² Fredrik Svenonius, "Bör Turistföreningen befatta sig med våra jagtförhållanden?", *STF:s årsskrift 1889*, red Fredrik Svenonius (Stockholm, 1889), s 83.

³ Axel Orstadius Jr, "Rika fiskevatten", *STF:s årsskrift 1895*, red Jacques Lagercrantz, (Stockholm, 1895), s 111.

Kontrollera alltid med kortupplåtaren

I årets aprilnummer skrev jag en spalt med ovanstående rubrik och med uppmaningen att alltid söka *aktuell* information innan man besöker ett nytt vatten. Orsaken är att läsare emellanåt hör av sig och påpekar att uppgifter kring upplåtelse, kortpris eller försäljningsställen inte alltid stämmer i våra informationsrutor. Oftast beror det på att man refererar till artiklar i gamla nummer med åtskilliga år på nacken och där uppgifterna av naturliga skäl kan vara föråldrade. Men även i nyligen publicerade artiklar kan förändringar ske som står utanför vår kontroll, vilket förleder en upprepning av uppmaningen från aprilnumret.

Sålunda har vi erfarit att Stora Borrsjön, en av de sjöar som beskrivs i vår artikel "Bergslagsfiske" i oktobernumret, numera är hyrsjö. Ulf Berglund på Bergslagsfiske hälsar emellertid alla hjärtligt välkomna att precis som tidigare lösa dygnskort till sjön Dammen, som också presenteras i samma artikel. Ulf Berglund säger vidare att information om förändringen finns på Bergslagsfiskets hemsida www.bergslagsfiske.se som vi också hänvisar till i artikelns faktaruta.

Än viktigare är det naturligtvis att själv skaffa aktuell information vid planeringen av fiske i avlägset belägna vatten, till exempel statens vatten på renbetesfjällen, som administreras av länsstyrelserna i våra tre nordligaste län. Här kan bestämmelserna variera från år till år, ibland med till den nya säsongen kvoterade vatten med begränsat antal fiskekort, varför det är väsentligt att inte lita till tidigare information. Red

Enslingen

forts från sid 15

fast längre ut nu. Han uppträdde nervöst först, hade svårt att finna sig till rätta, men efter en liten förflyttning ännu längre bort lugnade han sig och kom till ro.

Men denna kväll hade mer att erbjuda, skulle det visa sig.

Koncentrationen på den gamle vännen uppslukade mig så totalt, att jag inte märkte att en annan öring sakta trädde in på arenan. För när jag kikade ner på Enslingens plats igen, stod han plötsligt där. Fisken där ute var alltså en inkräktare. Det förklarade hans nervositet...

När jag klev in i bilens tystnad, satt jag stilla en lång stund och försökte smälta alltsammans. Mitt bröst var fyllt av den största lycka. Genom bilfönstret hördes ljudet av en bergfink som sjöng, uppflugen i en myrtall. Jag klappade ihjäl några myggor som slunkit in i bilen, innan jag körde iväg. En gul, matt sol började sakta stiga och tunna dimslöjor hade bäddat in naturen i gråblått. Sommarnatten gick sakta över i gryning. Borta vid Ivans stuga stannade jag till, utan att stänga motorn. Ett skatpar höll på med sina häckningsbestyr i en stor rönn utanför. Hans gamla Volvoduett stod parkerad vid husväggen. En svag rörelse kunde skönjas inifrån ett av rummen. Jag tyckte det var dags att åka vidare och när jag vände huvudet för att ta en sista titt, föll gardinen tillbaka i ett av fönstren...

Det har gått några år och nu står jag här igen. Livet tar sig vägar som långtifrån alltid går att råda över. Plötsligt är det inte alltid lika lätt som förr att få saker och ting att bli som man har tänkt. Men nu har det slumpat sig så att jag fått några dagar över. Familjen är i tryggt förvar hos släktingar och jag ska få återse min å igen.

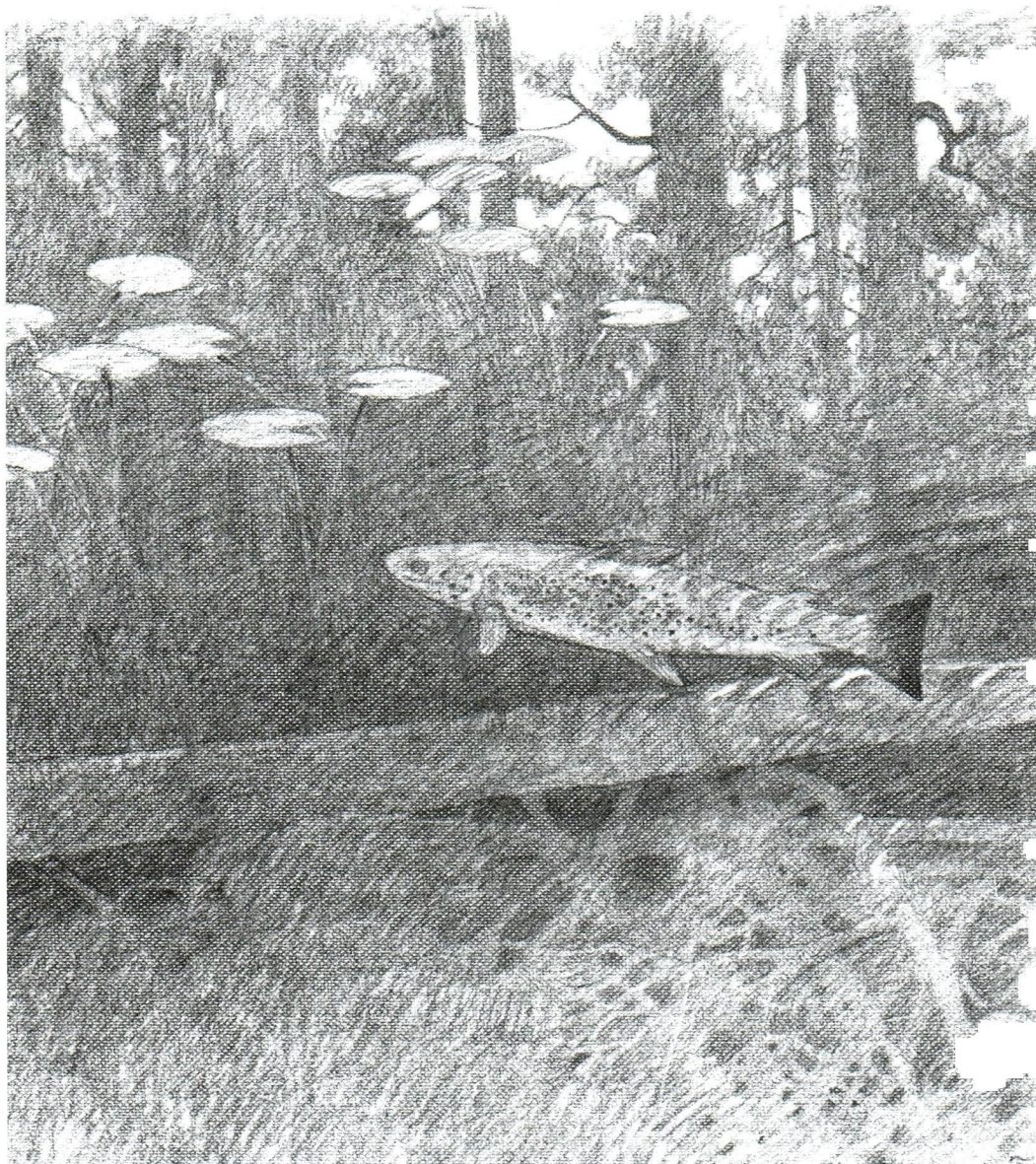
Vägen verkar nu sämre än någonsin, nu med en tydlig mittsträng av högt gräs. Det är i början av augusti och sommaren har sannerligen inte regnat bort. Senaste tiden har, ända sedan det stod klart att jag skulle återvända, mina tankar ofta kretsat kring Enslingen. Några förhoppningar att återse honom i livet, finner jag inte för troligt, men man kan aldrig riktigt veta.

Det är med blandade känslor jag närmar mig Ivans stuga. Någonstans känner jag att mina tankar om honom inte alltid varit så rättfärdiga. Den där historien med Enslingen har, så här i efterhand, bleknat högst avsevärt. Helt klart var det nog en annan öring han hade fångat på sin elritsa. Hur som helst kan man kanske tillskriva detta min ungdomliga dumhet. Synen på livet förändras ju under resans gång... förhoppningsvis till det bättre.

Vid Ivans stuga är allt öde och stilla. Jag kan direkt konstatera att ingen bott här på en tid. Då var det alltså sant det

jag hört, att han flyttat till äldreboende, långt härifrån. Rönns stora bärklasar skiftar i rött, och på det lilla potatislandet växer långt gräs och tistlar. I fönstren står några plastpelargonior och gardinerna hänger livlösa.

När jag så äntligen skymtar selet stannar jag till, för att liksom spara det goda. Miljön längs ån är sig lik. Jag kan inte förstå hur livet här kan gå så sakta. Den torra sommaren har sänkt vattenståndet en hel del, så att ett antal stenar, som normalt inte syns, nu sticker upp. Strömmen är myck-

et svag, och uppe vid den stora stenen har en grov al fått ge vika för snötrycket och lagt sig över den.

Det är med stora förväntningar jag närmar mig. Sakta smyer jag fram och klättrar upp. Den stora alen visar sig bilda ett perfekt skydd, så jag kan osedd titta ner i det bruna vattnet.

En krickas vassa läte skär genom den stilla natten...

När min fluga är fastknuten, blir jag sittande en lång stund. Uppe mot inloppet syns vågor, troligen efter krickan jag hört en stund tidigare.

Jag kan konstatera att min å åter vilar i samma lyckliga skimmer jag en gång trodde Ivan tagit ifrån mig, och med ens förstår jag platsens betydelse även för honom.

Han fortsätter att vara i mina tankar när jag sakta böjer mig fram över alen och spanar ner i vattnet...

Copper Heads

Bind dina flugor med "hemmagjorda" kopparhuvuden

Text: Tomas Svensson

Illustrationer: Gunnar Johnson

Ibland är det bra att vara begränsad, det kan föda improvisationer och idéer som man annars inte skulle ha provat.

Vid förra sommarens harrfiske gällde det en dag att snabbt bryta genom den snabba ytströmmen för att komma ner till botten, eftersom fisken vägrade att stiga till ytan. Den enda flugan som fungerade var en guldhuvudnymf med påfågelkropp, men när den sista flugan av detta slag fastnade i en buske vid ett för lågt ansatt bakkast, så återstod bara att ta fram bindgrejorna i den hyrda sportstugan för att komplettera förrådet.

Det fanns emellertid inga guldhuvuden i rätt storlek bland det flugbindningsmaterial jag tagit med mig. Nu fick jag nöja mig med att förtynga en påfågelnymf med koppartråd, men eftersom jag tror att guldhuvudet genom den långt fram belägna tyngdpunkten ger flugan en speciell rörelse i vattnet, så valde jag att lägga koppartrådsvarven enbart på främre delen av krokskaftet.

Redan efter några flugor föddes spontant tanken att linda koppartråden till en liten kula, vilket gick bra då jag använde krokogat som stopp framåt och sedan höll emot med naglarna på baksidan. De lindade kopparhuvudena hade också fördelen att de kunde varieras i storlek och form allt efter flugkroken och flugtypen, så när jag kom hem fortsatte jag att tillverka mina Copper Heads med den nya tekniken. Nu kunde jag också binda mycket små flugor med förtyngda huvuden, betydligt mindre än vad det går att använda köphuvuden till.

Dessutom tycker jag mig ha märkt att kopparflugorna fiskar väl så bra som de med guldhuvuden. Kanske passar den röda kopparen bättre i humusfärgade vatten, det är i varje fall vad jag tror mig ha noterat efter att också ha fiskat öring med dessa flugor i mina hemmavatten.

Min egen favorit är bunden på våtflugekrok nummer 10 eller 12 med kropp av tre kopparfärgade påfågelherl, som jag binder in i grovändarna alldeles bakom det lindade kopparhuvudet, varefter jag tvinnar samman herlen med bindtråden och lindar dem bak till krokbojen, där jag avslutar flugan med tre, fyra halvslag. Genom valet av färg på påfågelherlen blir alltså hela flugan kopparfärgad.

Men flugan kan naturligtvis varieras vad gäller kroppsmaterialet; ett alternativ är gamla välkända Harörat, ett annat är att välja svart dubbing och över denna linda en gles ribbing av koppartråd. Även här avslutar jag vid krokbojen för att få en taperad flugkropp utan någon midja bakom kopparhuvudet.

1. Linda koppartråden till ett huvud med en kort hals, som gör det möjligt att fästa in koppartråden mot krokskaftet

med bindtråden för att huvudet inte ska snurra. Lacka huvudet.

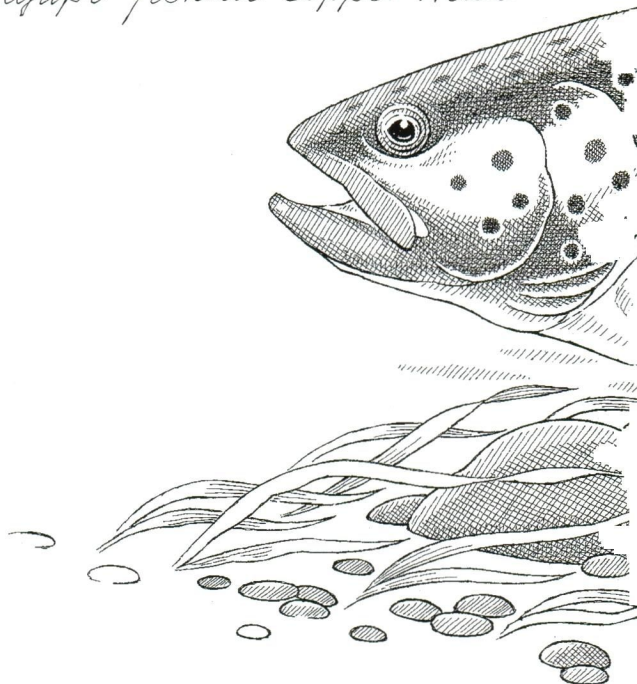
2. Fäst in tre kopparfärgade påfågelherl omedelbart bakom kopparhuvudet och med spetsarna vända framåt. Då blir kroppen något taperad när herlen lindas bakåt.

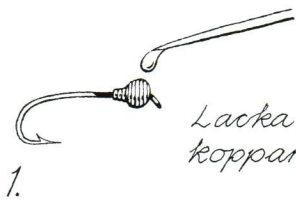
3. Linda ner herlbuttarna mot kroken och för fram bindtråden igen. Lacka bädden så fäster kroppsmaterialet sedan bättre mot krokskaftet.

4. Tvinna samman herlen med bindtråden och linda dem bakåt.

5. Avsluta flugan med en whipfinish eller några halvslag vid krokbojen.

Även öringen tar gärna en djupt fiskad Copper Head

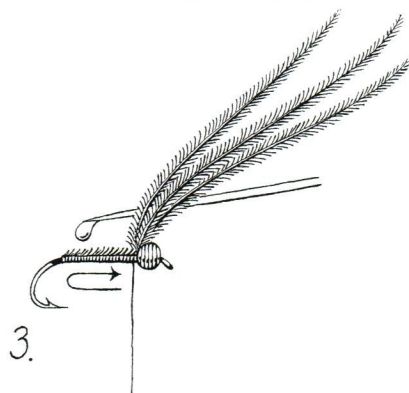

Lacka huvudet så håller
koppartrådsvarven samman

Fäst in tre kopparfärgade
påfågelherl alldeles
bakom huvudet

Fäst ner herlbuttarna och
lacka bindtrådsbädden

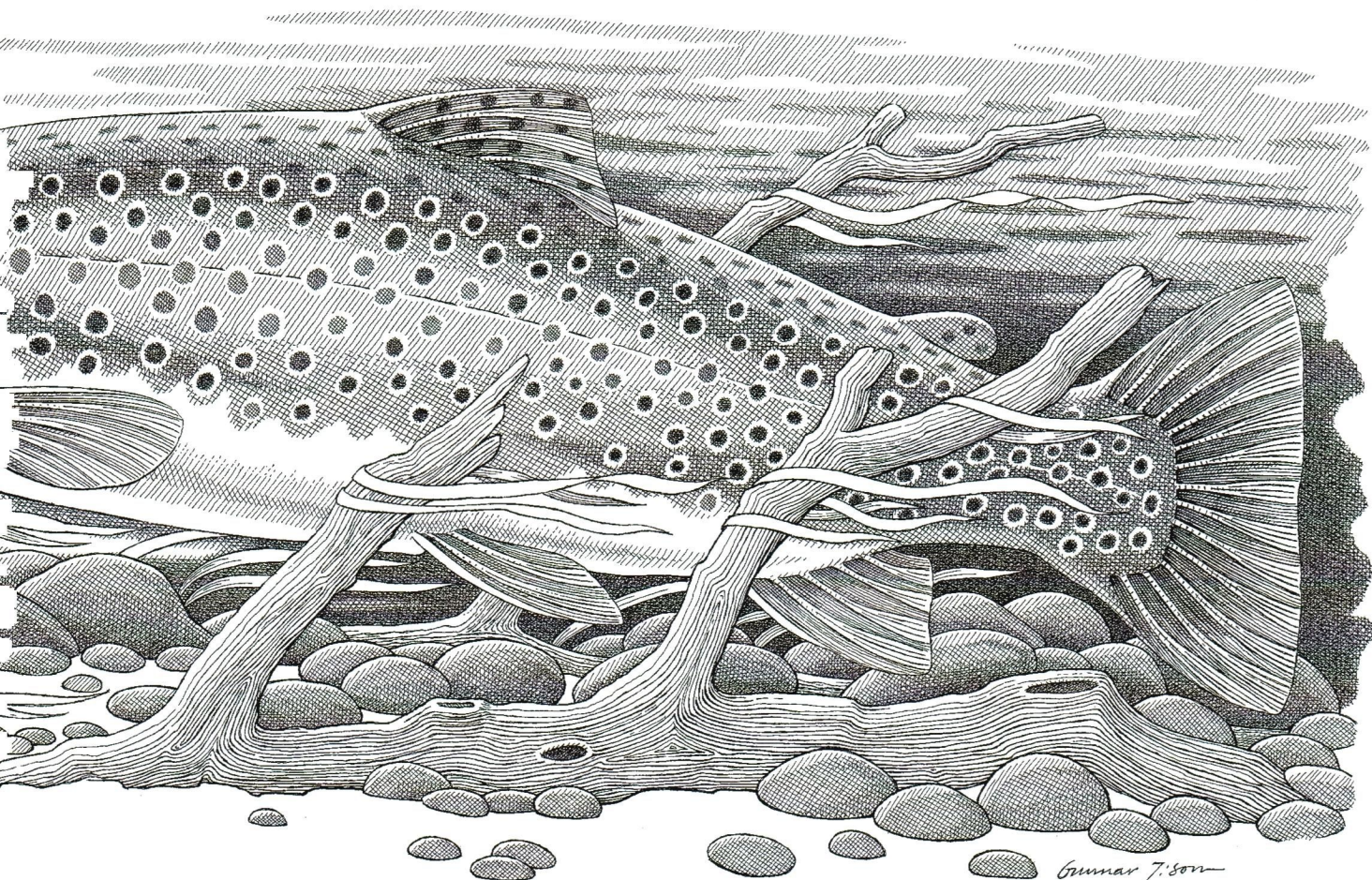
Tvinna herlen
runt bindtråden
och linda kroppen

Avsluta med en
whipfinish vid
krokböjen

Varianter på samma tema

Gunnar J. son

De perfekte vådfluer

forts från sid 19

til at genopfinde vådfluen. Hvorfor ikke nu?

Fire uundværlige

Ingen fluer er uundværlige, men alligevel er der fire, som jeg binder om vinteren i bunker og hælder i flueæskerne, når det er sæson. Når den er forbi, er der færre og meget fortykkede eksemplarer tilbage. De bliver fisket i stykker, så fjerstråler hænger, og bindetråd går op.

Krogene er et nummer eller to større, end en renfærdig yorkshireman som Oliver Edwards godtager – men fiskene gør. Jeg er kun en lille synder; englænderen Richard Walker og amerikaneren Sylvester Nemes har bundet monsterudgaver af Partridge & Orange og fanget fisk på den. Krogen skal være kort – Partridge L2A og Mustads lidt kraftigere 3906 passer til mit fiskeri. De mindste krogstørrelser hen på sæsonen.

Mange af Yorkshire-fluerne havde kroppe af Naples silke. Hvis man vil binde kopier, bruger man naturligvis silke i den rette nuance; til fiskefluer og varianter er Unithread (8/0) i den rette farve udmærket.

Hacklet er meget sparsomt – som regel én tørt, men to kan også gå.

Black Spider var Stewarts vigtigste flue. Han tørtede hacklet af stærenakkefjer, når han havde snoet fjerens omkring bindetråden. Den oprindelige Black Spider havde nærmest et halvt palmerhackle. Varianten har markeret forkrop, og hacklet kan også være en natur-sort hønenakkefjer, hvis sort stær uden pletter ikke er for hånden.

Krog: Str. 10–12.

Bindetråd: 8/0 brun.

Krop: Bindetråden.

Forkrop: Mørke uld- og dækhår fra haremaske.

Hackle: Stær (nakkefjer uden lys plet) eller sort høne.

Hoved: Brunt.

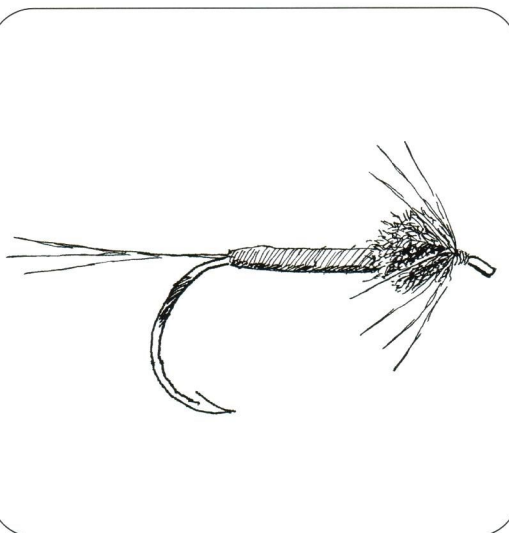
Waterhen Bloa er en fin døgnflue-efterligning, bl.a. tidligt om foråret når første klækning af Baetis rhodani (Large Dark Olive) er i gang. Waterhen er rørhøne (*Gallinula chloropus*) og bloa er den lokale dialekt for blågrå.

Krog: Str. 10–14 (mindre i løbet af sæsonen).

Bindetråd: 8/0 gul.

Krop: Muldvarp, dubbelt så tyndt at bindetråden "griner" igennem og giver et næsten oliven skær.

Forkrop: Muldvarp.

Hackle: Lys grå dækfjer fra rørhøne, vingerodens underside.

Hoved: Gult.

Snipe & Purple anvendes traditionelt som efterligning af Iron Blue (*Baetis niger*), men den dækker de fleste små, mørke døgnfluer. Snipe er bekkasin, der er en almindelig lille, rap vade-fugl.

Krog: Str. 14–16.

Bindetråd: 8/0 mørkerød.

Krop: Bindetråden.

Forkrop: Lys haremaskeuld.

Hackle: Spættet dækfjer fra oversiden af bekkasins vinge.

Hoved: Mørkerødt.

Partridge & Orange er nok den mest kendte Yorkshire-flue. Pritt skrev, at den er god på alle årstider. Siden har de lærde skændtes om, hvad den efterligner. Den ses undertiden med en rib af guldtråd; den tilføjelse skyldes vist James William Lunn, den legendariske riverkeeper ved Houghton-klubbens fiskevand ved Test. Han bandt den i 8'ere og 10'ere og fiskede med den i Test, da tørfluehysteriet rasede. Det var vildere, end Pritt havde forestillet sig. Både dansk-amerikaneren Poul Jorgensen og danskeren Jens Staal har udviklet den variant, som jeg har taget til mig, med forkrop af haremaskeuld.

Krog: Str. 10–12.

Bindetråd: 8/0 orange.

Krop: Bindetråden.

Forkrop: Lys haremaskeuld.

Hackle: Lys brunspættet skulderfjer fra agerhøne.

Hoved: Orange.

Klassikeren Half Stone var kendt i hele den vestlige del af det fluefiskende England, og der var altså fluer som den, der inspirerede Skues til at binde "bryst" på sine nymfer. Halford syntes åbenbart ikke, at han ville forbigå en udmærket flue, så han bandt en tørflueudgave; "lidt underligt", bemærkede Courtney Williams, der opgav mønstret på den indlysende vådflue således:

Krog: Str. 12–14.

Hale: Tre blue dun fjerstråler.

Krop: Gul eller primrose flossilke på bagerste halvdel.

Forkrop: Uld- og dækhår fra muldvarp eller vandrotte.

Hackle: Mørk blue dun.

Farven på fluens hoved opgives ikke, men da det ville være naturligt anvende gul bindetråd, kan det være gult.

Jeg ville nok ikke være mig selv, hvis jeg ikke havde pillet lidt ved den også: Jeg binder den uden hale og i North-Country- eller Yorkshire-stil.

Äldre fiske-litteratur

Några av de böcker som nämns i denna artikel, till exempel Skues "Minor Tactics of the Chalk-stream" och Stewarts "The Practical Angler", kan sökas antikvariskt, medan Pritts "North-Country Flies" är en dyr raritet. Den senare är emellertid utgiven i faksimil under titeln "Yorkshire Trout Flies" av The Flyfisher's Classic Library, The Old Police Station, Pound Street, Moreton-hampstead, Devon TQ13 8PA, England. Detta förlag är känt för sina kvalitetsutgåvor av äldre fiskelitteratur och har givit ut många intressanta titlar i nyutgåva.

Red

Sugrör och smältlim

forts från sid 41

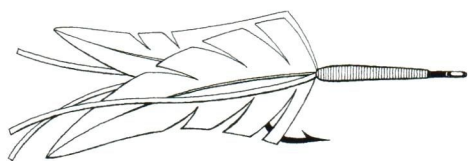
Av illustrationen nedan framgår hur jag försiktigt borrar upp limpistolens munstycke och sedan fört in det 3 millimeter tjocka aluminiumröret efter att först ha klämt ihop änden, så att rö-

ret blivit aningen ovalt. Då sitter det ordentligt. Teckningarna nedanför visar arbetsgången med flugan i fyra steg. Skulle sugröret deformeras av att smältlimmet blir för varmt, så drar jag

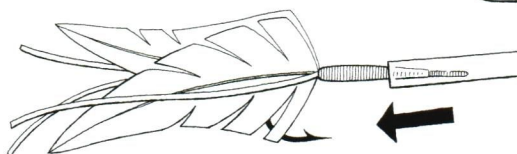
ur sladden och låter limmet svalna något. Sedan fungerar det igen och jag kan fortsätta att fylla sugröret med lim och avsluta med att limma fast dockögon.

Borra upp ett 3 mm hål i limpistolens munstycke och...

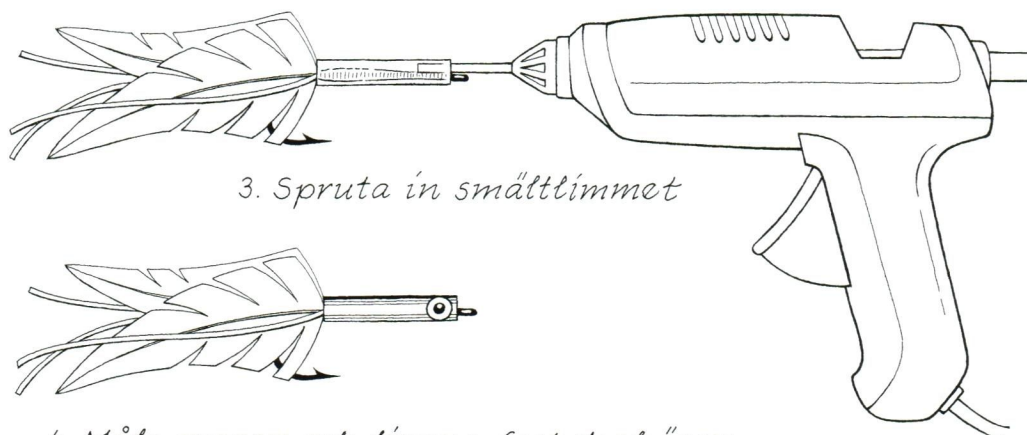
... för in ett al-rör med 3 mm ytterdiameter ca 5 mm i hålet. Det ska sticka ut cirka 25 mm. Tryck först till änden på röret, så att det blir ovalt. Då sitter det säkert.

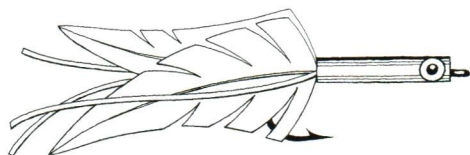
1. Fäst in stjärten

2. Trä på sugröret

3. Spruta in smältlimmet

4. Måla ryggen och limma fast dockögon

Vinden är vår vän

forts från sid 23

Så för en irländare bjuder traditionen att en blåsig dag är en bra flugfiskedag – medan vi helst väljer att fiska under vindstilla dagar.

Utterfiske

Det är emellertid inte bara de irländska flugfiskarna som kommit underfund med hur effektivt flugor som "dappar" i ytan kan vara. Principen är egentligen densamma i vårt gamla nordiska utterfiske. Istället för att fiska med spö använder utterfiskaren en lång handlina som går ut till ett utterbräde, det vill säga en roderförsedd flytponton, som hela tiden strävar ut från fiskaren och därmed sträcker handlinan. Denna är försedd med korta tafsar med flugor, vilka "dappar" eller studsar i ytan mellan fiskaren och pontonen. Utterfisket har främst varit en norrländsk fiskemetod, men det har också av tradition bedrivits i Vättern, där det fortfarande förekommer utterfiske än i dag.

De utterfiskare jag mött har använt sig av ganska stora flugor, inte sällan bundna på krokstorlek 8–10. Eftersom de flesta utövare av denna fiskemetod idag tillhör en äldre generation, är valet av mönster oftast baserat på traditionella, närmast klassiska våt- eller torrflugor. Men harren tar dem – något vi kanske borde begrunda när vi väljer flugor för vårt eget fiske.

Oftast byts heller inte dessa utterflugor ut förrän de är mycket slitna eller till och med trasiga. Men det är ju också en gammal erfarenhet; en tunn och sliten våtfluga brukar fiska bäst. Jag har mött utterfiskare som fortfarande

fiskar med fars eller farfars flugor – flugor som förmodligen är mer än trettio år gamla...

När det gäller irländarna, så väljer de gärna Bumbles och Dabblers vid sitt dappingfiske (se FiN nummer 5/6 2000 och 1/2001).

Dessa flugors spretiga och ibland till och med buskiga utförande gör att vinden får större möjlighet att få fatt i och "leka" med dem. Oftast används de som "top-dropper", det vill säga den fluga som befinner sig längst upp i flugteamet. Även om fisken inte väljer att ta just denna, så lockar den fisken till de övriga flugorna, samtidigt som den hjälper fiskaren att styra hela flugkastet i vinden.

Pålandsvind

Vad är det då som gör att den större harren tycks styra in mot land vid pålandsvind? Främsta orsaken torde vara att vågorna som svallar in mot strandbrinken rör upp en del botten sediment, vilket gör att en hel del insektslarver och nymfer plötsligt friläggs alldeles inne vid land. Insekterna följer med och böljar fram och tillbaka i vågsvallet. Efter ett tag kommer mängder av födodjur att cirkulera på grunt vatten. Men även vingade insekter, som av vinden hamnat ute på vatten, kommer så småningom att driva in mot ett redan fulldukat matbord. Inte underligt att fisken under sådana förhållanden går mycket strandnära i sitt födosök.

Harren finner emellertid inte bara sin föda bland insekterna. Till mängden av föda som koncentreras av på-

landsvinden inne vid stranden söker sig också spigg och andra småfiskar och fiskyngel. Den större harren tar gärna sådana småfiskar, vilket vi oftare borde tänka på när vi väljer fluga. Det är kanske här utterfiskarnas streamerliknande våtflugor har sin förklaring.

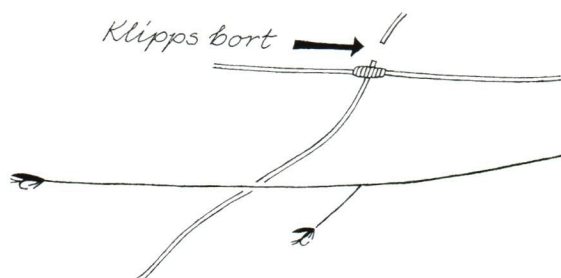
Utterfiskarna är ju ute efter att fånga större matfisk. Småharren är de inte intresserade av. Här tjänar de stora, klassiska våtflugorna sitt syfte. Den mindre harren gör sig inte besvär...

Mot den bakgrunden läste jag med speciellt intresse Olof Jakobssons och Gunnar Johnsons uppmaning att prova en streamer vid harrfiske i Vättern i FiN:s oktobernummer. Personligen tror också jag att många flugfiskare lätt fastnar i förutfattade meningar och inte riktigt vågar prova nya utmaningar. Det må sedan vara att fiska vätterharren med streamer, att ge sig ut på flugfiske en dag då det blåser rejält eller att utnyttja harrfiskemöjligheterna sent på hösten eller förvintern. En god vän tog till exempel harr så sent som den 18 december för några år sedan...

Naturen runt Vättern kan vara betagande vacker då höstfärgerna klär lövskogen. Personligen anser jag hösten vara vätterfiskets klimax. Men samtidigt är den stora sjön känd för sina våldsamma humörsvägningar. Vättern kan vara extremt nyckfull; måttlig vind kan på bara några minuter bli till rena stormbyar – och då menar jag verkligen på bara några minuter. Om du vill prova på "rough weather fishing" från flytring, så fiska därför bara där det är pålandsvind och håll dig hela tiden nära stranden.

Det är ju också där fisken finns...

Tafs med två upphängarflugor:

Min tafs är totalt 12–15 fot lång och nedre och övre upphängare sitter på cirka 120 respektive 220 centimeters avstånd från ändflugan. Upphängartafsarna är 15 och 20 centimeter långa och består av ena tampen till de clinchknutar med vilka tafsdelarna knutits samman. Den andra tampen klipps bort.

Aktuella adresser till Flugfiske i Norden

FiN:s medarbetare sitter på skilda håll, varför material som kommer tidningen tillhanda ofta måste sändas vidare till rätt adress. Här följer aktuella adresser för att Ditt brev inte ska behöva gå omvägen över kansli eller redaktion.

Prenumerationer, beställningar och kassa:

Anne-Marie Skarp, S. Parkgatan 8, S-343 31 Älmhult. Telefon 0476-160 90, fax 0476-160 64.

Annonser:

Pelle Klippinge, Fliskärsvägen 6, S-570 90 Påskallavik. Telefon 0491-913 23, 0708-74 32 26.

Redaktion:

Gunnar Johnson, Box 22, S-571 06 Bodafors. Telefon 0380-37 11 25.

Marknadsnytt:

Erik Erlandson, Barkvägen 13, S-370 10 Bräkne-Hoby.

Boknytt:

Jan Sekander, Pl 2252 Esseboda, S-280 70 Lönsboda.

Nytt från Sverige:

Mikael Frödin, Sjudartorp, S-741 93 Knivsta.

Nyt fra Danmark:

Steen Ulnits, Vejlegade 9 st th, DK-Århus C.

Nytt fra Norge:

Terje Bomann-Larsen, Wigants vei 11, N-3600 Kongsberg.

Rätt adress gör att Ditt brev snabbt når rätt medarbetare!

Sanna's Fiske & Fritid WEBSHOP

www.sannasfiske.com

E-mail: info@sannasfiske.com

Vi är ett företag i Jämtland som sysslar med fiskeguidning året runt. Vi erbjuder även kast- och flugbindningskurser mm. Våra hemmavatten är bl.a. Kvissleströmmen, Dammån, Storån, Duvedsströmmen, Gevsjöströmmen, Håckren, Landösjön, Öravattnet och Hornsjön.

Varför inte prova att fiska röding nu på de första isarna?

Vi fixar resan – ni fiskar!

Kontakta oss för närmare information.

Vintertid tillverkar vi förutom våra uppskattade flugspön **"T & S"**, även Mormyskor och Mormyskaspön.

Vi säljer också suveräna laxflugor som **"B & W"** och **"Salmon Killer"**!

Även andra mönster till lax, havsöring, öring, harr, rödingflugor.

Vi har öppnat en ny butik i Mattmar så det är bara att titta in och fylla på inför vinterfisket.

Vi säljer även linor för isfiske EX: Power pro från 208 kr för 135 m eller

Damyl ultra strong 0,20 2,8 kg 300 m för 74 kr.

Ring eller maila för vidare information.

Sanna's Fiske & Fritid

Nygård 1480

830 02 Mattmar

0640- 411 18 eller 070- 236 96 68

www.sannasfiske.com

Ett spö för 900 eller 9 000 kronor?

Morgondunklet som en hinna över de täta snåren vid ån. Då och då en vindpust som får dropparna att smattra ned i vattnet framför mig. Kasten rullar fram över vattnet, snart är jag framme vid stenen och måste börja om eller flytta mig. De sista kasten får avgöra. Jag har sett fisken därnere. En liten, liten ring på ytan när han kom. En grann höstöring, inget tvivel. Nu närmar jag mig sista kastet och höjer armen för en ny utrullning. Då exploderar något i vattnet bakom mig. Vattnet står som en kaskad av vita slamsor mot det svarta mörkret. Och mitt i det vita – ett rådjur utsträckt i ett elegant dyk med huvudet före rakt ned i vattnet. Innan vattnet hinna falla ned mot ytan har det tagit två simtag och liksom studsat upp på den höga strandbrinken och slukats av mörkret. Hjärtat som nästan stannat kommer i gång igen, och jag vevar i saktmodig eufori hem flugan för sista gången den morgonen. Det var banne mig ingen dålig fångst.

Många spön som FiN testat under de senaste åren har varit alltmer specialiserade för det ena eller det andra fisket. Kustfiskespecialisten kan finna sitt specialspö, liksom den som fiskar efter regnbåge i dammar eller den som vill testa lätt harrfiske. För att inte tala om alla tvåhandsspön av olika kvalitet, där det finns alltifrån de mjukaste speyspöna till de snabbaste och hårdaste klumplinespöna. De där klassiska allroundspöna, vars mångkunnighet gärna framhävdes av fabrikanter och försäljare för 10–20 år sedan, blir det allt färre av. Dessa som inte är 100-procentiga för någon enskild gren, men som likt tiokamparen kan det mesta mycket bra, de spöna har kanske sin bästa marknad bland nybörjare och fiskare som inte är vid vattnet varje dag. Men flugfisket har alltmer utvecklats mot expert-hållet, dvs allt fler fiskare blir specialiserade på just sin typ av fiske. Ingen vill framstå som nybörjare och mindre erfaren – och satsar redan från starten på högt avancerad utrustning, med viss sannolikhet till men för dennes utveckling som

flugfiskare. Man måste nämligen känna in sig i fisket. Det är i mångt och mycket den egna personligheten som skall styra valet av utrustning. Det tar sin tid att bli klar över detta.

Under tiden är det inte fel att satsa på ett allroundspö. Ett sådant spö är Bromans Selected, 9 fot i klass 7–8. Redan längden och klassningen gör det lämpligt för en mängd olika fisken, men hur är det med själva kastegenskaperna? Innan vi kommer så långt kan vi konstatera att spöt är tredelat, vilket gör det lätt att transportera, både i flygplanet och på fjället. Klingan är mattsvart. Lindningarna svarta med silverbård. Holkarna av topp-övermodell har honorna förstärkta med svart bindtråd. Linföraren av keramisk lågfriktionsmodell, övriga av snaketyp, toppögla av päronmodell. Handtaget är ett klassiskt utformat enhandshandtag, rullfästet av metall skruvas underifrån. Något ovanligt, men praktiskt, för denna typ av spö, är den lilla fightingbotten på 4–5 cm av kork och konstmaterial. En sådan ändbutt borde alla spön ha, kanske inte så mycket för sin

funktion som stöd under drillning som vid uppställning av spöt ute vid vattnet, då rullen på det viset kommer upp en bit från marken, där den annars ibland riskerar att få in både grus och jordpartiklar i mindre lämpliga skrymslen.

Vi har testat spöt med en flytande WF-9:a, med lite kortare klump, försedd med sjunktafs. Spöt bar linan utan problem, men man bör nog inte lägga på högre vikt. Sannolikt är den undre klassningen också ganska korrekt, en 6:a blir för lätt. Spöts aktion bör beskrivas som den klassiska halvaktionen, vilket ju är ett måste för ett allroundspö. Även vid korta kast får man ned laddningen i spöt, vilket gör det mycket behagligt att torrflugefiska med i små strömmar, även om det kanske är lite väl kraftigt för ändamålet. Men även långkastning vid kusten går bra – och här använder spöt ungefär samma muskelmassa och tycks inte vilja hämta mer ur underdelen, trots kraftig belastning. Stora flugor bär spöt bra och fungerar därför också fint vid gäddfisket.

Överst: Floating Pike huvuden avsedda att limmas in på gäddflugor.

Mitten: Till vänster Long Hair med cirka 18 cm långa hårfibrer till stora flugor, samt till höger Bromans 9 fotare – ett allround-spö försett med praktisk ändbutt.

Nederst: SLF dubbing i olika kvaliteter med läcker lyster i fibrerna.

Långkastningen går även den bra, även om man får jobba lite för fullinkastningen. Halvaktionen gör ju att de allra smalaste linbågarna kräver kompensation i höjdled av kasthanden för att bli sylvassa. Det bästa området för detta lättkastade spö ligger mellan 15 och 20 meter, och här är det lätt att utföra rollkast, kurvkast, ormlinsekast, reachkast o.dyl., vilket ju innebär att spöt har en god följsamhet, ger mycket bra linkontroll samt har den goda egenskapen att inte ge efterslängar med spöspetsen.

Ett allroundspö passar som sagt många olika fiskesätt: med detta spö i handen kan jag tänka mig fiska allt ifrån harr till havsöring, allt ifrån dammfiske till kustfiske, från bäckfiske till fiske i älvar. Det är klart att man kommer att upptäcka vissa brister, men det fungerar ändå förvånansvärt bra i skiftande miljöer. Ett allroundspö är alltid svårbedömt, eftersom det ju som sagt ligger lite under i prestation för de flesta kastlängder. Tre mayflies vore kanske mest korrekt, men jag vill ändå ge spöt två extra stjärtspröt p.g.a. dess stora användningsområde. Ser man också till priset, måste man medge att spöt är mycket prisvärt. Pris: 890 kronor.

Betyg:

G Loomis GLX Distance

Hvis du mener at kastemaskin og fiskestang er uforenlige begreper, er dette neppe ei stang for deg. Men om ditt mål er å nå den fisken som alltid står to meter for langt ut, bør den absolutt være av interesse. For G Loomis GLX Distance er en kastemaskin. Et raskt blikk på klingen røper den ekstremt progressive aksjonen: Stanga er påfallende kraftig i rotdelen, og spenner du den moderat opp, er det toppdelen som gjør mesteparten av jobben. Med en slik aksjon kommer de trange buktene nesten av seg selv, snørehastigheten blir høy, og flua kommer la-a-angt ut.

Distance-serien er et felles prosjekt mellom amerikanske G Loomis og

forts på næsta sida

Nytt på marknaden

forts från föreg sida

norske Aktiv Fritid, og består av fire 10-fots enhandstenger i klassene 5–8 og en 14,5 fots tohandstang i klasse 10–11. Jeg har prøvd 7-er stanga i større elver, og for oss som ikke fisker tohanda, er dette et virkelig interessant alternativ. Bruksområdet er først og fremst der hvor du vil fiske lett, men samtidig har behov for stor rekkevidde, eksempelvis sjørretfiske i store elver. Et annet er kystfiske, hvor de trange buktene ikke bare gir lange kast, men også skjærer som en kniv gjennom sjenerende vindkast.

Distance-stengene er først og fremst bygget for de lange kastene, men fungerer selvsagt også greit under mindre forhold. Likevel: Du bruker ikke 9 000 kroner på ei slik stang for å speykaste i småelver. Om du i det hele tatt vil bruke så mye penger får bli mellom deg og lommeboka, men husk: Det er det lille ekstra som koster. Det får du her, men om du søker en snarvei til lange kast: Glem det. Å kaste langt med raske stenger krever visse ferdigheter, men har du teknikk, penger og behov for å kaste langt, skal du lete lenge etter noe som går utenpå denne.

Utstyr og finish er som det skal være, enkelt og distinkt med enbente ringer og et ganske spesielt snellefeste i titanium og grafitt. Korken er førsteklasses. Pris NoK 8 999.–.

Terje B-L

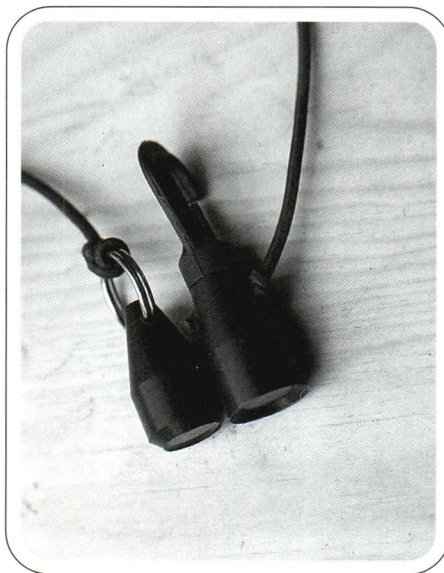
Betyg:

Cool Water vadere

Jeg nærer en godt begrunnet skepsis til "pustende" plagg i lavere prisklasser. Når det gjelder sportstøy generelt reduseres pusteegenskapene som regel raskt i takt med prisen, og de billigere stoffene er i beste fall vanntette. Hva kan man så vente av ei vadebukse til under Nok 1 500.–? Vel, Cool Waters vadebukse er i så måte en behagelig overraskelse. En 2-lags membran transporterer kondens, og om pusteegenskapene kanskje ikke er helt i Gore Tex-klasse er buksene absolutt komfortable, og hever seg langt over tradisjonelle vadere i PVC, nylon eller neoprene.

Utstyret er litt enklere enn på de dyre buksene, uten integrert belte eller fastsydde grusbeskyttere. De løse som følger med er imidlertid av beste kvalitet, med god elastikk og en meget fleksibel borrelås som får dem til å slutte tett om

skoene. Buksa har dessuten ei romslig brystlomme og elastiske seler som gjør det lett å vrenge av seg buksa når du må på land som snarest. Bukseselene er imidlertid et svakt punkt. De tynne innvevde gummistrikkene har en tendens til å ryke, og selv om dette ikke gjør selene ubrukelige, vil elastikken svekkes etter en tid. Men alt i alt: Dette

Med håvmagneten från M&M blir det enklare att hantera havén.

er ei komfortabel vadebukse til en sympatisk pris. Import: Aktiv Fritid. Pris: Nok 1 499.–.

Terje B-L

Betyg:

Floating Pike huvuden och low water tuber

Böjda Spön (0565-71 16 00) heter en relativt ny firma som spesialisert sig bl.a. på flugbindningsmaterial. Vi har fått in några delar av deras sortiment för påseende och har fått ett positivt intryck av några av dessa, t.ex. de s.k. Floating Pike huvuden för gäddfiske med fluga. Floating Pike huvudena består av två tillskurna bitar i ett syntetiskt flytande material som limmas fast över huvudet på flugan, vikt runt vingen, som ett extra huvud, vilket sedan kan målas efter önskemål. Förutom att de ger flugan ett fiskligt utseende, blir det en lätt match att få den att i rörelserna likna en liten fisk som pilar fram mellan vasstråna. Huvudena finns i tre olika storlekar. Använder

man dessutom hårmaterialet Long Hair, som ger vingar på upp mot 18 cm på flugan, kan man åstadkomma en verkligt giftig gäddfluga, som dessutom, efter ett luftkast, blir lätt att kasta ut. FiN har haft ett flertal givande gäddfisketurer med hjälp av denna kombination.

Förutom dessa intressanta flugbindningsdetaljer har vi tittat på deras Low water tubes, minituber av aluminium, som genom sin tyngd och inte minst tyngdpunkt blivit mycket givande på laxfiske i våra vanligaste laxfiskevatten, inte minst i Mörrumsån. Tuberna består av "aluminiumhuvuden", genom vilka ett plaströr införes, så att tassen kan dras genom detta, samt flugans egentliga huvud bindas in framför aluminiumdelen. Längden på tubflugan avgörs sedan genom att man skär av plaströret på lämpligt ställe. Genom den förtyngning som flugan får i sin främre hälft, kommer den att få en fin balans i vattnet, naturligtvis till dels också beroende på vingens längd. Det finns också tuber av tyngre material för djupare fiske. Många fiskare har, framförallt för laxfiske, övergått helt till denna tubvariant, vilket väl säger en del om dess effektivitet. Själv har FiN haft bra erfarenheter av varianten, men då speciellt vid fiske i kallt och högt vatten. Vid lägre vattenföring är nog fördelarna med förtyngningen mindre märkbar.

SLF och Big Fly

Adexa (031-51 01 90) har bland sina flugbindarprodukter tagit upp den populära SLF-dubbingen. Den är en verkligt läcker dubbing i syntetmaterial, som ger en härlig lyster åt flugan, åtminstone enligt FiN:s entusiastiske bindarkollega, som bedyrat att fiskligheten för laxflugor ökar när han använt sig av denna dubbing. Nåväl, det må vara hur det kan med dessa, får man väl säga, något osäkra uppgifter ur en fiskares kanske inte alltid helt objektiva medvetande. Men vackra blir flugorna, även om det är osäkert om laxen tycker så. Dubbingen finns i ett 50-tal olika färger och i tre olika varianter: Standard, Poul Jorgensen och Master Class.

Den sistnämnda finns i 15 olika färger namngivna efter den insekt de tänks imitera. Pris per förpackning 35 kronor.

forts på sid 94

Vill ni nå hela Norden med era produkter?

I Flugfiske i Norden så kan ni vara säkra på att er annons blir ordentligt uppmärksam-
mad. Varje nummer läses nämligen av tiotusentals fiskeintresserade individer runt om
Skandinavien och Europa.

Annonsutrymmet är begränsat i Flugfiske i Norden vilket gör att just din annons aldrig
riskerar att drunkna i mängden. Flugfiske i Norden har därmed en unik ställning på
marknaden vilket ger bästa täckning och kostnadseffekt. Varför ta risken att inte vara
med...?

Tidningens artiklar är fulladdade med spännande fiskeskildringar, flugbindning,
marknadsnyheter och tester. Till vår hjälp har vi några av Nordens skickligaste flug-
fiskare, skribenter, illustratörer och fotografer som rapporterar från hela världen och
de nära hemmavattnen.

PS. Vill ni ha kostnadsfri hjälp med textförslag eller layout så säg bara till!

Vi önskar såväl gamla som nya annonsörer
en riktigt God Jul och Ett Gott Nytt År!

Flugfiske i Norden

Telefon 0491-913 23 alt 0708-74 32 26

E-mail: klippinge@ebox.tninet.se

Dan-Tackel Sweden

Bäcksländan II Komplette flugset

Finns i många olika klasser enhands och 2 hands
Spö, rulle, backing, fluglina, tafs och flugor.

Ord.Pris 1599:- Från : 1199:-

Vi monterar, Ni fiskar!

Finns även i klass 10/11 Två hands

Loop Black Line Komplette Flugset

Finns i följande:	8,8'	Lina 4
	9'	Lina 5
	9'	Lina 6
	9,3'	Lina 7

Med Vision Superlight rulle, 1 extra spole.
Backing, tafs, flugor samt 2 fluglinor 2:a sort.

Ord.Pris : 1999:- Vårt Pris: 1599:-

Postens avg. tillkommer. max 100:-

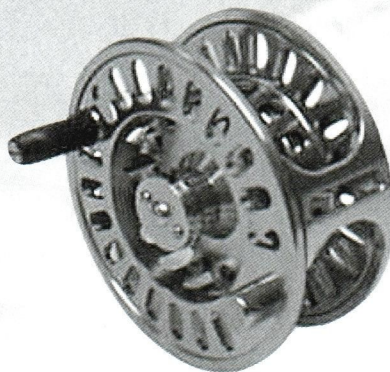
Ring och beställ på **042-340601**

www.dan-tackel.com

FLY FISHERS HEAVEN

REDINGTON™

Vi presenterar den nya **MILLENNIUMRULLEN!**
En storspole rulle tillverkad i superlätt flygplans-
aluminium och med ett avancerat bromssystem.

För information och återförsäljare

TEL 023-131 40

FAX 023-70 95 70

www.flyfishersheaven.se

Den här Phryganean mätte 32 millimeter från huvud till vingspets.

Phryganea grandis

En stor och buskig hjorthårsfluga med "fladder och liv" i vingen

Text & foto: Gunnar Johnson

I en serie våldsamma plask gick en stor regnbåge upp högt över vattnet i viken på andra sidan tjärnen, och mot den mörka granskogen kunde jag se en stor, brun och solgenomlyst insekt frenetiskt fladdra över mot min strand. Den var stor som en "gärdsmyg", och jag följde den hela tiden med blicken för att se i vilken buske den skulle söka skydd på strandkanten. Jodå, den slog ner i videt en bit bortom näckrosbältet till vänster om mig, just där några blommande stänglar vattenklöver lyste vita mot det mörka vattnet.

Jag var strax framme. Och där satt den i videbuskaget – en stor Phryganea – vår största nattslända. Jag letade fram en tom filmburk ur ryggsäcken och lyckades få ner den stora insekten. Den fyllde nästan hela tubens längd, och jag studerade den en stund genom tubens halvtransparenta plastvägg, varefter den stoppades ner i ryggsäckens ytterfack för senare fotografering.

Ytterligare två Phryganeor visade sig över vattnet samma eftermiddag, men utan att fisken tog någon notis om dem. Några dagar senare besökte jag vattnet igen och hade då, vid sidan av ett par stora Streaking Caddis i flugasken, också stoppat ner några exemplar av en nybunden kreation med lite mer "fladder och liv" i vingsiluetten. Den nya flugan var en variant på en "dubbeldäckad" fransk nattslända med vingen inbunden i flera sektioner från FiN:s decem-

bernummer 1996, men där jag bytt ut kroppsmaterialet mot en mörk haröredubbing och dessutom uteslutit fronthacket. Haröreullen stämde nämligen närmast perfekt mot den infångade sländans kroppsfärg.

Den här dagen var regnbågen mer aktiv när jag anlände på eftermiddagen. Jag såg visserligen inga Phryganeor på vattnet eller i luften, men när jag gick runt tjärnen för att kika i vattnet längs den vindexponerade delen av stranden för att se vad vågorna fört med sig dit, fann jag flera tomma pupphudar från mycket stora nattsländepuppor flytande i ytan. Det var inga tvivel – det hade kläckts Phryganeor i tjärnen tidigare under dagen.

Jag kan inte erinra mig, att jag under alla år som flugfiskare sett Phryganean annat än i enstaka exemplar vid spridda tillfällen.

Den har med andra ord aldrig spelat någon större roll i mitt fiske, men har ändå väckt uppmärksamhet och imponerat genom sin enorma storlek.

Då jag försökt inhämta kunskap om vår största nattslända forts på nästa uppslag

Tom pupphud.

Till höger: Regnbåge med blommande vattenklöver och en stor pupphud från Phryganea grandis. Infällt: Min hjorthårsfluga med kropp av haröredubbing.

Phryganea grandis finns i såväl sjöar och dammar som i långsamt flytande åar och den förekommer även allmänt på grunda sandbottnar i Östersjön

forts från föreg uppslag

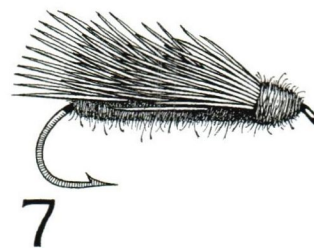
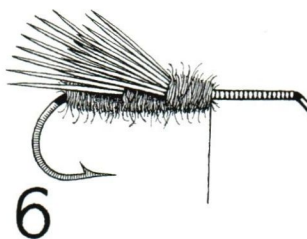
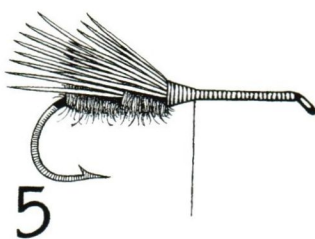
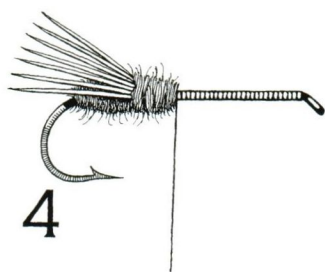
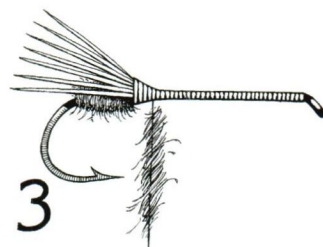
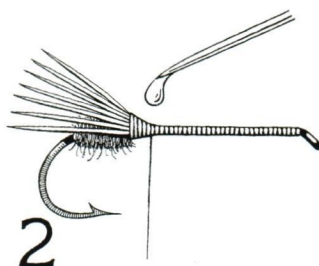
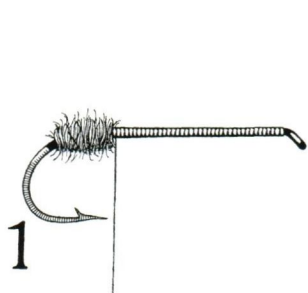
da, har jag endast stött på kortfattade och ibland något motsägelsefulla uppgifter. Den bästa informationen fick jag i Åke Sandhalls bok "Sländor", där två foton av *Phryganea grandis* visar att honan och hannen är olika tecknade, vilket kanske bidragit till att man ibland trott att det rört sig om två olika arter. Men enligt Sandhall är honan brunare med ett distinktare vingmönster, medan hannen är mer neutralt mönstrad i gråbeige. Här framgår också att *Phryganea grandis* finns i såväl sjöar och dammar som i långsamt flytande åar och att den även förekommer allmänt på grunda sandbottnar i Östersjön.

I annan litteratur fann jag att artens larver är spiralhusbyggare vars rör kan vara upp till 50 millimeter långa. Min infångade vingade *Phryganea* mätte 32 millimeter från vingspets till huvud, men exklusive antennerna. En av de tomma pupphudar, som jag fann flytande på vattnet, mätte också cirka 32 millimeter. Så visst är det en tämligen rejäl insekt.

Jag fiskade inte med min stora, nybundna fluga den dagen. Men någon månad senare kunde jag inte motstå frestelsen att fästa den på tafsen, eftersom jag på nytt fann tomma pupphudar flytande på vattnet. Jag såg visserligen inga vingade *Phryganeor*, men här hade otvivelaktigt varit kläckning tidigare under dagen. Samtidigt bytte jag till en ny och grövre tafsspets, mest för att en kraftigare spets skulle styra den stora flugan bättre. Men det hjälpte inte – när en stor regnbåge slog på, hårt och kontant, tog den med sig både flugan och den nya tafsspetsen. Det var ett överraskande hårt och bestämt hugg och jag kände bara fisken under bräkdelen av en sekund – men den känslan räckte långt!

En missad regnbåge utgör knappast underlag för en artikel. Men sedan den gången har den stora och buskiga *Phryganea* givit ytterligare några regnbågar, även under dagar då den äkta varan inte funnits på vattnet.

Så varför inte gardera med ett exemplar eller två i askens största fack...

1. Linda bindtråden längs hela skaftet på en 6:ans eller 8:ans streamkrok, så att vingbuntarna får bättre fäste och inte glider vid inbindningen. Dubba tråden med haröreull och linda den bakersta delen.

2. Fäst in en bunt hjorthår och lacka för att bunten inte ska glida.

3. Dubba tråden på nytt...

4. ...och linda ytterligare en bit av krokskaftet.

5. Fäst in ännu en bunt hjorthår och lacka över inbindningen.

6. Fortsätt på samma sätt att varva dubbing och hjorthårsbuntar längs hela krokskaftet.

7. Avsluta med ett "huvud" av haröredubbing och en whipfinish knut.

Titta efter
den här dekalen!

HÄR KAN DU KÖPA
Flugfiske i Norden

Följande redskapshandlare säljer **FLUGFISKE I NORDEN**

Arvika: Arvika Fiskecenter, Storg. 33

Göteborg: Strömvalls, Redbergsv. 5
EL-GE Sportfiske, Gustav Dahléng. 13
Lennart Bergqvists Flugfiske,
Industriv. 2, Partille

Halmstad: Wittlock Sportfiske,
Tyghusg. 2

Jakobsberg: Fly Fisherman, Vasav. 46

Kalmar: Vapencentralen AB

Karlshamn: Fiskeshopen i Karlshamn,
Saltsjöbadsv. 53

Karlskoga: Groddenbutiken,
Magasinsvägen 1

Karlskrona: Fiskemagasinet,
Amiralitetstorget 23

Lerum: Lerhems Fiske o Fritid AB,
Pomonav. 4

Ljungby: Skand Sportfiskecenter,
Skåneg. 10

Flugfiske i Norden säljs även i välsorterade tidningskiosker, varuhus och bensinstationer i Sverige, Danmark, Finland och Norge.

Fråga efter Flugfiske i Norden om den saknas på tidningshyllan.

Luleå: Vildmarksshopen, Ålg. 18

Lund: Sportfiskehuset,
S:a Esplanaden 20

Malmö: Fiske & Fiskar,
Regementsg. 17

Mörum: Bringséns Sportfiske, Parkv. 33
Fiskeshopen i Karlshamn

Norrköping: Norrköpings Sportfiske,
Trädgårdsg. 15

Sandviken: Sportimport, Storg. 22

Skellefteå: Domus, Nyg. 50

Stockholm: Fiskarnas Redskapshandel,
S:t Paulsg. 4

Berras Sportfiske AB, Valhallav. 46

Sunne: Böjda Spön, Långgatan 12

Umeå: Blixt Sport, Kungsg. 94

Uppsala: MÅ Fiske o Fritid, Björkg. 4

Västerås: Willy's Sportfiske AB,
Långmårtensg. 2

Ängelholm: Varuhallen Hobby, Storg. 62

Östersund: Fiskeservice, Stortorget 6

Danmark: Sport-Dres,
Fredriksundsv. 20, Köpenhamn NV
"Go Fishing", Brog. 6-8, Odense
Hunters House, HC Ørsters v. 7B,
Fredriksberg
Bössemager Korsholm A/S, Skjern
Jagt- og Fiskerimagasinet A/S,
N. Voldg. 8-10, Köpenhamn K

Norge: Jarle & Bjørnar Fluefiske,
Sörumsg. 28, Lillestrøm
Finn de Langes Sport, Christiesgt. 11,
Bergen
Nordisk Fiskeutstyr, Chr Kroghs gate 16

Hjälp oss hjälpa naturen!

Bli **Företagsfadder** åt
Svenska Naturskyddsföre-
ningen. Bidra med minst
5 000 kr per år.

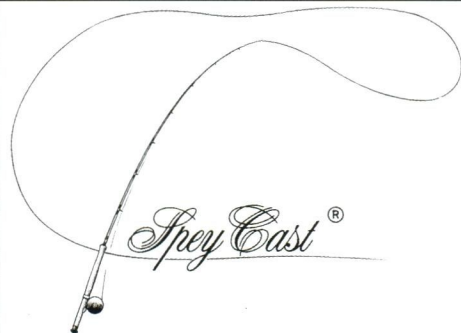
Postgiro 90 12 04-8.
Bankgiro 165-5380. Ange
att inbetalningen gäller
Företagsfadder.

För mer information ring
08-702 65 00 eller besök
www.snf.se

**Svenska
Naturskyddsföreningen**

Stiftelsen för Insamlingskontroll SFI, kontrollerar
att de insamlade pengarna används på rätt sätt.

Flugfiskekurser vid Emån

För femtonde året!

Havsöring & Lax
Helpension

Driftfiske på kusten

Flugfiske efter havsöring i Kalmarsund

Boken om Emån

"Emån med flugspö längs världens förnämsta
havsöringsvatten". Inb. 208 sidor, 290:-

Bildprogram för klubbträffar

"Havsöringskust", "Emån", "Norgelax" m.fl.

Stark upplevelse...

Pelle Klippinge • 570 90 Påskallavik • Sverige • 0491-913 23
klippinge@ebox.tninet.se • www.cinlusc.com/speycast

Sölvsbacka och Skärkån

forts från sid 43

Sölvsbacka en torrfluga fiskad blint på en till synes död vattenyta ge gott resultat.

Till detta fiske behöver man en torrfluga som flyter gott och länge utan att behöva torkas med otaliga blindkast. Klinkhamer är en av mina favoriter, men jag gillar också stora flugor med kroppen lindad med en rensad hackelstam, kraftig stjärt och hackel. En Elk Hair Caddis kan också flyta i det oändliga.

Vid det här fisket behöver kastet inte vara lika delikat som då man fiskar av en lugn ström eller en blank tjärn. Där emot måste det vara precist. Man får inrikta sig på att fiska av rätt små ytor i taget och istället göra det noggrant. Är strömmen snabb kan man inte räkna med mer än några sekunders effektiv exponering av flugan, men det brukar räcka. Man vinner tid genom att munda linan uppströms just som flugan tar vatten, så att linan och tafsens landar i en båge med flugan först, eller genom att göra ett stoppkast, så att tafsens lägger sig i slingor på vattnet. Löslinan får

dock aldrig bli så lång att ett effektivt mothugg inte ger direktkontakt med fluga och fisk. Strömkanter och mindre partier med lugnare vatten, där flugan får chansen att visa upp sig – gärna intill en större sten – brukar vara bra platser för detta fiske.

Själv kånkar jag aldrig med mig vadarbyxor, utan nöjer mig med vadarstövlar, när jag drar till fjälls, eftersom det är så ytterst sällan man tvingas vada djupare än till låren för att få ett meningsfullt fiske. De tillfällen ett par vadarbyxor skulle vara att föredra kompenseras lätt av den extra plats man spar i packningen. Skall man däremot stanna många dagar, kanske en hel vecka, vid Sölvsbacka, kan vadarbyxor dock vara att föredra. Här befinner man sig ju också nära bilväg och behöver inte bära packningen någon längre sträcka.

Skärkån

Ett annat vatten i närheten av Ljung-

dalen och Storsjö är den lilla trevliga Skärkån, som visserligen inte äger Sölvsbackas storlek och ryktbarhet, men som är ett av alla dessa småvatten, som är som gjort för ett trevligt och spännande flugfiske.

Förutom den stationära öringen håller sig Skärkån också med en stam av från Storsjön uppvandrande storöring. Men ån bjuder även på ett riktigt trevligt harrfiske. Fisket efter storöringen sägs vara bäst i juli och augusti, särskilt då vattnet stiger i samband med ihållande regn.

Men det är harren som ger oss bästa fisket vid vårt besök. Vi fiskar på Ljungdalens sträcka nedanför landsvägsbron vid Skärkdalen, där ån flyter smal men strid längs med den skogsväg som stryker ån ett litet stycke upp i skogen.

Nere vid ån skiljs vi åt. Den kraftiga regnfloden gör det svårt att hitta bra fiskeplatser. Ställena måste väljas med omsorg och vi flyttar oss ogärna då vi väl funnit platser där strömmen bromsas upp av stenar och bildar korta

”flak” av lugnare vatten. Håkan drar sig nedströms och berättar senare att han varit ända nere vid gränsen till där Storsjö FVO tar över fisket. Just där finner han en av de bättre platserna och ägnar sig en god stund åt ett riktigt trevligt harrfiske.

Själv går jag uppströms och når snart nog fram till en plats, där ett mindre vattenfall, stora stenar och kullfallna träd inramade av mörk skog bildar den mest lovande fiskeplats. Jag anar att här finns fisk, men vilka flugor jag än presenterar förblir vattnet dött. Jag vet att här finns fisk, och jag anstränger mig verkligen.

Men hur jag än byter fluga och låter stora som små torrflugor dansa över vattnet eller tunga våtflugor bryta igenom starkströmmen och söka av bottarna, så händer ingenting. Jag spelar ut hela mitt register, knyter på mina allra hemligaste flugor, kliver försiktigt runt bland stenarna och fiskar ur alla upptänkliga vinklar – men vattnet förblir dött...

Jag får vackert plocka ihop mina pinaler och lomma ner till vårt tillfälliga läger, där jag möter Håkan. Han berättar om sitt fiske långt nedströms hur harren girigt tagit hans flugor och hur

raskt tiden flugit iväg på lätta vingar under hans trevliga fiske. Så, motvilligt konstaterar jag att jag gått åt fel håll...

Men så flyger fan i mig, och jag börjar i poetiskt målande ordalag beskriva den gudomliga platsen med vattenfallet... och att jag sparat den enkom för honom. Han går på det, och medan han rusar uppströms, fattar jag spöt och skyndar mig nedströms till den plats Håkan nyss lämnat och där han haft så trevligt fiske...

Hur det hela slutar behöver jag kanske inte berätta. Även Håkans tidigare så fina fiskeplats befinner sig nu vara stendöd. Jag fiskar av den utan så mycket som ett magkittlande botennapp. Muttrande över den lögnaktige bandit som lurat mig hit, drar jag mig uppströms igen. Jag träffar på Jörgen och Anders, som turats om vid ett fint ställe och som nu kokar kaffe och värmer händerna runt kåsorna, allt medan skymningen faller och skogen runt om oss växer sig allt mörkare i det avtagande kvällsljuset. Ån sjunger högre och renare, kvällsfukten bildar små vattendroppar på våra hattbräten och jag tänker att Skärkån trots allt inte är ett så dumt ställe att vara vid

när solen går ned och myggorna surrar...

Efter en stund går jag för att söka rätt på Håkan. Jag har trots allt lite dåligt samvete för att jag lurat iväg honom så långt uppströms till en plats som varit så tom på fisk. Varför har han inte redan återvänt? Han har väl aldrig snubblat i forsen och...

Men där sitter han! Med böjt spö just nedanför mitt gamla vattenfall. När han hör mitt rop svarar han med ett stort grin och en snusig tumme uppsträckt i vädret.

Medan han krokas av sin sista fisk för kvällen, pratar han om den fantastiska platsen nedanför fallet och hur storstilat det varit av mig att tänka på och tipsa honom. Ett tag hade han nästan trott att alla Skärkåns herrar hade samlats till konvent just här...

Vad svarar man på sånt...?

Hur som helst kan vi konstatera att övre delarna av Ljungan med Skärkån ligger väl till för en flugfiskeres, antingen man åker via Mittådalen och fjällvägen över Flatruet eller väljer att komma österifrån genom att svänga in vid Åsarna och tar vägen förbi Skålan och Börtnan. Även här kan nämligen Ljungan bjuda på fint flugfiske.

Flugfiskesträckor vid Skålan och Börtnan

Text & foto: Håkan Karsnäs

Maj månad hade varit varm och fått murklorna att växa i sådan mängd att det var lönt att ta med svampkorgen längs fiskestigen över ett hygge ner till utloppet från Börtnan-sjön. Efter en dryg halvtimme hade min fru Anneli och jag fyllt korgen med nästan fem kilo av de mörkbruna jätterussinen och vi tyckte oss välförtjänta av en kaffestund nere vid vattnet. Medan Anneli plockade fram kaffet, satte jag ihop spöet för att göra några kast på nacken vid utloppet från sjön. Där brukar det på våren samlas en del kärlekskrank regnbåge, som är rymlingar från en kasseodling i sjön. Det har fångats stor regnbåge i detta sjösystem vid flera tillfällen, bland dem en rekordbåge på hela 14,5 kilo. Själv har jag fått en fisk på 4,5 kilo som störst.

Jag vadade ut och började kasta mot suget från nacken ner i strömmen och hade inte gjort många kast förrän ett kraftigt hugg avslöjade att mina aningar varit riktiga. Fisken kändes stark men gjorde inga långgrusningar i det kalla

vattnet. Jag höll den hårt för att undvika att den skulle gå ner i den starka strömmen nedanför nacken. Efter tio minuter fick jag en första skymt av den. En öring! Efter ett par nervösa landningsförsök fick jag så in pekfingeret under gällocket och fångsten var bärgad.

En vacker öring på 1,9 kilo hör definitivt inte till vanligheterna. Den del av Ljungan som rinner genom Börtnans och Skålans fiskevårdsområde är framför allt harrens rike. Älven är lättillgänglig och naturskön med ett varierat utseende med lugna sel och lite stridare strömmar. Dessutom finns flera intressanta biflöden, som hyser relativt grov öring.

Sedan ett par år tillbaka har man två flugfiskesträckor i älven. Börtnan har avsatt den så kallade Lill-Börtnan sträckan och Skålan har gjort partiet ovan Vällebron till flugfiskesträcka. Båda sträckorna är lätt åtkomliga från större vägar, men trots det upplever man ändå stillheten och lugnet. Vällesträckan är extra lättillgänglig, då det löper en grusväg utmed större delen av sträckan. Trots det är det sällan trängsel. Söker man sig bara en bit bort från de

forts på nästa sida

Ljungan inom Skålans och Börtnans fiskevårdsområden är framför allt harrens rike, men här finns också grann öring.

Flugor för Skålan och Börtnan

Johnson-puppan variant

- Krok:** Öringkrok nr 12–14.
Bakkropp: Hareline Krystal färg Dk Hares Ear.
Rib: Oval silvertinsel.
Framkropp: Haröredubbing.
Hackel: Rapphönshackel.

Sparsamt bunden med endast 1–1,5 varv hackel. Kan förtyngas. Jag binder den även med olive bakkropp och grå framkropp.

Dunken

- Krok:** Öringkrok nr 12.
Kropp: Mörkbrun ekorr-dubbing, borstigt bunden.
Rib: Koppartråd.
Huvud: Kopparskalle, 3 mm.

Flugan förtyngs med ett lager blytråd. Bra vid högvatten. Min favoritfluga för harren i Ljungan. Kan även bindas med svart kropp. Mycket bra höstfluga.

Trångforsfluga

- Krok:** Streamerkrok nr 10.
Stjärt: Svart marabou.
Kropp: Påfågelherl.
Rib: Koppartråd.
Hackel: Barred ginger tupphackel.
Huvud: Guldskalle, 4 mm.

Flugan har fått sitt namn efter Trångforsen nedströms Skålan. Denna fluga har givit flest öringar i strömmen.

Mini-para

- Krok:** Torrflugerkrok nr 16.
Stjärt: Dunfärgade tupphackelfibrer.
Kropp: Fly-Rite nr 10.
Vinge: Grått polygarn.
Hackel: Olivefärgat grizzle tupphackel, fallskärmslindat.

Denna fluga är ingen exakt imitation av de dagsländor som finns vid vattnet, men den är effektiv när mindre sländor kläcker. Bind den också gärna i en helgrå variant.

forts från föreg sida

mest vältrampade stigarna, finner man ganska snart en egen fiskeplats.

Fiskeåret i den här delen av Ljungan börjar i slutet av april, men det är först under maj månad fisket riktigt kommer igång. Solskensdagar kan nu skapa fantastiskt torrflugfiske, då kläckande insekter lockar fisken att vaka. Insektslivet är rikt och varierat. Rocken, Åsandslända och Gul Forsslända kläcker i stora mängder under försommaren, men det är ändå åsländorna som betyder mest för fisket sett över hela säsongen. Under juli och augusti blir nattsländorna allt mer viktiga för fisket. Självt väljer jag gärna en variant av den nattsländepuppa som Gunnar Johnson presenterade i FiN:s juninummer 1997. Jag kallar flugan för Johnson-puppan och fiskar mycket ofta med den under hela säsongen. Den är suverän på harr, men även på annan fisk. För ett par år sedan fick jag till exempel en regnbåge på 3 kilo på en sådan puppa i krokstorlek 14. Det var en otrolig upplevelse att på klen harrutrustning matcha en så stor förvildad och stark regnbåge.

Hösten är en skön fisketid vid Ljungan. Allt lugnar ner sig och det är nu man kan uppleva den verkliga stillheten och lugnet i en natur där höstlöven brinner i rött, orange och gult. Fisket kan under hösten dessutom bjuda på verkliga storfångster. Fjädermygg, myror och knott står nu överst på fiskens matsedel, och lugna dagar är torrflugfisket av yppersta klass.

Förutom imitationer av de ovan nämnda insekterna är klassiska harrflugor som Européa 12, Rackelhanens svärfar och Superpuppan mycket gångbara. Självt fiskar jag dessutom gärna med flugor försedda med metallhuvuden. Särskilt med en fluga, som jag döpt till Dunken. Det är en variant på Harörat, men där jag bytt ut kroppen mot mörkbrun ekorr-dubbing och försett flugan med kopparribb och kopparskalle. Just koppar har visat sig vara en mycket gångbar färg i Ljungan.

Lite smolk i bägaren är dock regleringen. Vattenståndet styrs av den uppströms liggande Flåsjön. Det som främst kan störa fisket är när vattnet hastigt stiger eller sjunker. Detta motverkas idag i någon mån av den biotopvård som gjorts för att ta bort flottningsrännan och för att återställa nackar och strömmar, så numera är skillnaderna i vattennivån inte lika stora som tidigare.

Ett stort plus är områdets variationsrikedom. Båda fiskevårdsområdena erbjuder flugfiske av vitt skilda slag. Förutom det fina harrfisket i Ljungan finns det mängder av biflöden som hyser ganska grov öring. Nedanför byn Skålan finns en gammal kraftverksdamm, som tyvärr bara har sommartappning under juni–augusti. Vid en första anblick kan det här endast synas vara en förstörd och död ström, men Trångforsen, som den heter, kan vissa tider på sommaren erbjuda ett mycket exklusivt öringfiske. Eftersom det resten av året är mycket lite vatten i forsen, är det under sommaren som fisken vandrar uppströms. Detta medför att öringen under denna tid är något större än om det bara rört sig om stationär fisk. Öringen i Trångforsen väger oftast kring kilot.

Dessutom finns det en hel del fina sjöar och tjärnar att välja på i området. En del av dem är enbart upplåtna för flugfiske. Lilltjärn är i mitt tycke den verkliga pärlan. En liten tjärn, där man satt ut röding, öring och regnbåge. Tjärn

forts på sid 88

GLÖM INTE!!!

... att anmäla din nya adress när du flyttar. Då kommer tidningen fram även i fortsättningen.

Skriv till
FLUGFISKE I NORDEN
S. Parkg. 8, 343 31 ÄLMHULT
eller faxa 0476-160 64

Flugfiskeresor

Bonefish, Tarpon och Permit fiske i Mexiko
Feb. och Nov. 2002

Öringfiske i Montana juli 2002

För Info. Tropical Flyfishing Tel. 040-6645087
Mob. 0708-836913 per@tropicalflyfishing.se
Kenneth Boström Tel. 042-147747 alt. 217742

BRODERADE TYGMÄRKEN

Skriv/ring för upplysning och pris.
Tel. 040-49 65 33
Fax. 040-49 78 30

www.B4.nu E-mail: carrek@B4.nu

Carrek

Box 14019, 200 24 Malmö

Fiska harr i ett av landets bästa strömvatten.
Flugfiskesträcka med max antal spön och höga
minimått. Fiskekurser & Guide & Fiskeshop mm.

GÖRÄLVEN

Ring Åke på Stötens Camping
0280-850 11 alt 070-571 92 44

Nytt

Strömfiskevatten i Småland

Strömfiske Alsterån har just haft
premiär. Kom och njut av ett
spännande öringfiske i en
vacker natur.

Strömfiske

Alsterån

Fiskecenter

0481 - 633 66

www.alsteran.com

HELGLÄSNING!

Beställ nya katalogen med 869 st
titlar om fiske, jakt, djur och natur.
Antikvariat Viking
Järnvägen 17, 974 53 Luleå
0920- 25 68 40

JULKLAPPSBÖCKER FÖR FLUGFISKAREN

Jo, vi finns faktiskt med ännu, även om vi inte hör av oss så ofta.
Vi har fortfarande ett tämligen rikt urval av böcker, främst från USA
och England, men även en del svenska, danska och norska.
Slå en signal, faxa, skicka ett brev eller e-posta
Fly Books, Tegnérgatan 22, 561 32 Huskvarna
Tel/fax 036-14 30 68
e-post flybooks@telia.com

ML SPORTFISKE & LAXFLUGESPECIALISTEN
Värmsö 25. 680 51 Stöllet. Tel/Fax 0563-81433
ml.sportfiske@swipnet.se

Julklapstips!

RT Taupo River 9,6 # 6/7 Okumarulle
+ ex.spole + 2 linor WF 7 Flyt+Int.

Julpris: 849:-

RT Vadarbyxa Nylon med utdragbart
fleecefoder. Julpris: 549:-

Katalog 2002

30:- i porto.

NYTT! Katalog

med spöbyggnad.

FLUGBINDNINGSSATSER

Grundsats I Julpris 629:-

Grundsats II Julpris 799:-

Sats III "Modern

Flugbindning"

Julpris 739:-

God Jul
o
Gott Nytt År
Välkommen att fiska
under det nya året
Ring oss nu!!

TEL: 0684-30036
www.vemdaleninfo.se/ekbergsfiske

Välbundna kvalitetsflugor från

SANDELL FLIES

LAX & HAVSÖRINGSFLUGOR

Binder på beställning Ditt favoritmönster
på tub och krok

Mats Sandell

Forsythiagatan 4

266 31 Munka Ljungby

Tfn: 0431- 432 310

Int. 0046- 431 432 310

www.sandellflies.com

Böjda Spön

Proffs på flugbindning, där kvaliteten
går i första hand.

Beställ 2002 års katalog NU! Ingen kostnad

www.sportfiskaren.nu

Böjda Spön Långgatan 12 686 30 Sunne 0565 - 711 600

www.elgeco.com heter vår

hemsida. Ta en titt, det kan löna sig!!

**ALLTID MYCKET HEMMA FÖR
SPÖBYGGAREN !!**
KLINGOR, RULLFÄSTEN RINGAR MM.

MYCKET FLUGBINDNING
Bl.a den bästa kroken till bästa priset,
SPRITE
OCH MYCKET MERA !!

MILL END LINOR.
2:A SORTERING FLUGLINOR MED
OFTAST OBETYDLIGA SKÖNHETSFEL.
88:- / st., 240:- / 3, 380:- / 5, 650:- / 10.

NYA MYCKET BRA STARTSET

TILL MYCKET BRA PRIS!!

9' spö för lina 4-5, 5-6 eller 6-7, rulle
lina och tafs med c:a 30% rabatt!!

REA!

**PÅ MYCKET, MINST 30%!!
KOLLA HEMSIDAN!!**

ELGECO

Box 8012

421 08 Västra Frölunda

Tel. 031 - 473560

Fax. 031 - 493581

E-mail. elgeco@algonet.se

Dags att söka pengar ur

Sveriges Flugfiskares Förenings Fiskevårdsfond

Bidrag utges till ex: artbefrämjande åtgärder, återställande / restaureringar av vatten,
biotopåtgärder, forskning, undersökningar mm. Ju utförligare beskrivning vi får
desto lättare blir det för oss att prioritera.

Objekten bör ligga i linje med vår policy angående ekologisk fiskevård.

Ansökan ställs till:

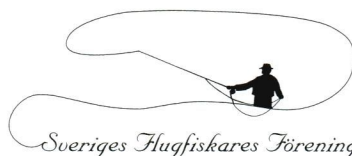
Sveriges Flugfiskares Förening

Bert-Åke Andersson

Värnstigen 57

384 40 Ålem

Mer information finns på www.flugfiskarna.org.se

Köp, Sälj & Byt

De första fem raderna under denna rubrik är gratis för FiN:s prenumeranter. Ytterligare rader debiteras med 30:-/rad som bifogas med beställningen. Varje rad består av ca 35 nedslag. OBS! Mellanslag, kommatecken och dylikt räknas också. Köp, Sälj och Byt marknaden avser endast PRIVAT annonsering och gäller ej affärsdrivande verksamhet.

Annonser vars innehåll tyder på kontinuerlig verksamhet i inkomstsyfte tas endast emot av FIN prenumeranter såsom betalda radannonser där 30:-/rad bifogas manus.

Skicka eller maila Ditt annonsmanus (maskinskrivet eller tydligt textat) till Flugfiske i Norden, Fliskärsvägen 6, 570 90 Påskallavik, klippinge@ebox.tninet.se. Uppge namn och fullständig adress!

Deadline för nästa Köp, Sälj & Byt är den 28 december.

Säljes: SAGE 590 DS, 2-del, 1 500:-. Zebco President 15', #9-10, 3-del med Leeda Magnum och Cortland klump 1 500:-. Flugrulle STH Grand Slam 1 500:-. P Löfdahl Splitcane 7'6" inkl tub av läder 4 000:-. Sverker, tel (S) 0340-832 93.

Köpes: Rackelhane 9-10', #4-6. Fint skick. Tel (S) 0504-210 18, 070-660 25 11.

Säljes: SAGE RPL + 8100-3, #8, 10', Custombyggt med struble aluminiumrullfäste, seymosnake, fullwellshandtag. 2 300 kr. Tel (S) 021-35 50 60, 070-789 80 42.

Säljes: Torrflugefiske Preben Torp Pederesen Norstedt 1980, 200:-. Modern Flugbindning Bergqvist m fl. Fly Dressing 1983, 100:-. Tel (S) 08-86 35 61.

Säljes: RST MPL 14', 9/10, custombyggt. Mycket gott skick, pris 3 900:-. Mats, tel (S) 0303-22 69 98, 0706-92 69 98 (säkr).

Säljes: Blackmaster, IM6 #8-9, endast använt ett år. 2 st SA System 2 8/9 rullar, 1 st SA Ultra 2 DT-8-F, 1 st LB 9, 1 st Intermed. Sink TSI 9. Pris totalt 2 500:-. Tel (S) 031-54 33 28, 0733-78 43 60.

Säljes: Kompl årg av FiN 1979-2000 i bra skick, 2 000:-, alt högstbjudande + frakt. Tel (S) 023-654 92 el 070-769 39 75.

Säljes: Loop greenline 15', #10-11, nytt 5 års försäkring 3 500:-. Guideline salar 9,6', #6, nytt med lina guideline professional #6-7, sinktip 3 000:-. Sage 7100 rpl gr 3 10', #7, 1 500:-. Tel (S) 0303-22 01 60, 070-664 20 35.

Säljes: G Loomis GLX 10', #5, 3 500:-. Tel (S) 0454-512 92.

Köpes: Hardy Zenith 3 3/8 Wide. Orvis 13,6' och Orvis 11'. Spön, klingor och delar allt är av intresse. Magnus, tel (S) 035-10 83 57, m.plantin@telia.com

Köpes: Mel Kriegers instruktionsvideo Flugkast 1 och 2. Tel (S) 026-14 57 91, 070-536 08 13.

Köpes: Flugrulle Edward von Hofe, Otto Zwarg, Bogdan eller Hardy. Tel (S) 060-12 52 91, 070-681 24 40, mail adress: skvadern@home.se

Säljes: Håndbygget Pandion 14,5'-5 kantet splitcane laksefluestang #10-11, har kun været "prøvet" en gang. Stangen er som ny. Stangen er bygget i 1979. Tilbud ønskes. Per, tel (DK) +45 4848 3900.

Säljes: Sage 489-5 SP, 5-del, 8'9", #4-5, 3 700:-. Två st rullar Ross Cimarron C2, 900 kr/st. Lars, tel (S) 070-642 26 65.

Säljes: Kompletta årgångar FiN från 1985-2000. Bud på allt eller enstaka år till: Lasse, tel (S) 031-49 30 55, mail: friflyg@telia.com

Säljes: Flugspö Elgeco High Performance #7-8, 10', 4-del, obetydligt använt, nypris 3 300:-, säljes för 1 500:-. Göran, tel (S) 070-630 97 97.

Köpes: Silkelina DT5 eller DT4 i gott skick önskas köpa. Tel (S) 0243-25 51 94.

Säljes: Fenwick HMG 9' (nytt), #6. Rullar: Hardy Marquis #6, Hardy Golden Prince #10-12, 500:-/st. Tel (S) 0510-679 93.

Säljes: Flugspön: Pool 12 SSD 9', #7-8, Pool 12 SSD 8, #3-4, 3-del. i nyskick 1 000 kr/st. Powell Scandinavia 9', #3-4, 1 600 kr. Powell Scandinavia 10', #7-8, 1 700 kr. Black Shadow Exclusive 13', #9-10, 2 000 kr. Samtliga fint skick. Kent, tel (S) 0454-508 76 efter 16.

Säljes: Saltvattensrulle Ross modell S3, #8-10 gott skick. Pris: 1 900 kr. Tel (S) 0300-611 00.

Säljes: Daiwa Osprey-S 10', #7-9, 2-del, som ny, 790:-. S A Supreme WF 8 ST, 195:-. Nya sjunkklumpar 12 m Worcestershire #9S, #9FS, #9UF 95:-/st. Worcestershire #WF11 Float Ivory, ny i kartong 249:-. Säljer/byter Olivetti Echos 133E bärbar dator (nyskick) mot sage/Loomis #9-10, 14'. Stefan, tel (S) 0961-302 68, urp756s@tninet.se

Köpes: Topp till Loop Adventure 14'. Alt

helt spö. Tel (S) 021-33 00 82.

Säljes: Sage SP 796-3, 9 1/2', #7, nytt med garantikort, 3 500:- eller högstbj. Köpes: Sage 9140-4, 14', #9-10, GIII eller GIIIE, brun eller blå klinga. Rune, tel (S) 0247-226 52 eller 070-233 62 90.

Säljes: Svend Saabye "Lystfiskerliv" norsk udg indbundet kr 250:-. Preben Torp Jacobsen "Fiske med nymf", svensk udg m dedikation af forf, kr 200:-. Jens, tel (DK) 45+45 87 05 71.

Säljes: SAGE RPL + 8100-3, #8, 10', 3-del, 2 700 kr. LOOP 3 + ex spole, 1 500 kr. Tel (S) 090-322 74, 090-15 30 67.

Köpes: God splitcanestang 7,5-8', #4-5 samt Preben Torp Jacobsens bog "Tørfluefiskeri". Preben, tel (DK) 20 29 33 22.

Köpes: Bogdan og/eller Mohlin Fluehjul. Både Salmon og Trout er interessante. Alexander, tel (DK) +45 5123 1405, arb +45 4523 8160 e-mail: moghal@dk.ibm.com

Köpes: Guide Line SALAR 12,6, #9. Ej Custombyggt. Tel (S) 031-702 02 89, janove@glocalnet.net

Köpes: Rackelhanspö 9,5-10' i travelpack utförande. Peter, tel (S) 0554-313 43.

Köpes: Enkel redigerings- o kopieringsapparat för VHS-videoband. Ev byte med fiskeutrustning, superbinstäd eller spec tillv flugrullar. Tel (S) 046-12 51 11.

Säljes: Fiskelitteratur 263 ex varav några dubletter. End hela samlingen. Pris 25 000:-. Tel (S) 046-12 51 11.

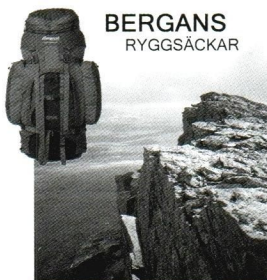
Förkortningar:

AFTM-klass	= #
Fot	= '
Tum/inch	= "
2-delat	= 2-del
3-delat	= 3-del
Reservspole/extra spole	= res.spole
Dubbeltaperad lina	= DT
Weight	
Forward-/klumplina	= WF
Long Belly-/Speylina	= LB
Shooting Taper lina	= ST
Flytande	= F
Sjunkande	= S
Snabbsjunkande	= FS

Flugfiskebutiken på nätet !

NYHET!

Nu har vi lagt ut klingor och spöbyggnadsprylar på hemsidan.

BERGANS
RYGGSÄCKAR

Boktips !

- Flugbindning på mitt sätt 495kr
- Laxflugor på mitt sätt 495kr
- Tundrans Öring 375kr
- Emån 290kr
- Mörum 270kr

Erbjudande !

- Köp en Galvan flugrulle, så får du en lina på köpet!

Gäller tom 020131

Titta in i vår butik på Hospitalsgatan 9 i Strängnäs
eller gör ett besök på vår hemsida

VÄLKOMMEN!

Nyhet! Du kan nu betala med ditt kredit/betalkort direkt på hemsidan.

JK FLUGFISKE
www.JKFLUGFISKE.com

HOSPITALSGATAN 9 STRÄNGNÄS TEL: 0152 13355, 070-6330301 E-POST: INFO@JKFLUGFISKE.COM

*Alla läsare
och medarbetare
tillönskas*

*En riktigt God Jul
& Gott Nytt År*

*– med ett oförändrat pris på
vår trevliga tidning.*

*Väl mött igen till en
FiN flugfiskesäsong 2002*

Exklusiva flugaskar

Lilla Åsa Snickeri AB

Tel. 0157-500 81

<http://home.swipnet.se/lilla-asa>

FISKEREJSER

2002

**Kamchatka
&
Kolahalvøen**

BESTIL KATALOG

WWW.PENGUIN.DK

+45 - 33 21 51 00

www.grankullavik.com

**ÖLAND
SPORTFISHING
CENTER**

Gösta Olofsson Jag blir flugfiskare

Läs om flugfisket och flugfiskekulturen.
Fiskeberättelser och kåserier som ger Dig
historien och interiörerna alltifrån
”gentlemannafisket” till folkets fiske.
Och de bästa torrflugorna. Allt samlat i
en elegant bok, som också är en vacker
present. Se annons i nr 4 av FiN.
Begränsad upplaga.

Gösta Olofsson. Tel 0570-158 82 E-post:
gosta.olofsson@mbox302.swipnet.se

SPORTFISKARN
i Strängnäs

Din närmaste fiskebutik!

Många fina erbjudanden och stor Rea avdelning på vår hemsida.

Störst i Sverige på flugbindning!!!

Över 1500 varianter på lager.

www.sportfiskarn.com

Öppettider: Månd-Fred 10-18 & Lörd 10-13 - Trädgårdsgatan 36 - Tel: 0152-103 60

FiN:s årsindex för 2001

Här finner du senaste årets alla artiklar

NR 1 februari 2001 Sid

Ledaren: Igenkännandets stilla glädje	5
Havsrödingen – nordnorsk diamant	6
Fiskehatten	10
Tunnklädda torrflugor	14
Fløjte & Co – amerikanske fluer til kystfiskeriet	16
Svenska fiskeguider	20
Fiske på cykelavstånd	25
Lita elv – stor ørret	28
Historiska öringflugor	32
Bokbiten	34
Gjerfloens Flugfiske	36
Myra med öglekropp	40
Nyt fra Danmark	42
Marknadsnytt	44
Svenerics träfåglar	48
Nytt fra Norge	49
Nytt från Sverige	52
Köp, Sälj & Byt	56
Mayflies, Goslings og Dabblers	58

NR 2 april 2001 Sid

Ledaren: Fisk med fula fenor	5
I Färnströms fotspår längs Storåns håar	6
Utbildning i fiskevård	10
Enkelt sätt att fixera hackelfjädern	14
Våtflugans vänner	16
Nytt fra Norge	18
Flugor med bandade kroppar	19
Oles rekordlax och hertigens flugkabinett	20
Nyt fra Danmark	22
När det regnar	23
Nybroån – skånsk pärla för havsöringen	24
Öringarna i Smoulejokk	28
Fenskadad fisk	30
Finslända eller Bonn-kucku?	32
Gransjöån	36
Bokbiten	38
Improvisera mera	40
Marknadsnytt	44
Kåsan och kniven	48
Nytt från Sverige	49
Köp, Sälj & Byt	56
Öringfiskarens laxfluga	58

NR 3 juni 2001 Sid

Ledaren: Bra fiskeplatser?	5
Solens och vindarnas ö	6
Har den norske villaksen en framtid?	12
Nytt från Sverige	15
Friluftskök för fjällfisket	16
Möte med fjällpipare	20
Bromsen sitter i spöet	22
Övre Tännån	24
Nytt fra Norge	27
Luriga laxhugg och snäva kastvinklar	28
Sommarfjällets blomster	32
Flora, friluftsmat och fågelbok	35
Riverdance	36
Nyt fra Danmark	39
Nummer 14 Grön	40
Marknadsnytt	44
Grötvallsjön	48
Köp, Sälj & Byt	56
Flytande, stripande, skuttande	58

NR 4 oktober 2001 Sid

Ledaren: Det gäller att inte bli enögd	5
Kamchatka: Fiske under vulkanen	6
Mini-väskor istället för väst	12
Nyt fra Danmark	15
En harr	16
Bokbiten	18
Öring och harr i Vättern	20
En streamer för harren	22
Höstdag vid älven	25
Nytt fra Norge	27
Tropiske eksprestog	28
Bergslagsfiske	32
Dee Strip Wings	36
Nytt från Sverige	39
Krösa-öring	40
Marknadsnytt	44
Höstfiske med Brun Dammslända	48
Köp, Sälj & Byt	53
The half-hitch Jam Knot	54
Rapsodi i moll	55
Flugfiske VM i Lycksele	56
"Ludde"	58
En lovsång till enkelkroken	62

Ledaren: Catch and release – vår tids galten Särimner? ...	5
Rusty Rat	6
Nyt fra Danmark	11
Enslingen	12
De perfekte vådfluer	16
Vinden är vår vän	20
Flugornas herre	24
Bokbiten	27
Några flugkast i det svenska sportfiskets barndomsvatten	30
Nytt från Sverige	32
Svarta Trollet	36
En elghistorie	38
Sugrör och smältlim	40

Sölvsbacka och Skärkån	42
En fotoessä: Vårens storgäddor	44
Vita havets guldkalv	48
En våt flygmyra	52
Från Rogen till Femunden	54
Med streamer efter vårens havsöring	59
Nytt fra Norge	63
Copper Heads	66
Marknadsnytt	72
Phryganéa grandis	76
Flugfiskesträckor i Skålan och Börtan	81
Köp, Sälj & Byt	84
Index för år 2001	86
Fiskyngel med glasögon	90
Vådfluer og aftenfiskeri	92

Med FiN till Island – Svartá 2002

I Norra Island väntar dig ett spännande fiske i Svartá. Från sjön Svartávatn slingrar den sig genom hed- och lavalandskap, genom småpooler du lätt fiskar från land, över forsnackar och mellan små öar med sidoströmmar. Storselet, mittsträckan, kan bjuda på storfisköverraskningar. I den lugna strömmen vid Stóra Tunga och i Henriks Pool kan du lätt fiska vadande. Det står fisk nästan överallt. Nedre sträckan med Christers Ström och Rödingpoolen gav i somras ett tiotal öringar och rödingar mellan 2,0 och 3,1 kilo. Ett säreget, fascinerande landskap med rikt fågelliv och intressant växtlighet välkomnar dig till fiske i Svartá.

9 fiskedagar: Högst 8 deltagare per grupp (ev kan det bli en 2:a grupp).

Avresa: Omkring 25 juni.

I priset ingår:

Förläggning: Hotell Kidagil i trebädds rum.

Måltider: Middagar i Kidagils restaurant. Frukost och fiskematsäck tillreder vi i eget kök.

Transporter: Flyg ToR Stockholm, Oslo eller Köpenhamn till Keflavík. Inrikesflyg Reykjavík–Akureyri ToR. Transfers från och till flygplatser i Island. Transporter Kidagil-fiskesträckor längs Svartá. Utflykter i norra Island – Aldeyafoss, Góðafoss, Mývatnområdet mm.

Återresa: Övernattning i Reykjavík.

Fiske: I huvudsak catch and release. Vi behåller fisk för "husbehov".

Ledare: Jan Sekander.

Pris: 17 950 SEK (med reservation för höjda flygpriser).

Anmälan: Skriftlig, bindande anmälan tillsammans med en deposition om SEK 2 000 senast 10 januari 2002 till:

Flugfiske i Norden

c/o Jan Sekander

PI 2252 Esseboda,

S-280 70 Lönsboda.

Resterande belopp erläggs senast 10 maj.

Deltagande registreras i turordning efter anmälningsdatum.

För ytterligare information och referenser kontakta:

Jan Sekander tel 0479-510 14 eller

tel och fax 0479-510 75.

e-mail: jan.sekander@osby.mail.telia.com

Flugfiskesträckor vid Skålan och Börtnan

forts från sid 82

nen har visat sig vara mycket produktiv och fisken växer bra. Folk söderifrån brukar rynka på näsan åt regnbågen. Man åker inte långväga för regnbågens skull, menar man. Men en regnbåge som fått möjlighet att anpassa sig och förvildats är en fröjd för sportfiskaren – både på kroken och på matbordet.

I tjärnen finns för övrigt idag mest röding. Den har vuxit bra och de flesta fiskarna väger kring kilot och däröver. Tjärnen ligger vackert vid en myr och med utsikt över den mäktiga Hundshögen. På hösten är det en njutning att vandra runt tjärnen, att smyga bland tuvor gula av hjortron och försiktigt lägga ut en liten torrfluga och vänta ut en vakande fisk är både avkopplande och spännande på samma gång.

Skålan och Börtnan ligger utmed vägen in mot Sölvsbacka strömmar, och de flesta som kör här och har siktet inställt

på flugfiske efter harr, söker sig nog oftast till dessa mer namnkunniga strömmar. Men jag skulle vilja slå ett extra slag för denna lite mer okända delen av Ljungan, som kan bjuda på ett alternativ till mycket bra fiske. Här finns ett varierat utbud av flugfiskemöjligheter i en vacker och spännande natur.

För den som vill uppleva mer än bara fisket, finns dessutom stora möjligheter att få en skymt av fåglar och djur som idag är allt mer ovanliga söderöver. Här är skogen ännu full av tjäder och orre, och vid Vällebron finns det gott om strömstarar, som förgyller fisket med sin närvaro. Stora rovdjur som björn och lo, men även varg och järv, finns i den fjällnära skogen. En utterinventering genomförs just nu i området och flera observationer har gjorts, både i huvudströmmen och i biflödena. Dessutom finns det gott om fina hjortronmyrar och lingontuvorna lyser röda, om man kommer under den tiden av året.

Info om fisket i övre Ljungan

Både Ljungdalen och Storsjö bjuder även på en hel del andra vatten förutom Sölvsbacka och Skärkan. På Ljungdalens kort kan särskilt nämnas sjön Skärvagen, som har rykte om sig att vara en harrsjö av toppklass. För den som vill fiska efter röding finns Kesusjön, som har ett gott rödingbestånd. Sjön ligger en bit norr om Ljungdalen, rätt högt upp och med en duktig utsikt över fjällen.

Även Storsjö FVO har några fina russin i sin kaka, till exempel Dalsjön, Oshån och Storån. Området gränsar till SCA:s FVO, och sammantaget finns här nästan hur mycket fiskevatten som helst att upptäcka.

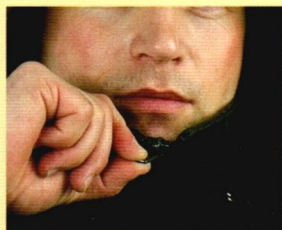
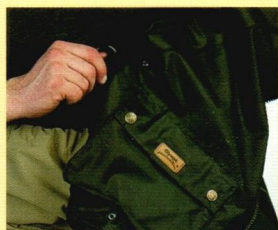
På samma sätt finns det också anledning att ge sjöarna och tjärnarna runt Börtnan och Skålan uppmärksamhet. Dessutom finns det grov öring i en del biflöden.

Info, fiskekort och logi

Ljungdalens turistbyrå	0687-20079
Storsjö Fiskecamp	0687-21122
Börtnan och Skålan:	
Håkan Karsnäser	0687-32119
Eileen Pahlsson	0687-32015
Vildmarksliv i Börtnan	0682-33005

Oilskin VADEJAKKE **i topp kvalitet!**

- ◆ *Alle str. med 3 cm lengre raglan erme*
- ◆ *Nylon/borrelåslukking rundt håndledd*
- ◆ *Avtagbar hette med snor-regulering Cordfløyel krave*
- ◆ *Stormfrontklaff som går helt opp til toppen av kraven*
- ◆ *Drenering i bunnen av utvendige lommer*
- ◆ *2 innvendige lommer med glidelås-lukking*

direkte fra engelsk fabrikk til deg for

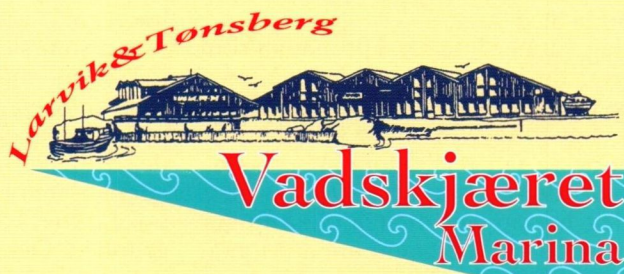
kun nkr 1785,- +postens avgifter. fåes i str.
Small, Medium, Large, X-large, XX-large.

FOR BESTILLING

tlf.: +47 33 13 91 20

Fax: +47 33 13 51 51

e-post: vad-mar@online.no

Vadskjæret Fiskeutstyr as, Havnegata 12, 3263 Larvik tlf.: +47 331 39 120, Fax: +47 331 35 151

Ögat utgör ett dominerande intryck på ett litet yngel.

Fiskyngel med glasögon

Ett besök vid Vättern Muséet gav uppslag till en ny fluga

Text: Jonas Svensson. Foto: Gunnar Johnson

Ända sedan jag var liten har jag gillat att fiska, och för några år sedan gick jag helt över till flugfiske. Men eftersom jag går på gymnasiet och därför inte har någon egen inkomst, så begränsas mina besök vid regnbågsvatten till några få tillfällen per år. Att fiska var och varannan vecka under säsongen blir helt enkelt för dyrt. Men för samma pris som ett enda dagkort i ett put and take vatten med regnbåge, så kan jag lösa årskort till ett fiskevårdsområde med flera sjöar, där det visserligen inte finns någon ädelfisk, men där jag brukar fiska abborre och gädda med fluga.

Jag känner inte särskilt många som fiskar dessa fiskslag med fluga, men jag tycker själv att det är ett mycket trevligt fiske. Vid några tillfällen har jag också fått rejält stora abborrar på fluga – den största på 8 hekto!

Jag har använt många olika flugor vid abborrfisket, bland annat Montana-nymfer och olika små streamers. Men när jag tillsammans med mina föräldrar sommaren förra året besökte

Vättern Muséet i Hjo, så kom jag på en idé till en ny typ av fiskyngelimitation, som jag sedan har tagit många abborrar på.

Vättern Muséet har stora akvarier med alla Vätterns fiskar. Här kan man se allt från lax, öring, röding och harr ner till spigg. Därtill gäddor, abborrar och olika vitfiskar. I ett akvarium fanns ett helt stim av små fiskyngel, som bara var några centimeter långa. Belysningen i rummet var dämpad. Själv befann man sig i halvdunkel och ljuset i akvarierna kom ovanifrån, precis på samma sätt som man kan tänka sig att ljuset gör i verkligheten ute i en sjö.

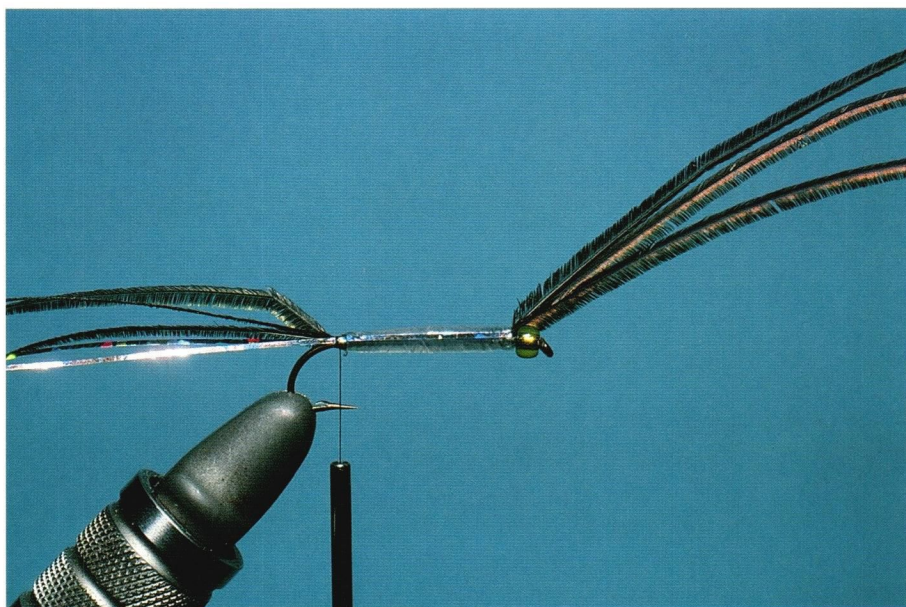
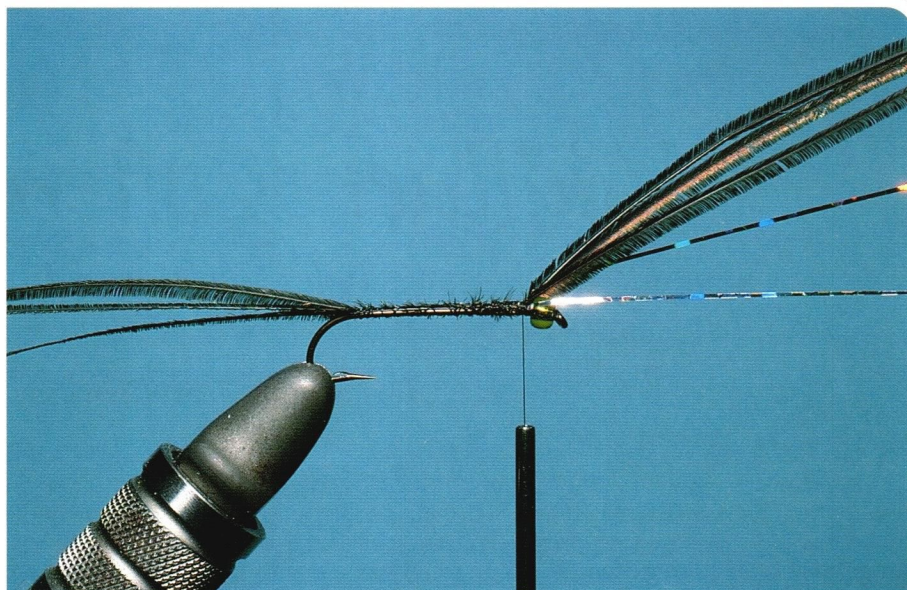
Vad som slog mig var att man inte såg särskilt många detaljer hos ynglen. De var mest som små skuggor, förutom att det då och då glänste till från de små fiskarnas sidor. Däremot fångades ljuset uppe från ytan i deras ögon, vilka riktigt lyste mot den mörka bakgrunden. Ögonen var med andra ord det mest karaktäristiska i deras utseende – och det som gjorde att man först upptäckte dem.

Min syster hade några plastburkar med olikfärgade små glaspärlor för smykestillverkning, varav några i ljusgula och ljusgröna nyanser, som passade bra som fiskögon. Jag nallade några och band in dem två och två genom att trä dem på bindtråden och sedan fästa med åttabindning. Men det såg klumpigt ut, och ganska snart provade jag därför att nöja mig med en glaspärle, som jag trädde direkt på krokskaftet och sköt fram till öglan på samma sätt som då man binder en guldskallesfluga. Visserligen har ett fiskyngel två ögon, men den enda pärlan kan ju ses från båda sidorna på flugan och får därför gemensamt imitera båda ögonen.

Avslutningsvis skulle jag vilja slå ett slag för flugfiske efter fiskar utan fettfena.

Många har inte råd att lösa dyra dagkort till regnbågsvatten eller att åka långt upp till Norrland, men vill ändå fiska just med fluga. Då kan abborre, gädda och andra vanliga arter ge ett väl så spännande fiske!

Trä glaspärLAN på kroken och fäst där-
 efter in tre påfågelherl som stjärt. Linda
 fram bindtråden och fäst in ytterligare
 tre påfågelherl med spetsarna vända
 framåt. Fäst också in en tunn remsa
 flashabou på var sida om krokskaftet.

Forma en svagt taperad kropp. Den kan
 lindas med garn i lämplig färg eller ge-
 nom att bindtråden dubbas. Här har jag
 valt ett annat alternativ; kroppen är
 lindad med en remsa klippt ur en ge-
 nomskinlig plastpåse. Kroppen ska va-
 ra tämligen tunn och svagt taperad.

Vik bak flashaboun längs kroppssidorna
 och fäst in vid stjärten. Vik därefter
 ned påfågelherlen som rygg och fäst
 också in dessa. Gör två på varandra föl-
 jande whipfinish knutar och klipp där-
 efter av de utskjutande herlen, så att de
 bildar fiskynglets stjärt.

Vådfluer og aftenfiskeri

Glem ikke de klassiske dyder – en stor vådflue fisket nedstrøms og tværs over sent om aftenen kan være særdeles givtig

Text & foto: Steen Ellemose

Det var midt i august måned, vejret var lunt, og aftenen tegnede til at blive en af de helt fine. Allerede da jeg parkerede bilen, kunne jeg se de første fisk tage for sig af de mange BWO der kom drivende. Som ventet var det mest regnbuer der var aktive. Denne å, der er kendt for sit fine havørredfiskeri, er også på de øvre stræk belempet med et antal dambrug, og ind i mellem slipper der et større antal ud til glæde for juniorfiskere, og andre nybegyndere. 20 km længere nede ad åen, i retning af solnedgangen, trækker havørredfiskeriet fiskere til fra nær og fjern, mange fiskere – så mange at det visse steder mere ligner køen i et supermarked, end en å med store og sky havørreder. Kun få havørreder trækker højt op i åen før efterårets regnmængder har gjort fisketrapperne ved de mange dambrug passable. Derfor kommer der kun få lystfiskere herop. Denne aften var jeg alene på stykket, til trods for det frit sælges dagkort dertil.

Efter et stykke tid – og en del regnbuer – var jeg faldet ind med landskabet: kunne færdes stille ved åen ude at lave lyd, placere fluen perfekt, og sanserne var skærpet til aftenens jagt på de større bækørreder. En halv times tid efter solnedgang er døgnfluerne væk, og med dem regnbuerne. Nu er det vådfluerne der viser sig, og dem kommer de større bækørreder frem og jager, både som opstigende puppe og som voksent insekt.

I teorien kan de tages med tørflue og nymfe, i praksis duer det ikke; åen ligger i åbent landskab, og da hovedretningen er nord-nordvest, vil man ved opstrøms tørfluefiskeri stå som en stor silhuet mod den lyse aftenhimmel, og så snart man bevæger sig er fisken skræmt. Nedstrøms tørfluefiskeri er en mulighed, men du får sjældent mere end et forsøg, for åen er smal, og der skal ikke meget line ned over fisken før den skræmmes. Derimod er en nedstrøms vådflue (eller nymfe) fisket på et tilpas langt forfang særdeles

effektivt. Faktisk fiskes fluen på næsten samme måde som der længere nedstrøms fiskes havørred.

Til dette fiskeri foretrækker jeg en stor vådflue med en kraftig silhuet, gerne med vinge, så illusionen af en vådflue er nærliggende. Mange sværger til klassiske fluer som Coachman og March Brown, men denne aften vælger jeg en dansk

flue, komponeret af den navnkundige Paul Wellendorf, som i 50'erne og 60'erne gik sine egne veje i fiskeriet, og ofte var mange år forud for sin samtid. Fluen hedder "Gåsebillen", og er faktisk ment som en efterligning af denne store bille, der på fluefiskerengelsk heder Coch-y-bond-du, men den fungerer fremragende til dette fiskeri. Som alt fra Wellendorf's hånd er fluen ligefrem, særdeles effektiv, og uden unødigt pynt.

Jeg fandt en bækørred der stod på et stræk hvor åen løb direkte mod den lyse aftenhimmel mod nordvest. Selv var jeg næsten usynlig mod den mørke sydhimmel, mens jeg tydelig kunne se alt der rørte sig på vandoverfladen, hvor nattehimmelen spejlede sig. Fluen blev forsigtig lagt ved modsatte bred, og drev langsomt tværs over åen, en håndsbredde under overfladen, helt uden at trække striber på overfladen. Tæt ved egen bred blev den taget i en hvirvel der viste at fluen var ubetinget godkendt, og se-

kundet efter blev ørreden kroget da jeg løftede stangen. Det var ikke nogen kæmpe, men en meget fin fisk på 36–38 cm, der kom retur til åen.

Det var nu næsten helt mørkt. Jeg sad stille på brinken, og nød mørket og stilheden. I svinget nedstrøms viste sig pludselig en bølge, helt lydløs rundede den svinget, og forsvandt så i ingenting. Var det en havørred der havde fundet vej herop, eller var det odderen? Længe stirrede jeg ned i det mørke vand, men så ikke mere. Efter nogen tid samlede jeg mit grej, gik af usynlige stier i mørket op til bilen, og kjørte hjem.

Gåsebillen

Krog: Valgfri. Til dette fiskeri foretrækker jeg str. 10 eller 8.

Tråd: Sort.

Hackle: Sort høne.

Krop: Påfugleherl.

Vinge: Kanelfarvede. Jeg snyder ofte, og bruger de mørkt rødbrune vingfjer fra hønseracen "Dansk Landhøne", mest fordi jeg har haft fri adgang til disse i større mængder.

MÖRRUM

Av Erik Erlandson-Hammargren och Birger Pedersen.

NU TILL JULPRIS!!!

Ord. pris 369:- Julpris: 275:- !!!

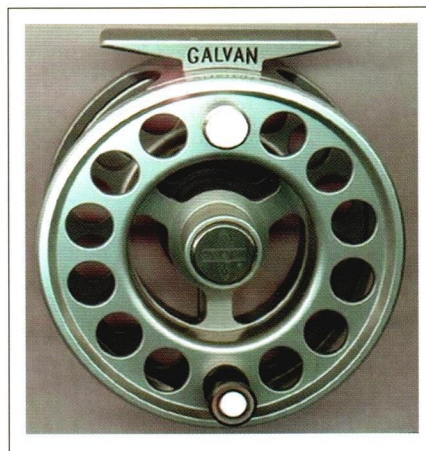
Allt om Mörrumsfisket: Statistik över säsong /pool/ vattenföring/ tid och fångst, flygfoton av alla pooler med ståndplatser inlagda, historik, biologi, fisketips, berättelser, rekordlistor, bilder på alla rekordfiskar, 239 sid. 140 färgbilder, 140 svart-vita ill. (Även på tyska och danska.) Obs att priset gäller endast under november och december. Hos alla välsorterade redskapsaffärer. Eller beställ från: Salmokonsult, Barkvägen 13, 370 10 Bräkne-Hoby. (Frakt + p.försk. tillkommer.) 0457/802 49. E-post: erik.erlandson.hammargren@swipnet.se

Detalj ur flygfoto över pool 32.

GALVAN

OPEN BACK

www.jkflugfiske.com

JK Flugfiske Tel 0152-13355 info@jkflugfiske.com

www.flugfiskeinorden.se

Nordens äldsta flugfisketidning

Efter vintern kommer...

Svenska Flugfiskemässan

Nu flyttar vi till Eskilstuna och mässan blir ännu större.

Vi bjuder på ett späckat program - se annons i FiN 1-2002.

Välkommen till Europas största renodlade Flugfiskemässa!

Eskilstuna 5-7/4 2002

PLATS:
Munktelarenan, Eskilstuna
MER INFO:
www.flyfishingfair.com
eller tel. 0220-515 50

TIDER:
Fredag 5/4 12.00-19.00
Lördag 6/4 10.00-18.00
Söndag 7/4 10.00-17.00

Bindtråd kan man som flugbindare sällan få för mycket av, särskilt inte av god kvalitet. Nåväl, bindtråd utgör ju inte heller normalt den digraste investeringen i flugbindarverkstaden, varför man kan testa lite olika kvaliteter. Adexa har några nya varianter för större flugor.

Här behövs ju tråd som är stark, och dessutom fyller lite mer än vid bindning av mindre storlekar. Big Fly heter deras nya tråd som kommer i 100-yardsspolar. Vi har bundit några laxflugor med tråden, och funnit den både mjuk, följsam och stark, utan de tendenser som vissa trådar har att repas sönder, flossas upp, av de raspiga fingrar som den ivriga flugfiskaren ganska snabbt erhåller som bonusresultat av den ständiga kontakten med vatten.

En tråd som verkar särskilt intressant, kanske mest med avseende på kustflugfiske, är den självlysande Glo Yarn, som laddas i sol eller under lampen och sedan lyser upp till tre timmar. Här finns plats för många fantasirika flugors skapande och testande. Själv har FiN kunnat konstaterat att gäddan

intresserar sig för lysande punkter i mörkt vatten...

Håvmagnet

Håvproblemet, dvs ett av dem, nämligen att bekvämt bära med sig håven under fisket, kan lösas på flera olika sätt, varav ett är att använda sig av en magnetisk håvupphängare från M & M Sportfiske i Göteborg. Genom att fästa håven i den ena av två magnetiska kroppar, sammanbundna av en elastisk lina, medan den andra delen fästes i fiskejackan eller fiskevästen, hålles håven på plats på ryggen eller under armen genom den starka magnetismen som drar ihop magneterna. Genom ett lätt ryck lossas sedan håven från den halva som är fäst i västen under håvningen.

Behöver man släppa håven under detta moment, hänger den kvar i den elastiska linan. Efter håvningen är det bara att enkelt föra upp håven med magnethalvan mot den andra magneten, som på ett avstånd av cirka 15 cm drar till sig håvmagneten. Enkelt och praktiskt. Pris: 198:-.

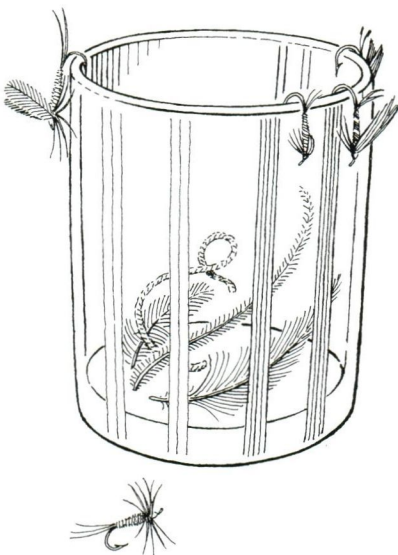
TIPSRUTAN:

Ett dricksglas vid bindstället

Att binda flugor är kul – att städa efteråt är inte lika trevligt. Fjäder och dun samt lösa dubbingfibrer och avklippta trådar har som bekant en förmåga att flyga omkring, vilket brukar sluta med en ofrivillig tur med dammsugaren.

Men ett vanligt dricksglas på bordet blir en utmärkt skräpsamlare, samtidigt som det fungerar perfekt att hänga nybundna flugor längs kanten medan de nylackade huvudena torkar. Kroppsmaterial och hackel bildar en distans mot glaset, så att flugorna inte klibbar fast. Dessutom har man god överblick över hur många flugor man bundit av respektive sort.

Anders Lindström

Flugfiske i Norden

Nr 5/6 dec 2001

Årgång 23

Redaktör:

Gunnar Johnson

Ansvarig utgivare:

Nore Sundin

Prenumerationer,

beställningar, kassa:

Anne-Marie Skarp

Södra Parkgatan 8, 343 31 Älmhult
tel. 0476/160 90, fax 0476/160 64
order@flugfiskeinorden.se

Annonser:

Pelle Klippinge

Fliskärsvägen 6, 570 90 Påskallavik
tel 0491/913 23 eller 0708/74 32 26
klippinge@ebox.tninet.se

Redaktion:

Gunnar Johnson

Box 22, 571 06 Bodafors
tel 0380/37 11 25

Prenumerationspris: för kalenderår
SEK 310 i Skandinavien, SEK 430 i
Europa och SEK 495 i övriga världen.
Våra postgironummer är:

Sverige 10794-6

Danmark 5 00 21 33

Finland 800051-1099 515

Norge 7877.08.16040

Payment from abroad by e.g. Eurocard, Visa, Mastercard or international money order in Swedish crowns please to Flugfiske i Norden, Södra Parkgatan 8, 343 31 Älmhult, Sweden.

Glöm ej att adressändra skriftligt när du flyttar. Uppge också alltid gamla adressen.

Redaktionen tar gärna emot artiklar, reportage och bilder från läsarna. För ej beställt material ansvaras icke. Eftertryck eller annat mångfaldigande av innehållet i denna tidning, helt eller delvis, är ej tillåtet enligt lagen om upphovsmannarätt.

Flugfiske i Norden utges av Förlagssaktiebolaget Flugfiske i Norden. Tidningen utkommer med sex nummer om året: febr, april, juni, okt och dec (dubbelnummer).

Sättning: Art Graphia AB.

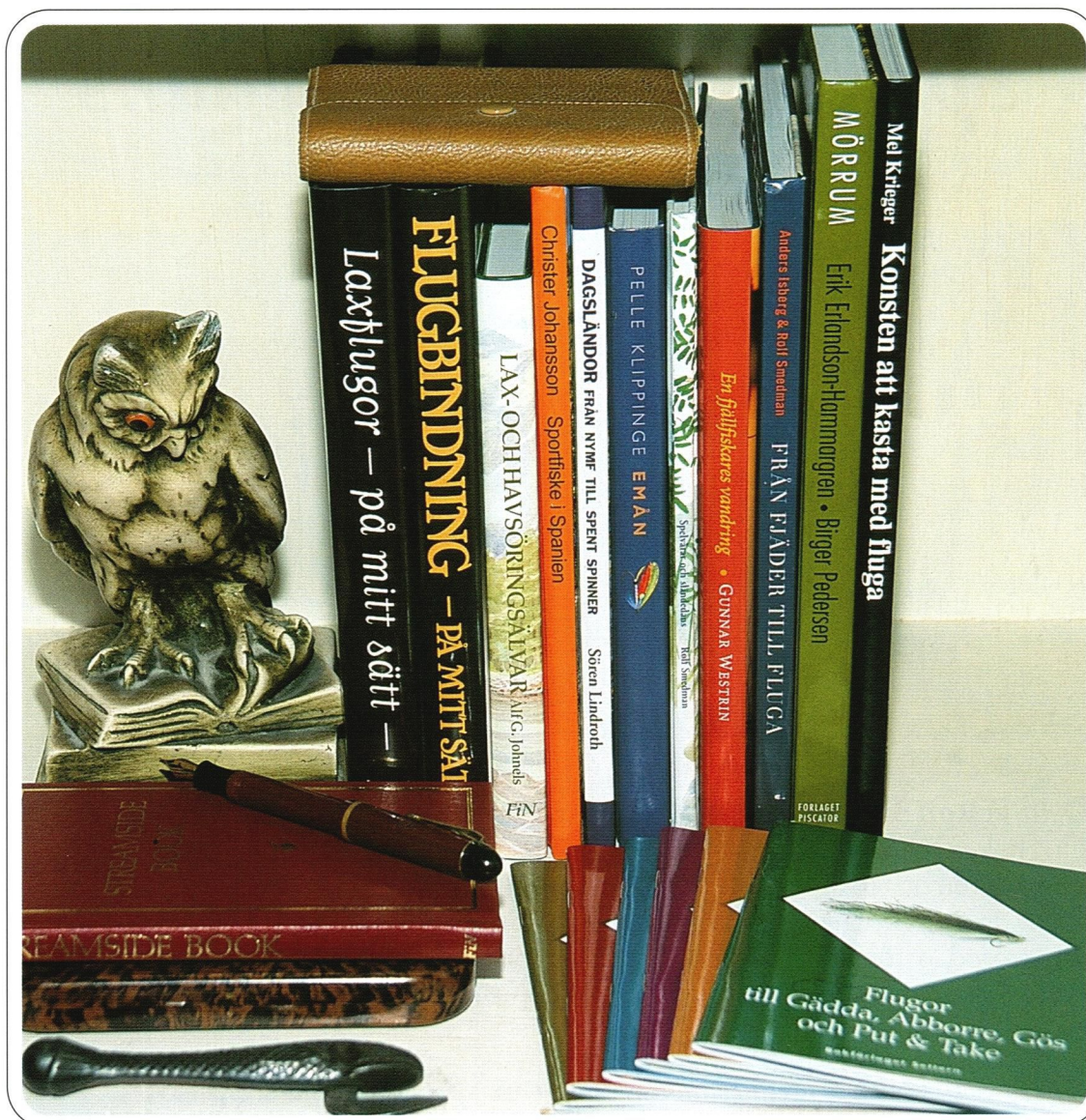
Repro: Reprografen AB.

Tryckt 2001 hos Abetryck, Helsingborg.
ISSN 0349-3849.

Nummer 1 av Flugfiske i Norden
2002 beräknas utkomma i febr.

Böcker från FiN

*Emån - med flugspö längs världens förnämsta
 havsöringsvatten* av Pelle Klippinge
Spelvävar och sländedans av Rolf Smedman
Dagsländor i öringvatten av Boström/Bengtsson
Flugbindning på mitt sätt av Lennart Bergqvist
*Flymfer och andra mjukhacklade
 flugor* av Johnson/Forsling
Från fjäder till fluga av Anders Isberg
Konsten att kasta med fluga av Mel Krieger
Lax- och havsöringsälvar i södra Norge av Alf G Johnels
Lax på fluga av Göran Clareus
Laxflugor på mitt sätt av Lennart Bergqvist
Mörrums alla Pooler
Streamside Book fiskedagbok i fickformat
Flugfiske i Norden inbunden i halvfranskt band
 Postens avgifter tillkommer.

Pris	Pris, ej pren
Kr 350:-	
Kr 170:-	
Kr 220:-	
Kr 400:-	
Kr 162:-	
Kr 295:-	315:-
Kr 265:-	295:-
Kr 220:-	240:-
Kr 295:-	320:-
Kr 470:-	495:-
Kr 70:-	
Kr 150:-	
Kr 410:-	

Böckerna beställs från FLUGFISKE I NORDEN, AnneMarie Skarp, S Parkgatan 8,
 343 31 ÄLMHULT. Telefon 0476-160 90. Fax 0476-160 64

Julklappstips

Julklappstips

"Spelvårar och sländedans"

av Rolf Smedman

Detta är **Rolf Smedmans** postumt och nyutgivna bok som det är en glädje för Flugfiske i Norden att presentera för sina läsare. I boken skildrar flugfiskaren, konstnären och författaren Rolf Smedman naturen och svunna tider på sitt karaktäristiska och finstämda vis. Boken omfattar 72 sidor och är vackert illustrerad av författaren. Texten är så levande att man riktigt känner doften av både tjärvedsbrasan, sotpannan och Rolfs pipa...
Så här fängslande avslutar Rolf sin bok;

"Från min ateljé i stan gläds jag åt den första fina rödhakedrillen i skogsbacken utanför, eller när sädesärlan låter höra sin uppfordrande drill på takhörnet. Det känns än idag som om det vore första gången.

Fortfarande är jag precis lika nyfiken och noterar varje liten nyhet i min dagbok, små och stora händelser.

För bara några minuter sedan, när jag avslutar de här raderna, flög havsörnen över Gröndal, på väg från Mälaren ut mot de öppna havsfjärdarna. Inte många ser den, som inte har ögon och öron öppna..."

Julklappspris till prenumeranter: 170 kronor. Ordinarie pris: 210 kronor.

Du kan redan nu beställa denna bok från

FLUGFISKE I NORDEN

Södra Parkgatan 8, 343 31 ÄLMHULT

Tel +46 0476-160 90, fax +46 0476-160 64